

3 Vakuudet

3.1 Vakuuksiin liittyviä sopimuksia

3.1.1 Panttaussopimus

3.1.2 Lainasaamisten panttaussopimus

3.2 Suomen Pankin vakuushallinnan säännöt

3.2.1 Vakuuskelpoiset omaisuuserät

3.2.1.1 Vaatimus riittävästä vakuuksista

3.2.1.2 Vakuuskelpoisuus: jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

3.2.1.3 Vakuuskelpoisuus: ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

3.2.1.4 Vakuuksien käyttöön liittyviä ehtoja

3.2.1.5 Vaatimus vakuuksien hyvästä luottokelpoisuudesta

3.2.1.6 Luottokelpoisuus: jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

3.2.1.7 Luottokelpoisuus: ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

3.2.1.8 Julkista luottoluokitusta vailla olevat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

3.2.1.9 Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmien hyväksyminen

3.2.1.10 Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmien seuranta

3.2.2 Vakuuksien hallinta

3.2.2.1 Vakuudet sammiojärjestelmässä

3.2.2.2 Kotimaiset jälkimarkkinakelpoiset vakuudet

3.2.2.3 Ulkomaiset jälkimarkkinakelpoiset vakuudet

3.2.2.4 Kotimaiset ei-jälkimarkkinakelpoiset vakuudet

3.2.2.5 Ulkomaiset ei-jälkimarkkinakelpoiset vakuudet

3.2.2.6 Arvostuksen aiheuttaman lisävakuustarpeen kattaminen sammiojärjestelmässä

3.2.2.7 Ulkomaisiin vakuuksiin liittyviä erityismenettelyjä

3.2.2.8 Vakuushallinnan tariffi

3.2.3 Vakuuksiin sovellettava riskienhallinta ja sanktiot

3.2.3.1 Yleistä riskienhallintamenetelmistä

3.2.3.2 Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien riskienhallinta

3.2.3.3 Ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien riskienhallinta

3.2.3.4 Vakuuksien hinnoittelu ja arvostus

3.2.4 Muiden kuin euromääräisten vakuuksien hyväksyminen poikkeustilanteissa

- Liite 1** Euroalueen keskuspankkien www-sivut
- Liite 2** Eurojärjestelmän käyttämät ulkoiset luottoluokituslaitokset
- Liite 3** Vakuushallinnan aukioloajat ja määräajat
- Liite 4** Vakuushallinnan sanomaliikenne – jälkimarkkinakelpoiset vakuudet
Ilmoitus Euroclear Finland Oy:n vakuusvaateen / RTGS-liimitin
muutoksesta
Ilmoitus ulkomaisen vakuuden käytöstä
- Liite 5** Lainasaamisten panttausilmoitus
- Liite 6** Suomen Pankin menettelyohjeet – ei-jälkimarkkinakelpoisten
vakuuksien käyttö kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin kautta
- Liite 7** Esimerkkilaskelma vakuustarpeesta ja vakuuksien arvostamisesta
- Liite 8** Vakuushallinnan yhteyshenkilöt

3.1.1 Panttaussopimus

Pantinantaja: XX-Pankki

Pantti:

1. XX-Pankin [NN-Pankin] osuusrekisterissä oleva arvo-osuustili nro yyy ja tällä tilillä kulloinkin olevat arvo-osuudet tai arvo-osuuksista niiden erääntyessä taikka niiden myynnistä kertyvät varat, joita säilytetään Suomen Arvopaperikeskus Oy:n Suomen Pankissa sijaitsevalla maksujenvälitystilillä pantinantajan lukuun eroteltuna.
2. Realisointitilanteessa käytettävä XX-Pankin Suomen Pankin osuusrekisterissä oleva arvo-osuustili nro äää ja tällä tilillä kulloinkin olevat arvo-osuudet tai arvo-osuuksista niiden erääntyessä kertyvät varat
3. Ulkomaisissa arvopaperien säilytyskeskuksissa pantinantajan lukuun säilytettävät arvopaperit.

Velan määrä:

1. XX-Pankille TARGET2- Suomen Pankki -järjestelmässä myönnetyn päivänsisäisen luoton määrä.
2. Suomen Pankin ilmoittamien ehtojen mukaisesti maksuvalmiusluotoksi kirjattava määrä, joka vastaa pankkipäivän päättyessä PM-tilillä mahdollisesti olevaa velkasaldoa ja/tai joka on myönnetty vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämiseksi.
3. Vakuudellisina luottoina tehtyjen rahapoliittisten operaatioiden kulloinenkin määrä sekä takaisinostosopimukseen liittyvien marginaalivaatimusten määrä.

Pantinsaaja: Suomen Pankki

Panttausehdot:

Panttaus kirjataan arvo-osuustilille. Arvo-osuustili nro yyy on ns. vakuushallintatili, jonka tietoihin on liitetty tilin vakuusvaatimus ja vakuudeksi hyväksytyjen arvo-osuuksien vakuuskelpoisuusehdot. Suomen Pankki määrittelee vakuusarvon laskentasäännön. Kulloisenkin vakuusvaatimuksen ylittävä osa arvo-osuuksista voidaan siirtää tililtä ilman pantinsaajan erillistä suostumusta. XX-Pankki vastaa Suomen Arvopaperikeskus Oy:n kanssa tekemänsä asiamiessopimuksen sekä arvo-osuuslainsäädännön mukaisesti pantatulle tilille tekemistään kirjauksista.

Suomen Pankilla ei ole oikeutta edelleen pantata vakuudeksi annettua panttia.

Ulkomailla sijaitseviin pantteihin sovelletaan kyseisen maan lainsäädännön ehtoja sitovan panttauksen perustamisesta.

Tiliin liittyvät oikeudet:

Suomen Pankilla on veloitus- ja rajoitettu katseluoikeudet pantatulla tilillä oleviin arvo-osuuksiin ja tiliin liittyviin rahavaroihin.

Suomen Pankilla on oikeus muuttaa tilin vakuusvaatimusta, vakuuskelpoisuusehtoja ja va-

kuusarvon laskentasääntöä.

Suomen Arvopaperikeskus Oy:llä on tilin aktivoimiseen liittyvä katseluoikeus sekä tekninen veloitusoikeus.

Kustannukset:

XX-Pankki vastaa pantattujen tilien kuluista.

Pantin realisointi:

Jos XX-Pankki jättää jossain suhteessa täyttämättä veloitteen, jonka vakuutena pantti on, Suomen Pankilla on oikeus pantinantajaa kuulematta ja tuomiota tai päätöstä hakematta tai laissa säädettyjä muodollisuuksia noudattamatta ja panttia myytäväksi kuuluttamatta muuttaa pantti rahaksi tarkoituksenmukaisella ja osapuolten edut turvaavalla tavalla.

Suomen Pankilla on veloitusoikeutensa perusteella oikeus saada siirrettyä tilille kirjattuja arvo-osuuksia Suomen Pankin hallintaan realisointia varten. Arvo-osuudet kirjataan XX-Pankin nimiin avatulle ja Suomen Pankille pantatulle arvo-osuustilille nro ååå.

Suomen Pankilla on panttauksen perusteella oikeus saada siirrettyä pantatut rahavarat itselleen.

Ulkomailla sijaitsevat pantit realisoidaan kyseisessä maassa sovellettavan menettelyn mukaisesti.

Suomen Pankilla on oikeus käyttää realisoinnista saadut rahat täyttämättä olevien veloitteiden suorittamiseen. Mikäli pantin rahaksi muuttaminen tuottaa enemmän kuin XX-Pankin vastuut tämän sitoumuksen mukaisesti edellyttävät, Suomen Pankki palauttaa XX-Pankille ylijäämän.

Jos pantteja on useampia kuin yksi, Suomen Pankki saa määrätä, missä keskinäisessä järjestyksessä ne muutetaan rahaksi ja käytetään veloitteiden täyttämiseen.

Suomen Pankki ilmoittaa viivytyksettä ja jos mahdollista ennen pantin rahaksi muuttamista XX-Pankille kirjallisesti toimenpiteestä pantinantajan ilmoittamaan osoitteeseen.

Ylivoimainen este:

Sopijapuoli ei vastaa vahingosta, joka aiheutuu muun viranomaisen toimenpiteestä, sodasta tai sodan uhasta, tai kansalaislevottomuudesta, sopijapuolesta riippumattomasta ja sen toimintaan olennaisesti vaikuttavasta häiriöstä automaattisessa tietojenkäsittelyssä tai tiedon siirrosta, posti- tai teleliikenteessä taikka sähkövirran saannissa, sopijapuolen toiminnan tai toimenpiteiden keskeyttämisestä tai viivästyisestä tulipalon tai siihen verrattavan muun onnettomuuden johdosta, sopijapuolen toimintaan olennaisesti vaikuttavasta työtaistelutoimenpiteestä, silloinkaan kun se koskee vain osaa sopijapuolen toimihenkilöistä taikka muusta näihin verrattavasta ylivoimaisesta esteestä tai vastaavanlaisesta syyistä johtuvasta sopijapuolen toiminnan kohtuuttomasta vaikeutumisesta.

Sitoumus:

XX-Pankki panttaa Suomen Pankille yllä mainitun vakuuden Suomen Pankilta saamansa yllä määritellyn velan, velan alkumarginaalin, vakuuden markkina-arvon aliarvostuksen, velalle laskettavan koron ja mahdollisten perimiskulujen vakuudeksi.

Pantinantaja sitoutuu huolehtimaan siitä, että kulloistakin velan määrää vastaava vakuus-

tarve on aina täytetty. Pantinantaja sitoutuu säilyttämään tiliin liittyvät oikeudet Suomen Pankilla ja noudattamaan Suomen Pankin määrittämiä vakuuksien arvostussääntöjä.

Suomen Pankki hyväksyy sen, että vakuusvaatimuksen ylittävä osa arvo-osuuksista voidaan siirtää tililtä ilman pantinsaajan erillistä suostumusta.

Sovellettava laki:

Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

Sellaiseen panttaukseseen, jonka kohteena on ulkomaisia arvopapereita, sovelletaan kyseisen maan lainsäädännön säännöksiä panttioikeuden perustamisesta ja vakuuden realisoinnista.

Sopimusta on laadittu kaksi samasanaista kappaletta yksi kummallekin sopijapuolelle. Kopio sopimuksesta toimitetaan Suomen Arvopaperikeskus Oy:lle.

Päiväys

3.1.2 Lainasaamisten panttaussopimus

1. Pantinantaja XX-Pankki Oyj
2. Pantti Pantinantajan myöntämät ei-jälkimerkkinakelpoiset lainasaamiset, jotka täytävät Suomen Pankin vakuushallinnan säännöissä määritellyt kelpoisuusvaatimukset sekä oikeudelliset lisävaatimukset ja joista pantinantaja on toimittanut Suomen Pankille sen vaatimat tiedot panttausilmoituksen tai määrämuotoisen sähköisen tiedoston avulla. Pantattavien lainasaamisten tulee ehtojensa mukaan olla Suomen lainsäädännön alaisia.
3. Velan määrä
 - 1) XX-Pankki Oyj:lle TARGET2- Suomen Pankki –järjestelmässä myönnetyn päivänsisäisen luoton määrä.
 - 2) Suomen Pankin rahapolitiikan säännöissä määriteltyjen ehtojen mukaisesti maksuvalmiusluotoksi kirjattava määrä, joka vastaa pankkipäivän päättyessä PM-tilillä mahdollisesti olevaa velkasaldoa ja/tai määrä, joka on myönnetty vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämiseksi.
 - 3) Vakuudellisina luottoina tehtyjen rahapoliittisten operaatioiden kulloinenkin määrä sekä takaisinostosopimukseen liittyvien marginaalivaatimusten määrä.
4. Pantinsaaja Suomen Pankki
5. Sitoumus XX-Pankki Oyj panttaa Suomen Pankille yllä mainitun vakuuden Suomen Pankilta saamansa yllä määritellyn velan, velalle laskettavan koron ja mahdollisten perimiskulujen vakuudeksi. *(Muutos 1.1.2011)*
6. Panttausehdot Pantinantaja tekee velkakirjalain (622/47) 11 §:n mukaiseen juoksevaan velkakirjaan erillisen siirtomerkinnän ja toimittaa kopion siirtomerkinnästä Suomen Pankille. Pantinantaja säilyttää panttaamiaan lainasaamisia velkakirjalain 22.2 §:n mukaisesti. *(Muutos 1.1.2011)*

Pantinantaja toimittaa siirtoilmoituksen velkakirjalain 26 §:n mukaisen tavallisen velkakirjan velalliselle. Pantinantaja sitoutuu lähettämään siirtoilmoituksen noudattaen velallisen kanssa sopimiaan menettelyjä. Pantinantaja toimittaa kopion siirtoilmoituksesta Suomen Pankille.

Pantinantaja sitoutuu noudattamaan lainasaamisten vakuuskäyttöön sovellettavia operatiivisia menettelyjä, jotka on määritelty Suomen Pankin vakuushallinnan säännöissä. Pantinantaja ilmoittaa Suomen Pankille välittömästi, kuitenkin viimeistään seuraavana pankkipäivänä, jos sen ja velallisen välinen lainasuhde muuttuu siten, että muutoksella on vaikutusta vakuuskelpoisuuteen. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi lainan ennaikainen, osittainen tai täydellinen takaisinmaksu, velallisen luottokelpoisuuden muutokset tai olennaiset muutokset lainan ehdoissa.

Pantinantaja perii edelleen velalliseltaan pantatun lainasaamisen lyhennykset ja korot, ellei Suomen Pankki eri ilmoituksella toisin määrää.

7. Panttien hallinnointi

Pantinantaja sitoutuu säilyttämään Suomen Pankin hyväksi pantattuja velkakirjoja liitteineen ja vakuuksineen huolellisesti ja turvallisesti. *(Muutos 1.1.2011)*

8. Suomen Pankin oikeus tehdä tarkastuksia ja antaa tietoja eurojärjestelmälle

Suomen Pankille pantattujen lainasaamisten olemassaolon ja lainatietojen paikkansapitävyyden todentamiseksi Suomen Pankilla on oikeus tulla tekemään tarkastuksia pantinantajan tiloihin taikka antaa toimeksianto tarkastusten tekemiseen rahoitusvalvontaviranomaiselle tai ulkopuoliselle tilintarkastajalle. Jos pantinantaja käyttää luottoriskin sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA) lainasaamisten arvioimisen lisäksi myös todetakseen jälkimarkkinakelpoisten, ilman julkista luottoluokitusta olevien velkainstrumenttien vakuuskelpoisuuden, tarkastusoikeus koskee myös näiden instrumenttien liikkeeseenlaskijoiden tietoja.

Suomen Pankilla on oikeus luovuttaa pantattuihin lainasaamisiin liittyviä tietoja eurojärjestelmän keskuspankeille. Jos pantinantaja arvioi lainasaamisensa ja/tai osan jälkimarkkinakelpoisista velkainstrumenteistaan luottoriskin sisäisten luottoluokitusten menetelmällä vakuuskäyttöä varten, Suomen Pankilla on oikeus luovuttaa tietoja menetelmästä ja sen tuottamista arvioista eurojärjestelmän keskuspankeille.

Suomen Pankilla on oikeus luovuttaa tietoja velkasaamisten arviointiin käytettävästä tai käytetystä luottoriskin sisäisten luottoluokitusten menetelmästä ja sen tuottamien arvioiden osuvuudesta sen EU-maan rahoitusvalvontaviranomaiselle, joka on myöntänyt luvan käyttää menetelmää vakavaraisuuslaskentaan.

Pantinantaja sitoutuu huolehtimaan siitä, että Suomen Pankilla on kaikissa tilanteissa oikeus luovuttaa edellä tässä sopimuskohdassa mainitut tiedot.

9. Pantin realisointi

Jos XX-Pankki Oyj jättää jossain suhteessa täyttämättä veloitteen, jonka vakuutena pantti on, Suomen Pankilla on oikeus pantinantajaa kuulematta muuttaa pantti rahaksi tarkoituksenmukaisella ja osapuolten edut turvaavalla tavalla.

XX-Pankki Oyj sitoutuu toimittamaan Suomen Pankille kaikki ne asiakirjat, jotka ovat tarpeen panttia realisoitaessa.

10. Ylivoimainen este

Sopijapuoli ei vastaa vahingosta, joka aiheutuu ylivoimaisesta esteestä tai vastaavasta syytä johtuvasta sopijapuolen toiminnan kohtuuttomasta vaikeutumisesta. Sopijapuoli on velvollinen ilmoittamaan ylivoimaisesta esteestä toiselle sopijapuolelle niin pian kuin mahdollista.

11. Oikeuspaikka ja sovellettava laki

Tästä panttauksesta aiheutuvat riitaisuudet käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

Päiväys

Suomen Pankki

XX-Pankki Oyj

3.2 Suomen Pankin vakuushallinnan säännöt

3.2.1 Vakuuskelpoiset omaisuuserät

3.2.1.1 Vaatimus riittävästä vakuuksista

Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussääntö edellyttää kaiken eurojärjestelmän luotonannon perustuvan riittäviin vakuuksiin. Näin ollen Suomen Pankki vaatii vakuudet likviditeettiä lisäävissä avomarkkinaoperaatioissa¹, maksuvalmiusluotoissa ja päivänsisäisissä luotoissa. Vakuudeksi kelpaavat eurojärjestelmän määrittelemät jälkimarkkinakelpoiset ja ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät².

Eurojärjestelmän luotto-operaatioihin vakuudeksi hyväksyttävien omaisuuserien joukko on ollut sama kaikissa euroalueen maissa 1.1.2007 lähtien, ja sitä kutsutaan "yhdeksi vakuuslistaksi" tai "yhteislistaksi". Yhteislista on korvannut rahaliiton kolmannen vaiheen alussa käyttöön otetut ns. ykkös- ja kakkoslistat.

Yhteislistalla omaisuuserät jaetaan kahteen luokkaan: jälkimarkkinakelpoisiin ja ei-jälkimarkkinakelpoisiin. Niihin sovelletaan euroalueen yhdenmukaisia vakuuskelpoisuusvaatimuksia³ (ks. kohdat 3.2.1.2–3.2.1.4). Hyvän luottokelpoisuuden varmistamiseksi eurojärjestelmä on luonut menettelyt omaisuuserien liikkeeseenlaskijoiden ja velallisten arviointiin, jossa mm. hyödynnetään vaihtoehtoisia luottoluokituslähteitä (ks. kohdat 3.2.1.5 – 3.2.1.10).

Suomessa sijaitsevien pankkien vakuuksien käyttöön liittyvät menettelyt on kuvattu kohdassa 3.2.2. Se sisältää ohjeet sekä Suomessa että ulkomailla sijaitsevien omaisuuserien käytöstä vakuutena.

Eurojärjestelmässä yhteisesti sovitut ja Suomen Pankin vakuuksiin ja vastapuoliin soveltamat riskienhallintamenettelyt ja sanktiot on kirjattu kohtaan 3.2.3.

Euroopan keskuspankki julkaisee päivittäin vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listan www-sivustollaan (https://mfi-assets.ecb.int/query_EA.htm tai https://mfi-assets.ecb.int/dla_EA.htm).

Ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät sekä jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät, joilla ei ole minkään EKP:n www-sivustolla ilmoitetun julkisen luottoluokituslaitoksen luokitusta, hyväksytään vakuudeksi pankkikohtaisesti (ks. kohdat 3.2.1.3 ja 3.2.1.8). Tietoja tällä tavalla vakuudeksi hyväksytyistä omaisuuseristä ei julkaista.

Suomen Pankki antaa vastapuolipankeilleen omaisuuserien vakuuskelpoisuutta koskevia neuvoja edellyttäen, että vakuudeksi tarjottavat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät on jo laskettu liikkeeseen ja ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät ovat jo pankin saamisina. Suomen Pankki ei tee vakuuskelpoisuusarvioita ennen paperin liikkeeseenlaskua tai lainan myöntämistä.

Koska vakuuksien kelpoisuusehdot ja riskienhallinta on eurojärjestelmässä yhdenmukaistettu, nämä vakuushallinnan säännöt noudattelevat eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä annettujen suuntaviivojen⁴ sisältöä. (Muutos 10.10.2010)

¹ Keskuspankki voi lisätä likviditeettiä myös ostamalla omaisuuseriä, jos kyseessä on rakenteellinen operaatio. Tällaiseen suoraan kauppaan kelpaavat samat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät kuin luotto-operaatioihin. Keskuspankki voi vähentää likviditeettiä niin ikään joko suorien kaupoin (jos kyseessä on rakenteellinen operaatio) tai käänteisoperaatioin. Käänteisoperaatioissa käytetään vakuutena samoja omaisuuseriä kuin luotto-operaatioissa, suorissa kaupoissa vain jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä. Likviditeettiä vähentäviin operaatioihin ei sovelleta markkina-arvon aliarvostusta.

² Tässä käytetään "omaisuuserä"-sanaa käännöksenä englannin kielen termistä "asset".

³ Ei-jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin kuuluvien linaasaamisten vakuuskelpoisuus- ja operatiiviset vaatimukset saattavat paikoin poiketa toisistaan euroalueella väliaikaisen järjestelyn aikana vuoteen 2013 saakka. (Muutos 1.1.2012)

⁴ Euroopan keskuspankin suuntaviivat, annettu 31 päivänä elokuuta 2000, eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä (EYVL L 310, 11.12.2000, s. 1), sellaisina kuin ne ovat kulloinkin voimassa muutettuina. Suuntaviivat löytyvät Euroopan keskuspankin www-sivustolla osoitteesta <http://www.ecb.int/ecb/legal/1002/1014/html/index.en.html> olevasta EKP:n säädöskokoelmasta. (Muutos 10.10.2010)

3.2.1.2 Vakuuskelpoisuus: jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

Suomen Pankki hyväksyy luotto-operaatioissaan vakuudeksi jälkimarkkinakelpoisia velkainstrumentteja, jotka täyttävät tässä kohdassa luetellut kelpoisuusvaatimukset.

EKP:n liikkeeseen laskemat velkasitoumukset ja kaikki eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien omista maissaan ennen euron käyttöönottoa liikkeeseen laskemat velkainstrumentit ovat vakuuskelpoisia.

Muihin jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin sovelletaan seuraavia kelpoisuusvaatimuksia.

Omaisuuserätyyppi

Omaisuuserien tulee olla seuraavanlaisia *velkainstrumentteja*:

- Niillä on kiinteä, ei-ehdollinen lainapääoma.⁵
- Niillä on korko, josta ei voi aiheutua negatiivista kassavirtaa. Lisäksi koron tulisi olla jokin seuraavista: 1) nollakorko, 2) kiinteä korko tai 3) johonkin viitekorkoon sidottu vaihtuva korko. Korko voi olla sidottu mahdollisiin muutoksiin velkainstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksessa. Myös inflaatioindekseihin sidotut joukkolainat hyväksytään.

Näiden ominaisuuksien tulee olla voimassa velkainstrumentin lopulliseen kuoletukseen saakka. Velkainstrumenteilla ei saa olla huonompi etuoikeus pääomaan ja/tai korkoihin kuin liikkeeseenlaskijan muilla velkainstrumenteilla.

Edellä kohdassa (a) mainittua vaatimusta ei sovelleta *omaisuusvakuudellisiin arvopapereihin*, paitsi joukkovelkakirjoihin, jotka luottolaitokset ovat laskeneet liikkeeseen arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin⁶ artiklan 22 kohdan 4 mukaisesti ("katetut pankkien joukkovelkakirjalainat"). Muiden omaisuusvakuudellisten arvopapereiden kuin katettujen pankkien joukkovelkakirjalainojen hyväksyttävyyden arvioidaan eurojärjestelmässä seuraavien kelpoisuusvaatimusten mukaisesti:

Omaisuusvakuudellisten arvopapereiden vakuutena olevien kassavirtaa synnyttävien omaisuuserien osalta vaaditaan seuraavaa:

- Omaisuuserien hankintaan sovelletaan jonkin EU:n jäsenvaltion lainsäädäntöä.
- Arvopaperistamista varten perustettu erillisyhtiö (special purpose vehicle) on hankkinut omaisuuserät lainanantajalta eli alullepanijalta tai välittäjältä tavalla, jota eurojärjestelmä pitää "todellisenä myyntinä", joka on täytäntöönpanokelpoinen kolmansien osapuoliin nähden ja jonka myötä omaisuuserät ovat alullepanijan ja tämän velkojien sekä välittäjän ja tämän velkojien ulottumattomissa, mukaan lukien tilanteet, joissa alullepanija tai välittäjä on maksukyvytön. (Muutos 10.10.2010)
- Omaisuuserät ovat peräisin Euroopan talousalueella kotipaikkaansa pitävältä alullepanijalta tai mahdolliselta välittäjältä, joka on myynyt ne liikkeeseenlaskijalle.
- Omaisuuserät eivät koostu – kokonaan tai osittain, tosiasiallisesti tai mahdollisesti – muiden omaisuusvakuudellisten arvopapereiden etuoikeusluokista⁷. Ne eivät myöskään koostu – kokonaan tai osittain, tosiasiallisesti tai mahdollisesti – luottoriskin vaihtolainoista (credit-linked notes), swapeista⁸, tai muista johdannaisinstrumenteista⁹, eivätkä synteettisistä arvo-

⁵ Joukkovelkakirjalainat eivät ole vakuuskelpoisia, jos niihin on liitetty optiotodistuksia (warrantti) tai muita vastaavia oikeuksia.

⁶ Neuvoston direktiivi 85/611/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL L 375, 31.12.1985, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2005/1/EY (EUVL L 79, 24.3.2005, s. 9).

⁷ Tämä vaatimus ei sulje pois omaisuusvakuudellisia arvopapereita, joiden liikkeeseenlasku rakentuu kahteen erillisyhtiöön ja joissa "todellisen myynnin" vaatimus täyttyy näiden erillisyhtiöiden osalta niin, että jälkimmäisen erillisyhtiön liikkeeseen laskemien velkainstrumenttien vakuutena on suoraan tai välillisesti alkuperäinen vakuussammio ja kaikki kassavirtaa tuottavista omaisuuseristä johtuvat kassavirrat siirretään ensimmäisestä erillis-yhtiöstä toiseen. .

⁸ Tämä rajoitus ei koske omaisuusvakuudellisiin arvopapereihin liittyvissä transaktioissa käytettäviä swapeja, joiden tarkoituksena on ainoastaan suojautuminen riskeiltä.

⁹ Tämä rajoitus ei koske omaisuusvakuudellisia arvopapereita, jotka ovat vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listalla 10.10.2010. Nämä arvopaperit säilyttävät vakuuskelpoisuutensa 9.10.2011 saakka.

papereista (Muutos 10.10.2010)

- e) Mikäli omaisuuserät ovat lainasaamisia, velallisten ja velkojien (myös luonnollisten henkilöiden) kotipaikka on Euroopan talousalueella ja mahdollinen lainan vakuus sijaitsee Euroopan talousalueella. Lainasaamisiin sovelletaan Euroopan talousalueeseen kuuluvan maan lakia. Jos ne ovat joukkovelkakirjoja, niiden liikkeeseenlaskijan kotipaikka on Euroopan talousalueella, ne on laskettu liikkeeseen Euroopan talousalueeseen kuuluvassa maassa Euroopan talousalueeseen kuuluvan maan lainsäädännön mukaisesti ja mahdolliset liitännäiset arvopaperit sijaitsevat Euroopan talousalueella¹⁰. (Muutos 10.10.2010)

Tapauksissa, joissa omaisuuserien vakuudeksi siirtäneiden yhteisöjen (alullepanijoiden) tai mahdollisten välittäjien kotipaikka on euroalueella tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa, eurojärjestelmä on tarkistanut, ettei kyseisillä lainkäyttöalueilla sovelleta ankaria transaktion peräyttämistä koskevia säännöksiä. Jos alullepanijalla tai mahdollisella välittäjällä on kotipaikka muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa maassa, omaisuusvakuudelliset arvopaperit voidaan katsoa vakuuskelpoisiksi vain, jos eurojärjestelmä varmistaa, että sen oikeudet ovat asianmukaisella tavalla suojattuja ottaen huomioon sellaiset kyseisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan maan lainsäädäntöön kuuluvat peräyttämistä koskevat säännökset, joita eurojärjestelmä pitää olennaisina. Ennen kuin omaisuusvakuudelliset arvopaperit voidaan hyväksyä vakuuskelpoisiksi, tätä tarkoitusta varten toimitetaan eurojärjestelmän kannalta hyväksyttävissä muodossa riippumaton oikeudellinen arvio, jossa selvitetään kyseisessä maassa sovellettavien peräyttämistä koskevien sääntöjen sisältö¹¹. Jotta eurojärjestelmä voisi päättää, ovatko sen oikeudet asianmukaisesti suojattuja peräyttämistä koskevia sääntöjä vastaan, se voi pyytää muita asiakirjoja, mukaan lukien todistus siirronsaajan vakavaraisuudesta kriittisen ajanjakson ajalta. Niihin peräyttämistä koskeviin sääntöihin, joiden eurojärjestelmä katsoo olevan vakavia eikä näin ollen hyväksyttäviä, kuuluvat myös säännöt, joiden mukaan selvitysmies voi kumota vakuutena olevien omaisuuserien myynnin yksinomaan sillä perusteella, että myynti on toteutunut tietyn ajanjakson aikana (kriittinen ajanjakso) ennen myyjän (alullepanija/välittäjä) maksukyvyttömyyden toteamista, tai joiden mukaan siirronsaaja voi estää kumoamisen ainoastaan, mikäli pystyy näyttämään, ettei ollut tietoinen myyjän (alullepanija/välittäjä) maksukyvyttömyydestä myyntihetkellä. (Muutos 10.10.2010)

Strukturoidun lainan (omaisuusvakuudellisen arvopaperin) liikkeeseenlaskun vakuuskelpoisuuden edellytyksenä on, että etuoikeusluokan (tai sen alaluokan) etuoikeus ei ole saman lainan muiden etuoikeusluokkien etuoikeutta huonompi. Etuoikeusluokan (tai sen alaluokan) etuoikeuden ei katsota olevan saman lainan muiden etuoikeusluokkien (tai alaluokkien) etuoikeutta huonompi, jos maksujen etuoikeusjärjestys täytäntöönpanoilmoituksen (*enforcement notice*) toimittamisen jälkeen on tarjousesitteen mukaan sellainen, ettei millään muulla etuoikeusluokalla (tai alaluokalla) ole oikeutta saada maksua (pääomaa ja korkoja) ennen kyseistä etuoikeusluokkaa (tai alaluokkaa), eli sille näin ollen aiheutuu tappiota viimeisenä strukturoidun lainan etuoikeusluokista (tai alaluokista). Sellaisten strukturoitujen lainojen liikkeeseenlaskuissa, joiden tarjousesitteessä mainitaan nopeutettua takaisinmaksua koskevan ilmoituksen (*acceleration notice*) ja täytäntöönpanoilmoituksen toimittamisesta, etuoikeusluokan (tai sen alaluokan) etuoikeus on varmistettava sekä nopeutettua takaisinmaksua koskevan ilmoituksen että täytäntöönpanoilmoituksen toimittamisen jälkeisessä maksujen etuoikeusjärjestyksessä. (Muutos 10.10.2010)

¹⁰ Tämä rajoitus ei koske omaisuusvakuudellisia arvopapereita, jotka ovat vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listalla 10.10.2010. Nämä arvopaperit säilyttävät vakuuskelpoisuutensa 9.10.2011 saakka.

¹¹ Tämä rajoitus ei koske omaisuusvakuudellisia arvopapereita, jotka ovat vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listalla 10.10.2010. Nämä arvopaperit säilyttävät vakuuskelpoisuutensa 9.10.2011 saakka.

Suomen Pankki pidättää itsellään oikeuden pyytää asianomaisilta kolmansilta osapuolilta (kuten liikkeeseenlaskijalta, alullepanijalta tai järjestäjältä) sellaisia selvityksiä ja/tai oikeudellisia vahvistuksia, joita se pitää tarpeellisina omaisuusvakuudellisten arvopapereiden vakuuskelpoisuuden arvioimiseksi.

Luottokelpoisuusvaatimukset

Velkainstrumenttien on täytettävä jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä koskevat eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa sovellettavat vaatimukset hyvästä luottokelpoisuudesta (ks. kohta 3.2.1.6).

Liikkeeseenlaskupaikka

Velkainstrumentin tulee olla talletettuna/rekisteröitynä (laskettu liikkeeseen) Euroopan talousalueella kansallisessa keskuspankissa tai sellaisessa arvopaperikeskuksessa, joka täyttää EKP:n asettamat vähimmäisvaatimukset.¹² Jos jälkimarkkinakelpoisen velkainstrumentin liikkeeseenlaskijana on yritys¹³, jolla ei ole hyväksytyin ulkoisen luottoluokituslaitoksen (ECAI) luottoluokitusta, liikkeeseenlaskupaikkana tulee olla euroalue.

Maksu- ja toimitusmenettelyt

Velkainstrumenttien tulee olla siirrettävissä arvo-osuusmuodossa. Niitä tulee säilyttää ja ne tulee toimittaa euroalueella eurojärjestelmässä olevan tilin kautta tai EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävän arvopaperikaupan selvitysjärjestelmän kautta siten, että vakuuden asettamismenettelyyn ja realisointiin sovelletaan EU:n jonkin jäsenvaltion lakia.

Jos arvopaperikeskus, jossa omaisuuserä on laskettu liikkeeseen, ei ole sama kuin arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä, jossa sitä säilytetään, nämä kaksi on yhdistettävä toisiinsa EKP:n hyväksymällä linkillä.¹⁴

Hyväksyttävät markkinat

Velkainstrumenttien tulee olla rahoitusvälineiden markkinoista 21. huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY¹⁵ määritelmän mukaisilla säännellyillä

¹² Maailmanlaajuisina haltijavelkakirjoina olevat kansainväliset velkapaperit (*international debt securities in global bearer form*), jotka on laskettu liikkeeseen 1.1.2007 tai sen jälkeen kansainvälisten arvopaperikeskusten Euroclear Bankin (Belgia) tai Clearstream Banking Luxembourgin kautta, ovat vakuuskelpoisia, jos ne on laskettu liikkeeseen NGN-muodossa (*new global note*) ja talletettu yhteisenä säilyttäjänä (*common safekeeper*) toimivaan kansainväliseen arvopaperikeskukseen tai mahdolliseen muuhun arvopaperikeskukseen, joka täyttää EKP:n asettamat vähimmäisvaatimukset. Maailmanlaajuisina haltijavelkakirjoina olevat kansainväliset velkapaperit, jotka on laskettu liikkeeseen CGN-muodossa (*classical global note*) ennen 1.1.2007, ja – jos kyseessä ovat useassa erässä liikkeeseen lasketut velkakirjat – samalla ISIN-koodilla kyseisenä päivänä tai sen jälkeen liikkeeseen lasketut erät ovat vakuuskelpoisia eräpäivään saakka. Kansainväliset velkapaperit, jotka kansainvälinen arvopaperikeskus Euroclear Bank (Belgia) tai Clearstream Banking Luxembourg on laskenut liikkeeseen *global registered form* -muodossa 30.9.2010 jälkeen, ovat vakuuskelpoisia, jos ne on laskettu liikkeeseen noudattaen kansainvälisten velkapaperien uutta säilytysstruktuuria. Maailmanlaajuisina rekisteröityinä velkakirjoina (*global registered form*) olevat kansainväliset velkapaperit, jotka on laskettu liikkeeseen 30.9.2010 tai sitä ennen, ovat vakuuskelpoisia eräpäivään saakka. Yhtenä velkakirjana (*individual note*) olevat kansainväliset velkapaperit eivät ole enää vakuuskelpoisia, jos ne on laskettu liikkeeseen 30.9.2010 jälkeen. Yhtenä velkakirjana olevat kansainväliset velkapaperit, jotka on laskettu liikkeeseen 30.9.2010 tai sitä ennen, ovat vakuuskelpoisia eräpäivään saakka. (*Muutos 10.10.2010.*)

¹³ Yrityksen määritelmä on sama kuin Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmässä 1995 (EKT 95), ks. Tilastokeskuksen sektoriluokitus 2000 www-sivustossa <http://www.stat.fi/meta/luokitukset/sectoriluokitus/001-2000/index.html>

¹⁴ EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu) on kuvaus euroalueen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien käyttöä koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä ajantasainen luettelo näiden järjestelmien välisistä hyväksytyistä linkeistä.

¹⁵ EUVL L 145, 30.4.2004, s. 1.

markkinoilla tai tietyillä EKP:n määrittelemillä ei-säännellyillä markkinapaikoilla kaupattavia omaisuuseriä.¹⁶

Ei-säänneltyjä markkinapaikkoja koskeva eurojärjestelmän arviointi perustuu kolmeen markkinapaikoille asetettuun vaatimukseen: niiden on oltava turvallisia, avoimia ja helppopääsyisiä. Eurojärjestelmä määrittelee termit "turvallisuus", "avoimuus" ja "helppopääsyisyys" ainoastaan eurojärjestelmän vakuushallinnan kannalta. Valinnassa ei ole tarkoitus arvioida eri markkinoiden laatua sinänsä. Termien sisältö on seuraava: *Turvallisuudella* tarkoitetaan varmuutta transaktioiden suhteen, erityisesti varmuutta transaktioiden pätevydestä ja täytäntöönpanokelpoisuudesta. *Avoimuudella* tarkoitetaan esteetöntä tiedonsaantia markkinoiden menettelytapa- ja toimintasäännöistä, omaisuuserien rahoitusinstrumenttiminuisuuksista, hinnanmuodostuksesta, kauppojen hinnoista ja määristä (noteeraukset, korot, kaupankäyntimäärät, liikkeessä olevat määrät jne.). *Helppopääsyisyydellä* tarkoitetaan eurojärjestelmän edellytyksiä osallistua ja päästä markkinoille. Vakuushallinnan kannalta markkinat katsotaan helppopääsyisiksi, jos niiden menettelytapa- ja toimintasäännöt mahdollistavat sen, että eurojärjestelmä voi tarvittaessa hankkia markkinoilta tietoa ja toteuttaa transaktioita.

Liikkeeseenlaskija/takaaja

Velkapaperit saavat olla EU:n jäsenvaltioiden keskuspankkien sekä julkisyhteisöjen, yksityisen sektorin toimijoiden tai kansainvälisten tai ylikansallisten laitosten liikkeeseen laskemia tai takaamia. Ilman ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta olevien pankkikohtaisesti vakuudeksi hyväksyttävien velkapapereiden liikkeeseenlaskija ei kuitenkaan saa olla rahoitus- tai vakuutussektorilta. (Muutos 1.1.2012, poistettu luottolaitosten liikkeeseenlaskujen vakuuskelpoisuusehdoista vaatimus kaupattavuudesta säännellyillä markkinoilla.)

Liikkeeseenlaskijan/takaajan sijoittautumispaikka

Liikkeeseenlaskijoiden tulee olla Euroopan talousalueelle tai johonkin Euroopan talousalueen ulkopuoliseen G10-maahan sijoittautuneita.¹⁷ Jälkimmäisessä tapauksessa velkainstrumentit voidaan hyväksyä vakuuksiksi vain, jos eurojärjestelmä voi varmistua siitä, että asianomaisen Euroopan talousalueen ulkopuolisen G10-maan laki turvaa eurojärjestelmän oikeudet asianmukaisesti. Tätä tarkoitusta varten Suomen Pankille on toimitettava muodoltaan ja sisällöltään eurojärjestelmän hyväksymällä tavalla laadittu oikeudellinen arvio (legal assessment), ennen kuin omaisuuserät voidaan hyväksyä vakuuskelpoisiksi. Omaisuusvakuudellisten arvopapereiden liikkeeseenlaskijoiden tulee olla Euroopan talousalueelle sijoittautuneita.

Takaajien tulee olla sijoittautuneita Euroopan talousalueelle, paitsi siinä tapauksessa, että takausta ei tarvita jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien luottokelpoisuudelle asetettujen vaatimusten täyttämiseksi 3.2.1.6.kohdassa tarkoitettulla tavalla (Muutos 10.10.2010)

Kansainväliset ja ylikansalliset laitokset ovat sijoittautumispaikasta riippumatta hyväksyttäviä liikkeeseenlaskijoita/takaajia. Jos jälkimarkkinakelpoisen velkainstrumentin liikkeeseenlaskijana on yritys, jolla ei ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luottoluokitusta, liikkeeseenlaskijan/takaajan tulee olla sijoittautunut euroalueelle.

Valuutta

Velkainstrumenttien tulee olla euromääräisiä.¹⁸

¹⁶ Lista hyväksytyistä ei-säännellyistä markkinoista on julkaistu EKP:n www-sivustolla (www.ecb.europa.eu), ja sitä päivitetään vähintään kerran vuodessa.

¹⁷ Euroopan talousalueen ulkopuoliset G10-maat ovat Yhdysvallat, Kanada, Japani ja Sveitsi. Vakuuslistalle aiemmin hyväksytyt jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät, joiden liikkeeseenlaskija ei ole sijoittautunut Euroopan talousalueelle tai johonkin Euroopan talousalueen ulkopuoliseen G10-maahan, mutta joilla on Euroopan talousalueelle sijoittautuneen yhteisön takaus ja jotka on laskettu liikkeeseen ennen 1.1.2007, säilyttävät vakuuskelpoisuutensa 31.12.2011 saakka edellyttäen, että ne edelleen täyttävät kaikki muut vakuuskelpoisuusvaatimukset.

¹⁸ Euroina tai euron kansallisina ilmentyminä.

3.2.1.3 Vakuuskelpoisuus: ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

Suomen Pankki hyväksyy luotto-operaatioissaan vakuudeksi hyväksyttävien vastapuolten tekemät määräaikaistalletukset, jotka on määritelty sääntöjen kohdassa 1.2.3.5, ei-jälkimarkkinakelpoiset lainasaamiset (pankkilainat)¹⁹ ja ei-jälkimarkkinakelpoiset asuntolainavakuudelliset velkainstrumentit (retail mortgage-backed debt instruments). Tällä hetkellä tästä viimeksi mainitusta instrumenttiluokasta hyväksytään vakuuksiksi ainoastaan irlantilaiset ei-jälkimarkkinakelpoiset asuntolainavakuudelliset velkasitoumukset. Ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät hyväksytään vakuuskäyttöön vastapuolipankkikohtaisesti. (Muutos 1.1.2011)

Lainasaamisten on täytettävä seuraavat *kelpoisuusvaatimukset*.

- *Omaisuuserätyyppi:* Lainasaamisten tulee olla eurojärjestelmän vastapuolten velallisten velkasitoumuksia. Myös lainasaamiset, joita lyhennetään (eli pääomaa ja korkoja maksetaan takaisin ennalta sovitun aikataulun mukaisesti) ovat vakuuskelpoisia. Nostamattomat luottolimiitit (esim. nostamattomat valmiusluottolimiitit), sekkiuotot tai remburssit (jotka eivät ole lainasaamia sinänsä, vaikka niissä sitoudutaankin luoton maksamiseen) eivät ole vakuuskelpoisia. Syndikoiduissa lainoissa mukana olevien yhteisöjen osuudet katsotaan vakuuskelpoisiksi lainasaamisiksi. Lainasaamisella ei saa olla huonompi etuoikeus pääomaan ja/tai korkoihin kuin liikkeeseenlaskijan muilla lainoilla (tai saman syndikoidun lainan muilla etuoikeusluokilla tai alaluokilla) tai velkainstrumenteilla.

Lainasaamisilla tulee olla a) kiinteä, ei-ehdollinen lainapääoma ja b) sellainen korko, josta ei voi aiheutua negatiivista kassavirtaa. Lisäksi koron tulisi olla jokin seuraavista: 1) nollokorko, 2) kiinteä korko tai 3) johonkin viitekorkoon sidottu vaihtuva korko. Vakuuskelpoisia ovat myös lainasaamiset, joiden korko on sidottu inflaatioon. Näiden ominaisuuksien tulee olla voimassa velkainstrumentin lopulliseen kuoletukseen saakka.

- *Velallinen/takaaja:* Hyväksyttäviä velallisia ja takaajia ovat yritykset²⁰, julkisyhteisöt sekä kansainväliset tai ylikansalliset laitokset. Jokainen velallinen vastaa yhteisvastuullisesti koko lainan takaisinmaksusta (määräosavastuuta, jossa velalliset vastaavat velasta sovituin osin, ei hyväksytä).
- *Velallisen ja takaajan sijoittautumispaikka:* Velallisen täytyy olla sijoittautunut euroalueelle. Myös takaajan täytyy olla sijoittautunut euroalueelle, paitsi siinä tapauksessa, että takausta ei tarvita ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien luottokelpoisuudelle asetettujen vaatimusten täyttämiseksi kohdassa 3.2.1.7 tarkoitetulla tavalla. Tämä vaatimus ei koske kansainvälisiä tai ylikansallisia laitoksia. (Muutos 10.10.2010)
- *Luottokelpoisuus:* Lainasaamiset arvioidaan velallisen tai takaajan luottokelpoisuuden perusteella. Lainasaamisilta vaaditaan hyvää luottokelpoisuutta, kuten eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien kohdalla edellytetään (ks. kohta 3.2.1.7).
- *Minimikoko:* Lainasaamiset eivät saa olla tiettyä minimikokoa pienempiä sillä hetkellä, kun vastapuoli tarjoaa niitä vakuudeksi (käyttöönotto). Jokainen kansallinen keskuspankki saa itse päättää kotimaisille lainasaamisille asetettavasta minimikooosta. Suomen Pankki on päättänyt soveltaa 500 000 euron minimikokoa. Tämä on sama koko, jonka on alustavasti sovittu tulevan käyttöön kaikkialla eurojärjestelmässä vuoden 2013 aikana. Kun käytetään toisessa maassa olevia lainasaamia, minimikoko on niin ikään 500 000 euroa. Minimikokorajoitus koskee yksittäisten lainojen jäljellä olevaa määrää vakuudeksi oton hetkellä. (Muutos 1.1.2012)

¹⁹ Lainasaamisten vakuuskäyttöä koskevan väliaikaisen järjestelyn aikana 2007–2013 jokainen kansallinen keskuspankki saa itse päättää vakuuskelpoisille lainasaamisille asetettavasta minimikooosta (paitsi kun käytetään toisessa maassa olevia lainasaamia) ja mahdollisesta käsittelymaksusta. Yhteiseen järjestelyyn siirrytään vuoden 2013 aikana.

²⁰ Euroopan kansantalouden tilinpitöjärjestelmän 1995 (EKT 95) määritelmän mukaan, ks. Tilastokeskuksen sektoriluokitus 2000 www-sivustolla <http://www.stat.fi/meta/luokitukset/sectoriluokitus/001-2000/index.html>

- **Käsittelyssä noudatettavat menettelyt:** Lainasaamisten käsittelyssä noudatetaan kohdassa 3.2.2 kuvattuja menettelyjä.
- **Sovellettava lainsäädäntö:** Lainasaamissopimukseen sekä vastapuolen ja Suomen Pankin väliseen sopimukseen, jolla lainasaaminen otetaan käyttöön vakuutena, tulee molempiin soveltaa euroalueeseen kuuluvien EU:n jäsenvaltioiden, Suomi mukaan lukien, lainsäädäntöä. Lisäksi 1) vastapuoleen, 2) velkojaan, 3) velalliseen, 4) takaajaan (jos aiheellista), 5) lainasaamissopimukseen ja 6) vakuudeksiottosopimukseen voidaan yhteensä soveltaa enintään kahta lainsäädäntöä.
- **Valuutta:** Lainasaamisten tulee olla euromääräisiä.²¹

Ei-jälkimerkkinakelpoisia asuntolainavakuudellisia velkainstrumentteja ei ole mahdollista toteuttaa mm. Suomessa. Ei-jälkimerkkinakelpoisiin asuntolainavakuudellisiin velkainstrumentteihin sovelletaan seuraavia kelpoisuusvaatimuksia (Muutos 1.1.2011):

- **Omaisuserätyyppi:** Ei-jälkimerkkinakelpoisten asuntolainavakuudellisten velkainstrumenttien tulee olla velkasitoumuksia tai vekseleitä, joiden vakuudeksi on vahvistettu velkainstrumenttien liikkeeseenlaskijan hallussa olevia vakuudellisia asuntolainoja mutta joissa ei ole kyse varsinaisesta arvopaperistamisesta. Omaisuseriä on voitava korvata toisilla, ja eurojärjestelmän etuoikeus muihin velkoihin nähden (lukuun ottamatta niitä velallisia, jotka ovat järjestelyn ulkopuolella julkispoliittisista syistä) on turvattava asianmukaisella järjestelyllä. (Muutos 1.1.2011)

Asuntolainavakuudellisilla velkainstrumenteilla tulee olla a) kiinteä, ei-ehdollinen lainapääoma ja b) sellainen korko, josta ei voi aiheutua negatiivista kassavirtaa. (Muutos 1.1.2011)

- **Luottokelpoisuusvaatimukset:** Asuntolainavakuudellisten velka-instrumenttien on täytettävä niitä koskevat vaatimukset hyvästä luottokelpoisuudesta niin kuin eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa edellytetään. (Muutos 1.1.2011)
- **Liikkeeseenlaskija:** Hyväksyttäviä liikkeeseenlaskijoita ovat luottolaitokset, jotka ovat hyväksyttäviä vastapuolia.
- **Liikkeeseenlaskijan sijoittautumispaikka:** Liikkeeseenlaskijoiden täytyy olla euroalueelle sijoittautuneita.
- **Käsittelyssä noudatettavat menettelyt:** Asuntolainavakuudellisten velkainstrumenttien käsittelyssä on noudatettava eurojärjestelmän ja erityisesti Irlannin keskuspankin määrittelemiä menettelyjä. Tarkempia tietoja näistä menettelyistä saa Irlannin keskuspankista. (Muutos 1.1.2011)
- **Valuutta:** Asuntolainavakuudellisten velkainstrumenttien tulee olla euromääräisiä²³. (Muutos 1.1.2011)

²¹ Euroina tai euron kansallisina ilmentyminä.

3.2.1.4 Vakuuksien käyttöön liittyviä ehtoja

Jälkimmäinen- ja ei-jälkimmäinenkelpoisten omaisuuserien käytön ehdot

Jälkimmäinenkelpoiset omaisuuserät kelpaavat kaikkiin rahapoliittisiin operaatioihin eli käänteisoperaatioihin ja maksuvalmiusluottoihin vakuudeksi sekä suoriin kaappoihin. Ei-jälkimmäinenkelpoiset omaisuuserät kelpaavat käänteisoperaatioihin ja maksuvalmiusluottoihin, mutta eivät suoriin kaappoihin. Kaikkia jälkimmäinenkelpoisia ja ei-jälkimmäinenkelpoisia omaisuuseriä voidaan käyttää myös päivän sisäisen luoton vakuutena.

Vastapuolet eivät saa antaa vakuudeksi jälkimmäinenkelpoisia tai ei-jälkimmäinenkelpoisia omaisuuseriä, joiden liikkeeseenlaskijana, velallisenä tai takaajana on joko vastapuoli itse tai yhteisö, jonka kanssa vastapuoli on läheisesti sidoksissa, vaikka nämä omaisuuserät olisivat muuten vakuuskelpoisia.²²

”Läheisesti sidoksissa” tarkoittaa, että vastapuolella on sidos vakuuskelpoisten omaisuuserien liikkeeseenlaskijaan/velalliseen/takaajaan siitä syystä, että

- (i) vastapuoli omistaa joko suoraan tai yhden tai useamman yrityksen kautta vähintään 20 % liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta, tai
- (ii) liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja omistaa joko suoraan tai yhden tai useamman yrityksen kautta vähintään 20 % vastapuolen pääomasta, tai
- (iii) jokin kolmas osapuoli omistaa joko suoraan tai yhden tai useamman yrityksen kautta vähintään 20 % sekä vastapuolen että liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta.

Rahapolitiikan täytäntöönpanoa varten – erityisesti valvottaessa niiden sääntöjen noudattamista, jotka koskevat läheisiä sidoksia vakuuskelpoisten omaisuuserien vakuuskäytössä – eurojärjestelmä jakaa sisäisesti pääomaomistuksia koskevia tietoja, jotka on saatu valvontaviranomaisilta tätä tarkoitusta varten. Tietoihin sovelletaan asianomaisten valvontaviranomaisten noudattamia salassapitostandardeja. (Muutos 10.10.2010)

Edellä olevat läheisiä sidoksia koskevat määräykset eivät koske seuraavia: a) läheiset sidokset vastapuolen ja ETA-maan veronkanton oikeutetun julkisen viranomaisen välillä sekä tapaukset, joissa velkainstrumentin takaajana on ETA-maan veronkanton oikeutettu julkinen viranomainen, b) pankkien katetut joukkovelkakirjalainat, jotka on laskettu liikkeeseen yhteissijoitusdirektiivin 22 artiklan 4 kohdassa mainittujen kriteerien mukaisesti, c) tapaukset, joissa velkainstrumentit on suojattu vastaavin lainsäädännöllisin erityiskeinoin kuin kohdassa b tarkoitettujen instrumentit. Näitä ovat esimerkiksi seuraavat: (i) ei-jälkimmäinenkelpoiset asuntolainavakuudelliset velkainstrumentit, jotka eivät ole arvopapereita, (ii) strukturoidut katetut pankin liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat, joiden vakuutena on asuntolainoja tai muita kiinteistövakuudellisia lainoja kuin asuntolainoja (eli tietyt katetut pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat, joita Euroopan komissio ei ole todennut sijoitusrahastodirektiivin mukaisiksi), jotka täyttävät kaikki kohdassa 3.2.1.5 ja 3.2.1.6 täsmennetyt omaisuusvakuudellisia arvopapereita koskevat vaatimukset. (Muutos 1.2.2011)

²² Vastapuolen on heti ilmoitettava Suomen Pankille, jos sillä on vakuutena omaisuuseriä, joihin on tullut seuraavia muutoksia: vastapuolesta on tullut omaisuuserien liikkeeseenlaskija tai velallinen tai takaaja taikka vastapuolen ja liikkeeseenlaskijan tai velallisen tai takaajan välille on muodostunut läheinen sidos. Tällaisessa tapauksessa omaisuuserän vakuusarvo lasketaan seuraavana arvostuspäivänä nolnaan ja Suomen Pankki joutuu mahdollisesti pyytämään lisää vakuuksia. Vastapuolen on myös poistettava omaisuuserä vakuuksista mahdollisimman pian.

Kun kyseessä on strukturoidut katetut pankin liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat, joiden vakuutena on asuntolainoja, läheisiä sidoksia koskevat määräykset eivät koske niitä edellyttäen, että seuraavat ehdot täyttyvät: *(Muutos 1.2.2011)*

- Strukturoitujen katettujen pankin liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen vakuutena olevien asuntolainojen tulee olla euromääräisiä. Liikkeeseenlaskijalla (sekä velallisella ja takaajalla, mikäli kyseessä ovat oikeushenkilöt) tulee olla kotipaikka jossakin euroalueen jäsenvaltiossa. Asuntolainan vakuutena olevien omaisuuserien tulee sijaista jossakin jäsenvaltiossa, ja lainaan tulee soveltaa jonkin jäsenvaltion lainsäädäntöä. *(Muutos 1.2.2011)*
- Asuntolainat hyväksytään asianomaisen strukturoidun katetun pankin liikkeeseen laskeman joukkovelkakirjalainan vakuussammioon, jos niiden vakuutena on hyväksyttävä takaus tai -kiinteistövuokaus. Hyväksyttävän takauksen tulee olla maksettavissa 24 kuukauden kuluessa todetusta maksukyvyttömyydestä. Takauksella suojattujen lainojen vakuudeksi hyväksyttävä takaus voidaan antaa käyttäen erityyppisiä sopimuksia, myös vakuutussojelmasta, edellyttäen että takauksen on antanut julkisyhteisö tai viranomaisvalvonnan kohteena oleva rahoituslaitos. Tällaisten takauksella suojattujen lainojen takaajalla ei saa olla läheistä sidosta katetun joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskijaan, ja takaajalla tulee olla transaktion ajan hyväksytyt luottoluokituslaitoksen antama luottoluokitus, joka on vähintään tasoa A+/A1/AH. *(Muutos 1.2.2011)*
- Vakuudeksi hyväksytään luottokelpoisuudeltaan hyviä korvaavia vakuuksia enintään 10 % vakuussammion arvosta. Tämä kynnyсарvo voidaan ylittää ainoastaan asianomaisen kansallisen keskuspankin antaman perusteellisen arvion jälkeen.
- Luototusaste kussakin sellaisessa yksittäisessä vakuuskelpoisessa lainassa, joka voidaan rahoittaa strukturoidun katetun pankin liikkeeseen laskeman joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskulla, voi olla enintään 80 %. Luototusasteen laskennan tulee perustua varovaiseen markkina-arvoon. *(Muutos 1.2.2011)*
- Vakuuden arvon on ylitettävä lainan määrä vähintään 8 prosentilla.
- Asuntolainan enimmäismäärä on miljoona euroa.
- Vakuussammiota koskevan luottoluokituksen on vastattava maksukyvyttömyyden 0,10 prosentin todennäköisyyttä vuositasolla yhden A:n kynnyсарvoa vastaavasti (3.2.1.5).
- Pitkän aikavälin yhden A:n (Fitchin tai Standard & Poor'sin "A-", Moody'sin "A3" tai DBRS:n "AL") vähimmäisluottoluokitusvaatimusta on sovellettava liikkeeseenlaskijaan ja muihin liittännäisiin yksiköihin, jotka osallistuvat strukturoitua katettua pankin liikkeeseen laskemaa joukkovelkakirjalainaa koskevaan transaktioon tai jotka liittyvät transaktioon olennaisella tavalla. *(Muutos 1.2.2011)*

Kun kyseessä on strukturoidut katetut pankin liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat, joiden vakuutena on muita kiinteistövuokaudellisia lainoja kuin asuntolainoja, läheisiä sidoksia koskevat määräykset eivät koske niitä edellyttäen, että seuraavat ehdot täyttyvät : *(Muutos 1.2.2011)*

- Strukturoitujen katettujen pankin liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen vakuutena olevien muiden kiinteistövuokaudellisten lainojen kuin asuntolainojen tulee olla euromääräisiä; liikkeeseenlaskijalla (sekä velallisella ja takaajalla, mikäli ne ovat oikeushenkilöt) tulee olla kotipaikka jossakin jäsenvaltiossa, muun kiinteistövuokaudellisen lainan vakuutena olevien omaisuuserien tulee sijaita jossakin jäsenvaltiossa ja lainaan tulee soveltaa jonkin jäsenvaltion lainsäädäntöä. *(Muutos 1.2.2011)*
- Vakuudeksi hyväksytään hyvän luottokelpoisuuden omaavia korvaavia vakuuksia enintään 10 prosenttia vakuussammion arvosta. Tämä kynnyсарvo voidaan ylittää ainoastaan asianomaisen kansallisen keskuspankin antaman perusteellisen arvion jälkeen. *(Muutos 1.2.2011)*
- Kunkin sellaisen yksittäisen vakuuskelpoisen lainan, joka voidaan rahoittaa strukturoidun katetun pankin liikkeeseen laskeman joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskulla,

luototusaste voi olla enintään 60 prosenttia. Luototusasteen laskennan tulee perustua varovaiseen markkina-arvoon. *(Muutos 1.2.2011)*

- Vakuussammion arvon on ylitettävä joukkovelkakirjalainan määrä vähintään 10 prosentilla. *(Muutos 1.2.2011)*
- Kenenkään lainanottajan osuus vakuussammioista ei saa ylittää 5 prosenttia vakuussammion kokonaisarvosta, kun kunkin lainanottajan maksamatta olevien lainojen kokonaismäärä on otettu huomioon. *(Muutos 1.2.2011)*
- Vakuussammiota koskevan luottoluokituksen on vastattava eurojärjestelmän luokitusasteikon luokkaa 1 (ks. 3.2.1.5). *(Muutos 1.2.2011)*
- Luottoluokitusasteikon luokkaa 2 on sovellettava liikkeeseenlaskijaan ja muihin liitännäisiin yksiköihin, jotka osallistuvat strukturoitua katettua pankin joukkovelkakirjalainaa koskevaan transaktioon tai jotka liittyvät transaktioon olennaisella tavalla. *(Muutos 1.2.2011)*
- Vakuutena olevat muut kiinteistövakuudellisten lainat kuin asuntolainat on arvostettava uudelleen vähintään kerran vuodessa. Omaisuuden hintojen laskut on arvostuksessa otettava täysimääräisesti huomioon. Jos hinnat ovat nousseet, sovelletaan aliarvostusta, jonka suuruus on 15 prosenttia. Lainat joiden luototusaste on liian korkea on korvattava uusilla lainoilla tai ne on ylikatettava, mikä edellyttää asianomainen kansallisen keskuspankin hyväksyntää. Arvostusmenetelmänä käytetään ensisijaisesti markkina-arvoa eli arvioitua hintaa, joka olisi saatu jos omaisuuserät olisi myyty markkinoilla kohtuullisella vaivannäöllä. Tämän arvion on perustuttava hyvin varovaisiin oletuksiin. Tilastollisten menetelmien käyttö on sallittua ainoastaan toissijaisena arvostusmenetelmänä. *(Muutos 1.2.2011)*
- Katettuihin pankin liikkeeseen laskemiin joukkovelkakirjalainoihin liittyvien korkojen kattamiseksi seuraavan kuuden kuukauden osalta on jatkuvasti oltava hyväksyttävän vastapuolen ylläpitämälle tilille tehdyn euromääräisen käteistalletuksen muodostama likviditeettipuskuri. *(Muutos 1.2.2011)*
- Jos vakuutena olevan muun kiinteistövakuudellisen lainan kuin asuntolainan lainanottajan lyhyen aikavälin luottoluokitus heikkenee hard bullet (kertalyhenteinen, takaisinmaksu oletettavasti eräpäivänä) -tyyppisen pankin liikkeeseen laskeman katetun joukkovelkakirjan erääntymistä edeltävän yhdeksän kuukauden ajanjakson aikana siten, että sen luottoluokitus on luottoluokitusasteikon luokkaa 2 heikompi, tällaisen lainanottajan on asetettava euromääräinen käteissumma, joka kattaa kysymyksessä olevan osan katetun joukkovelkakirjalainan pääoman takaisinmaksusta sekä takaisinmaksuun liittyvistä kuluista, jotka liikkeeseenlaskijan on maksettava pankin liikkeeseen laskeman katetun joukkovelkakirjalainan mukaisesti likviditeettipuskuriin. *(Muutos 1.2.2011)*
- Likviditeetti- ja tuotetilanteessa alkuperäistä eräpäivää voidaan siirtää eteenpäin enintään 12 kuukaudella vakuussammiossa olevien erissä maksettavien lainojen erääntymispäivien ja pankin katetun joukkovelkakirjalainan kertakuoletuksen eriaikaisuuden tasoittamiseksi. Pankin katetun joukkovelkakirjan oma käyttö ei ole kuitenkaan sallittua alkuperäisen erääntymispäivän jälkeen. *(Muutos 1.2.2011)*

Kun kyseessä on strukturoidut katetut pankin liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat, joiden vakuutena on asuntolainoja tai muita kiinteistövakuudellisia lainoja kuin asuntolainoja vastapuolten on lisäksi toimitettava hyvämaineisen lakiasiantuntijain antama oikeudellinen lausunto, jossa vahvistetaan seuraavien edellytysten täyttyminen: *(Muutos 1.2.2011)*

- Katettujen pankin liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskijana on luottolaitos, jonka kotipaikka on EU:n jäsenvaltiossa, eikä erillisyhtiö (*special purpose vehicle*) siinäkin tapauksessa, että joukkovelkakirjalainojen takaajana on luottolaitos, jonka kotipaikka on EU:n jäsenvaltiossa. *(Muutos 1.2.2011)*
- Katettujen pankin liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskijaan ja liikkeeseenlaskuun kohdistuu sen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, jossa liikkeeseenlaskijalla on kotipaikka tai jossa joukkovelkakirjalainat laskettiin liikkeeseen, sellainen erityinen

julkinen valvonta, jonka tarkoituksena on suojata joukkovelkakirjalainojen haltijoita. (Muutos 1.2.2011)

- Katettujen pankin liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen haltijat ovat etusijalla pääoman ja vakuutena olevista omaisuuseristä syntyvän koron maksunsaajina siinä tapauksessa, että liikkeeseenlaskija tulee maksukyvyttömäksi. (Muutos 1.2.2011)
- Katettujen pankin liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskusta johtuvat summat on sijoitettava (joukkovelkakirjalainaan liittyvissä asiakirjoissa täsmennettyjen sijoittamissääntöjen mukaan) noudattaen katettuihin joukkovelkakirjalainoihin sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä tai muuta kyseisiin omaisuuseriin sovellettavaa lainsäädäntöä. (Muutos 1.2.2011)

Omaisuusvakuudellisten arvopapereiden vakuuskäyttö on lisäksi kielletty tapauksissa, jossa vastapuolipankki (tai kolmas osapuoli, johon vastapuolella on läheinen sidos) antaa valuuttasuojauksen kyseiselle omaisuusvakuudelliselle arvopaperille tekemällä valuuttasuojaus sopimuksen liikkeeseenlaskijan kanssa tai jossa vastapuoli antaa rahoitustukea vähintään 20 % omaisuusvakuudellisen arvopaperin jäljellä olevasta pääomasta.

Kaikkia vakuuskelpoisia jälkimarkkinakelpoisia ja ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä tulee voida käyttää maasta toiseen kaikkialla euroalueella. Tämä merkitsee, että eurojärjestelmän kaikilla vastapuolilla tulee olla mahdollisuus käyttää vakuuskelpoisia omaisuuseriä joko kansallisten arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisten linkkien kautta, kun on kyse jälkimarkkinakelpoisista omaisuuseristä, tai muin hyväksyttävien järjestelyin saadakseen luottoa sen jäsenvaltion kansalliselta keskuspankilta, johon vastapuoli on sijoittautunut (ks. kohta 3.2.2.).

Lainasaamisia koskevat oikeudelliset lisävaatimukset

Jotta voidaan varmistaa, että lainasaamisiin (pankkilainoihin) perustetaan oikeudellisesti pätevä vakuus ja että lainasaamiset pystytään vastapuolen maksukyvyttömyystapauksissa realisoimaan nopeasti, niille on asetettu seuraavat oikeudelliset lisävaatimukset.

- **Lainasaamisten** tulee olla todistettavasti olemassa. Suomen Pankki varmistaa vakuudeksi tarjottavien lainasaamisten olemassaolon ainakin seuraavin tavoin: 1) Vastapuolen on annettava Suomen Pankille vähintään neljännesvuosittain oma varmennuksensa ja sitoumuksensa, että vakuudeksi tarjotut lainasaamiset ovat olemassa. 2) Suomen Pankki tai Suomen Pankin toimeksiannosta rahoitusvalvontaviranomainen tai ulkopuolinen tilintarkastaja tarkastaa kertaluonteisesti menettelyt, joilla vastapuoli on toimittanut Suomen Pankille tiedot vakuudeksi tarjottujen lainasaamisten olemassaolosta. 3) Suomen Pankki tai Suomen Pankin toimeksiannosta rahoitusvalvontaviranomainen tai ulkopuolinen tilintarkastaja tarkastaa ajoittain vastapuolen oman varmennuksen laadun ja todenperäisyyden.

Kohdassa 1 vaadittavassa neljännesvuosittaisessa omassa varmennuksessa ja sitoumuksessa Suomen Pankin vastapuolten tulee toimia seuraavasti.

- Vastapuoli varmistaa ja vakuuttaa kirjallisesti, että Suomen Pankille pantatut lainasaamiset täyttävät eurojärjestelmän määrittelemät kelpoisuusvaatimukset.
- Vastapuoli varmistaa ja vakuuttaa kirjallisesti, että vakuudeksi tarjotut lainasaamiset eivät ole samanaikaisesti vakuutena millään kolmannella osapuolella, ja antaa sitoumuksen, että lainasaamisia ei tarjota vakuudeksi kolmansille osapuolille.
- Vastapuoli varmistaa ja vakuuttaa kirjallisesti, että se ilmoittaa Suomen Pankille välittömästi, kuitenkin viimeistään seuraavana pankkipäivänä, kaikista muutoksista, jotka vaikuttavat olennaisesti vastapuolen ja Suomen Pankin väliseen varsinaiseen sopimussuhteeseen. Tällaisia olennaisia muutoksia ovat erityisesti lainan ennenaikainen, osittainen tai täydellinen takaisinmaksu, luottokelpoisuusluokituksen aleneminen ja olennaiset muutokset lainan ehdoissa.

Kohdissa 2 ja 3 mainitut kertaluonteiset ja ajoittaiset tarkastukset edellyttävät, että Suomen Pankille / rahoitusvalvontaviranomaiselle / ulkopuolisille tilintarkastajille on annettu oikeus suorittaa tarkastuksia joko sovellettavien kansallisten vaatimusten nojalla tai tarvittaessa sopimusteitse.

Suomen Pankin operatiiviset menettelyt kohtien 1, 2 ja 3 toteuttamiseksi on kuvattu kappaleessa 3.2.2.

- *Velalliselle tehtävä siirtoilmoitus tai siirtomerkintä.* Suomen lainsäädännön mukaan tavallisten velkakirjojen vakuuskäyttöön saamisen edellytyksenä on, että velalliselle ja mahdolliselle takaajalle on ilmoitettu etukäteen näiden velkakirjojen käytöstä vakuutena (siirtoilmoitus). Suomen Pankin vastapuolen on ilmoitettava velalliselle ja mahdolliselle takaajalle etukäteen käyttävänsä tavallista velkakirjaa vakuutena Suomen Pankille. Juoksevien velkakirjojen käytöstä vakuutena ei tarvitse etukäteen ilmoittaa velalliselle ja mahdolliselle takaajalle, mutta lainadokumentit on varustettava erillisellä siirtomerkinnällä. Jos vastapuoli tulee maksukyvyttömäksi tai jättää täyttämättä veloitteen, jonka vakuutena lainasaaminen on, Suomen Pankki toimittaa velalliselle ja mahdolliselle takaajalle siirtoilmoituksen, jossa ilmoitetaan lainasaamisen käyttämisestä vakuutena keskuspankin hyväksi ja annetaan uusi maksuohje.
- *Pankkisalaisuuteen tai luottamuksellisuuteen liittyviä rajoituksia ei saa olla.* Vastapuolella ei saa olla velvoitetta hankkia velallisen hyväksyntää sellaisten lainasaamista ja velallista koskevien tietojen luovuttamiseen, joita Suomen Pankki tarvitsee voidakseen varmistaa, että lainasaamiset todella saadaan vakuudeksi ja että ne pystytään realisoimaan nopeasti vastapuolen maksukyvyttömyystapauksessa. Jos pankkisalaisuus-säännökset estävät tietojen luovuttamisen, vastapuolella ja velallisella tulee olla sopimus, jossa velallinen antaa ehdottoman suostumuksensa tällaisten lainasaamista ja velallista koskevien yksityiskohtaisten tietojen toimittamiseen eurojärjestelmälle.
- *Lainasaamisen käyttöön vakuutena ei saa liittyä rajoituksia.* Vastapuolten tulee varmistaa, että lainasaamiset ovat täysin siirtokelpoisia ja että ne pystytään ottamaan rajoituksetta käyttöön vakuuksina Suomen Pankille. Sen paremmin lainasaamissopimuksessa kuin muussakaan vastapuolen ja velallisen välisessä sopimuksessa ei saa olla minkäänlaisia rajoituksia vakuuskäytölle.
- *Lainasaamisen realisointiin ei saa liittyä rajoituksia.* Sen paremmin lainasaamissopimuksessa kuin muussakaan vastapuolen ja velallisen välisissä sopimuksissa ei tulisi olla minkäänlaisia rajoituksia vakuutena käytettävän lainasaamisen realisoinnin suhteen (kuten vaatimuksia, jotka koskevat realisoinnin muotoa, ajoitusta tai muuta realisointiin liittyvää).

3.2.1.5 Vaatimus vakuuksien hyvästä luottokelpoisuudesta

Eurojärjestelmä ja Suomen Pankki osana eurojärjestelmää edellyttävät, että vakuutena käytettävän omaisuuserän luottokelpoisuus on hyvä. Tämä tarkoittaa sitä, että jälkimarkkinakelpoisella velkainstrumentilla, instrumentin liikkeeseenlaskijalla tai lainasaamisen velallisella on hyvä luottoluokitus. Lisäksi otetaan huomioon mahdolliset muut sijoittajalle lisäturvaa tuovat tekijät, kuten esimerkiksi takaukset.

Eurojärjestelmä on hyväksynyt vakuutena käytettävien omaisuuserien arviointiin neljä vaihtoehtoista luottoluokituslähdettä:

- ulkoiset luottoluokituslaitokset (External Credit Assessment Institutions, ECAI)
- pankkien sisäisten luottoluokitusten menetelmät (Internal Ratings Based, IRB)
- kolmansien osapuolien tarjoamat luottoluokitusvälinepalvelut (Rating Tools)
- kansallisten keskuspankkien omat luottoriskinarviointijärjestelmät (tällä hetkellä Ranskan, Saksan, Itävallan ja Espanjan keskuspankissa).

Ulkoisten luottoluokituslaitosten tapauksessa eurojärjestelmän luottoriskiarvion pohjana on julkinen luottoluokitus. Eurojärjestelmä pidättää itsellään oikeuden vaatia tarvittaessa lisäselvityksiä. Omaisuusvakuudellisille arvopapereille annettujen luokitusten perusteista on oltava julkisesti saatavilla yksityiskohtainen luottoluokitusraportti, joko ennako- tai liikkeeseenlaskuraportti, jossa esitetään muun muassa kattava rakenteellinen ja oikeudellinen analyysi, yksityiskohtainen arvio vakuuksista sekä analyysit transaktion osapuolista ja mahdollisista muista transaktioon liittyvistä erityispiirteistä. Ulkoisten luottoluokituslaitosten on lisäksi julkaistava omaisuusva-

kuudellisista arvopapereista valvontaraportteja säännöllisesti. Näiden raporttien julkaisu tulisi ajoittaa kuponnikoron maksuväliä ja maksuajankohtaa vastaavasti. Raporttien tulisi sisältää ainakin päivitettyt keskeiset transaktiotiedot (vakuutena olevat omaisuuserät, transaktion osapuolet, pääomarakenne) ja tunnuslukutiedot. (Muutos 10.10.2010)

Eurojärjestelmän luottokelpoisuusvaatimuksissa hyvän luottokelpoisuuden vähimmäisvaatimukseksi (luottokelpoisuuden alaraja) on määritelty eurojärjestelmän yhdenmukaistetun luokitusasteikon luokkaa 3 vastaava luottoluokitus²³. Eurojärjestelmä on määritellyt, että maksukyvyttömyyden 0,40 prosentin todennäköisyys vuoden aikajänteellä vastaa luokitusasteikon luokkaa 3. Vastaavuus arvioidaan säännöllisin väliajoin. Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa noudatetaan ns. vakavaraisuusdirektiiviin (Capital Requirements Directive) sisältyvää maksukyvyttömyyden määritelmää²⁴. Eurojärjestelmä julkaisee alimman vakuuksille sallitun luottoluokituksen kultakin hyväksytyltä ulkoiselta luottoluokituslaitokselta, mutta eurojärjestelmällä ei ole vastuuta ulkoisia luottoluokituslaitoksia koskevasta arvioinnistaan. Alin sallittava luottoluokitus arvioidaan säännöllisin väliajoin. Eurojärjestelmän omaisuusvakuudellisten arvopaperien liikkeeseenlaskun yhteydessä soveltamaksi luottokelpoisuuden alarajaksi on määritelty luottoluokitus "AAA"²⁵. Omaisuusvakuudellisen arvopaperin juoksuaikana eurojärjestelmä vaatii vähintään eurojärjestelmän yhdenmukaistetun luokitusasteikon luokkaa 2 (yhden A:n luottoluokitus)²⁶. Eurojärjestelmän määritelmän mukaan maksukyvyttömyyden 0,10 prosentin todennäköisyys vuoden aikajänteellä vastaa luokitusasteikon luokkaa 2. Tämäkin vastaavuus arvioidaan säännöllisin väliajoin. (Muutos 1.1.2011)

Eurojärjestelmä, Suomen Pankki mukaan lukien, pidättää itsellään oikeuden ratkaista minkä tahansa merkitykselliseksi katsomansa tiedon perusteella, täyttävätkö liikkeeseenlaskut, liikkeeseenlaskijat, velalliset ja takaajat sen asettamat luottokelpoisuusvaatimukset. Suomen Pankki voi tällaisen tiedon perusteella kieltäytyä hyväksymästä omaisuuseriä vakuudeksi, rajoittaa niiden vakuuskäyttöä tai soveltaa ylimääräistä aliarvostusta varmistaakseen, että eurojärjestelmän oikeudet on riittävästi turvattu EKPJ:n perussäännön 18.1 mukaisesti. Sama voidaan ulottaa koskemaan myös yksittäisiä vastapuolia, etenkin jos vakuudeksi tarjottujen omaisuuserien luottokelpoisuus näyttää olevan vahvasti sidoksissa itse vastapuolen luottokelpoisuuteen. Jos hylkäämisen perusteena ovat vakauden valvontaan liittyvät tiedot, eurojärjestelmä käyttää kaikkia tällaisia vastapuolilta tai rahoitusvalvontaviranomaisilta saatuja tietoja yksinomaan rahapolitiikan harjoittamistehtävänsä mukaisesti ja siinä määrin kuin tämän tehtävän täyttäminen edellyttää.

Omaisuuserät voidaan poistaa vakuuskelpoisten omaisuuserien listalta, jos niiden liikkeeseenlaskijan tai takaajan varat on jäädytetty ja/tai varojen käyttöä rajoittaa jokin muu toimi, jonka on määrännyt EU Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 75 artiklan nojalla, taikka jokin EU:n jäsenvaltio, tai jos EKP:n neuvosto on päättänyt sulkea liikkeeseenlaskijan/takaajan joko tilapäisesti tai kokonaan pois avomarkkinaoperaatioista tai eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmästä. (Muutos 10.10.2010)

Pääsääntö on, että jälkimarkkinakelpoisten velkainstrumenttien luottokelpoisuus arvioidaan ulkoisten luottoluokituslaitosten luokitusten perusteella. Riittävän luokituksen saaneet (ja muut vakuuskelpoisuuskaiteerit täyttävät) liikkeeseenlaskut julkistetaan Euroopan keskuspankin www-sivustolla olevalla vakuuslistalla.

Lainasaamisten (pankkilainojen) luottoluokituslähteen valitsee vastapuoli eli vakuuksien toimittaja. Valinnassa noudatetaan tiettyjä sääntöjä (ks. kohta 3.2.1.7). Jos jälkimarkkinakelpoisella

²³ Eurojärjestelmän yhdenmukaistettu luokitusasteikko on julkaistu EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.europa.eu). Luokitusasteikon luokalla 3 tarkoitetaan, että Fitchin tai Standard & Poor'sin pitkän aikavälin luokitus on ollut vähintään "BBB-", Moody'sin vähintään "Baa3" tai DBRS:n vähintään "BBB".

²⁴ Vakavaraisuusdirektiiviin sisältyvät luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 14 päivänä kesäkuuta 2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/48/EY (uudelleenlaadittu teksti) (EUVL L 177, 30.6.2006, s. 1) sekä sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävyydestä 14 päivänä kesäkuuta 2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/49/EY (uudelleenlaadittu teksti) (EUVL L 177, 30.6.2006, s. 201).

²⁵ Kolmen A:n luottoluokituksella tarkoitetaan Fitchin, Standard & Poor'sin tai DBRS:n pitkän aikavälin luokitusta "AAA" tai Moody'sin vastaavaa luokitusta "Aaa" tai, mikäli näitä luokituksia ei ole käytettävissä, Fitchin lyhyen aikavälin luokitusta "F1+", Standard & Poor'sin vastaavaa luokitusta "A-1+" tai DBRS:n vastaavaa luokitusta "R-1H".

²⁶ "Yhden A:n" luottoluokituksella tarkoitetaan, että Fitchin tai Standard & Poor'sin pitkän aikavälin luokitus on ollut vähintään "A-", Moody'sin vähintään "A3" tai DBRS:n vähintään "AL".

velkainstrumentilla ei ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta lainkaan, luottoluokituslähde voidaan valita samoin säännöin kuin lainasaamisten lähde (ks. kohta 3.2.1.8).

3.2.1.6 Luottokelpoisuus: jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien luottokelpoisuus on riittävä seuraavien ehtojen täyttyessä.

- *Ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitus.* Hyväksytyjen ulkoisten luottoluokituslaitosten (ks. kohta 3.2.1.9) liikkeeseenlaskulle (tai liikkeeseenlaskijalle, jos liikkeeseenlaskulla ei ole luokitusta) antamista luottoluokituksista ainakin yhden on oltava vähintään eurojärjestelmän asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukainen.^{27, 28} EKP julkaisee luottokelpoisuuden alarajan kunkin hyväksytyyn ulkoisen luottoluokituslähteen luokituksille.²⁹
- *Omaisuusvakuudellisia arvopapereita koskeva ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitus:* Omaisuusvakuudellisille arvopapereille, jotka on laskettu liikkeeseen 1 päivänä maaliskuuta 2010 tai sen jälkeen, vaaditaan eurojärjestelmässä liikkeeseenlaskun yhteydessä vähintään kaksi luottoluokitusta miltä tahansa hyväksytyiltä ulkoisilta luottoluokituslaitoksilta. Näiden omaisuusvakuudellisten arvopapereiden vakuuskelpoisuuden määrittelemiseksi sovelletaan 'toiseksi paras -sääntöä', millä tarkoitetaan sitä, ettei ainoastaan parhaan vaan myös toiseksi parhaan saatavissa olevan ulkoisen luottoluokituslaitosten luokituksen on oltava vähintään omaisuusvakuudellisille arvopapereille asetetun luottokelpoisuuden alarajan mukainen. Tämän säännön perusteella eurojärjestelmä edellyttää, että molempien luottoluokitusten on oltava liikkeeseenlaskun yhteydessä 'AAA'/'Aaa' ja arvopapereiden juoksuaikana vähintään yhtä A:ta vastaavaa luottoluokitustasoa, jotta arvopaperit pysyvät vakuuskelpoisina. (Muutos 1.3.2010)

Kaikilla omaisuusvakuudellisilla arvopapereilla on niiden liikkeeseenlaskupäivästä riippumatta oltava 1 päivästä maaliskuuta 2011 vähintään kaksi luottoluokitusta miltä tahansa hyväksytyiltä ulkoisilta luottoluokituslaitoksilta liikkeeseenlaskun yhteydessä, ja toiseksi paras -sääntöä on noudatettava, jotta arvopaperit pysyvät vakuuskelpoisina. (Muutos 1.3.2010).

Ennen 1 päivää maaliskuuta 2010 liikkeeseen lasketuille omaisuusvakuudellisille arvopapereille, joista on vain yksi luokitus, on saatava toinenkin luokitus ennen 1 päivää maaliskuuta 2011. Ennen 1 päivää maaliskuuta 2009 liikkeeseen laskettujen omaisuusvakuudellisten arvopapereiden molempien luokitusten on oltava vähintään yhtä A:ta vastaavaa luottoluokitustasoa arvopaperin juoksuaikana. Jos omaisuusvakuudelliset arvopaperit on laskettu liikkeeseen 1 päivän maaliskuuta 2009 ja 28 päivän helmikuuta 2010 välisenä aikana, ensimmäisen luokituksen on oltava liikkeeseenlaskun yhteydessä 'AAA'/'Aaa' ja arvopaperin juoksuaikana vähintään yhtä A:ta vastaavaa luottoluokitustasoa ja toisen luokituksen on oltava vähintään yhtä A:ta vastaavaa tasoa sekä liikkeeseenlaskun yhteydessä³⁰ että arvopaperin juoksuaikana. (Muutos 1.3.2010)

Omaisuusvakuudellisten arvopapereiden aiemman liikkeeseenlaskun kasvattaminen katsotaan omaisuusvakuudellisten arvopapereiden uudeksi liikkeeseenlaskuksi. Kaikkien saman ISIN-koodin alla liikkeeseen laskettujen omaisuusvakuudellisten arvopapereiden on täytettävä vakuuskelpoisuusvaatimukset, jotka ovat voimassa viimeisen erän liikkeeseenlaskupäivänä. Jos kaikki saman ISIN-koodin alla liikkeeseen lasketut omaisuusvakuudelliset arvopaperit eivät vastaa viimeisen erän liikkeeseenlaskupäivänä voimassa olevia kelpoisuusvaa-

²⁷ Jos samalle liikkeeseenlaskijalle/velalliselle tai takaajalle on annettu useampia, mahdollisesti keskenään ristiriitaisia ulkoisten luottoluokituslaitosten luottoluokituksia, käytetään näistä parasta.

²⁸ Pankkien 1.1.2008 lähtien liikkeeseen laskemien katettujen joukkovelkakirjalainojen luottokelpoisuus arvioidaan kuten tässä luvussa on kuvattu. Ennen 1.1.2008 liikkeeseen lasketuilla katetuilla pankkien joukkovelkakirjalainoilla katsotaan olevan riittävä luottokelpoisuus, jos lainat ovat tarkoin yhteissijoitusdirektiivin artiklan 22 kohdassa 4 määritettyjen kriteerien mukaisia.

²⁹ Näitä tiedot julkaistaan EKP:n www-sivustolla (www.ecb.europa.eu).

³⁰ Näiden omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osalta vaaditun ulkoisen luottoluokituslaitoksen antaman toisen luokituksen yhteydessä 'luokituksella liikkeeseenlaskun yhteydessä' tarkoitetaan luokitusta silloin, kun ulkoinen luottolaitos ensimmäisen kerran antaa tai julkaisee sen.

timuksia, mitkään samalla ISIN-koodilla liikkeeseen lasketut omaisuusvakuudelliset arvopaperit eivät kelpaa vakuudeksi. Tätä sääntöä ei sovelleta, jos kyse on saman ISIN-koodin alla liikkeeseen lasketuista omaisuusvakuudellisista arvopapereista, jotka olivat eurojärjestelmän vakuuskelpoisten omaisuuserien listalla 10.10.2010, ja jos viimeinen erä laskettiin liikkeeseen ennen mainittua päivää. Jos uudella liikkeeseenlaskulla ei kasvateta aikaisempaa liikkeeseenlaskua, liikkeeseenlaskujen katsotaan koskevan eri arvopapereita. (Muutos 10.10.2010)

EKP julkaisee luottokelpoisuuden alarajan kunkin hyväksytyyn ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokituksille.³¹ (Muutos 1.3.2010)

- **Takaukset.** Jos liikkeeseenlaskijalla ei ole (hyväksytyyn) ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta, hyvä luottokelpoisuus voidaan todeta myös vakavaraisten takaajien antamien takausten perusteella. Takaajan vakavaraisuuden arvioinnissa käytetään ulkoisten luottoluokituslaitosten luokituksia, jotka ovat vähintään eurojärjestelmän asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukaisia. Takauksen on täytettävä seuraavat edellytykset:
 - Takaus katsotaan hyväksyttäväksi, jos takaaja on ehdoitta ja peruuttamattomasti taannut liikkeeseenlaskijan velvoitteet, jotka liittyvät lainapäätöksen, koron ja velkainstrumenttien haltijoille velkainstrumenttien perusteella maksettavien muiden maksujen suorittamiseen, kunnes maksut on kokonaan suoritettu.
 - Takauksen on oltava omavelkainen (velkasitoumuksesta riippumatta). Veronkanton oikeutettujen julkisten yhteisöjen antamien takausten joko on oltava omavelkaisia, tai ne edellytetään muutoin maksettavan heti ja täsmällisesti maksuhäiriön jälkeen. Takaukseen perustuvien takaajan velvoitteiden on oltava vähintään yhdenvertaisia ja langettava maksettaviksi samanaikaisesti (pari passu) takaajan kaikkien muiden vakuudettomien sitoumusten kanssa.
 - Takaukseen on sovellettava jonkin EU:n jäsenvaltion lainsäädäntöä, sen on oltava juridisesti pätevä ja sitova ja se tulee voida panna täytäntöön takaajaan nähden. (Muutos 10.10.2010)
 - Suomen Pankki pyytää erikseen kopion takauksesta hyväksyntää varten, jos tarpeen.
 - Suomen Pankille on toimitettava takauksen juridisen pätevyuden, sitovuuden ja täytäntöönpanon oikeudellinen vahvistus, paitsi jos takaus on annettu emissiokohtaisen luottokelpoisuusluokituksen saaneelle velkainstrumentille tai jos takauksen antajana on veronkanton oikeutettu julkinen yhteisö.
 - Oikeudellinen vahvistus on laadittava muodoltaan ja sisällöltään eurojärjestelmän hyväksymällä tavalla, ennen kuin takauksen kohteena oleva omaisuuserä voidaan katsoa vakuuskelpoiseksi. Lisätietoja suomalaisen lainsäädännön mukaisen takauksen oikeudellisesta vahvistuksesta saa Suomen Pankista. Jos takaajan sijaintipaikka on muulla lainsäädäntöalueella kuin sillä, jonka lakia takaukseen sovelletaan, oikeudellisessa vahvistuksessa on vahvistettava myös, että takaus on pätevä ja saatettavissa voimaan takaajan sijaintipaikan lain mukaan. Oikeudellinen vahvistus on jätettävä sen kansallisen keskuspankin tarkastettavaksi, jonka tehtävä on ilmoittaa takauksen kohteena oleva omaisuuserä vakuuksien yhteislistalle.³² Täytäntöönpanovaatimukseen sovelletaan maksukyvyttömyyttä tai konkurssia koskevaa lainsäädäntöä, kohtuullisuutta koskevia yleisiä periaatteita ja muita vastaavia lakeja ja periaatteita, joita sovelletaan takaajaan ja jotka yleisesti vaikuttavat velkojien oikeuksiin takaajaan nähden.

Jollei liikkeeseenlaskulla, liikkeeseenlaskijalla eikä takaajalla ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta, hyvä luottokelpoisuus todetaan seuraavasti:

³¹ Nämä tiedot julkaistaan EKP:n verkkosivuilta osoitteessa www.ecb.europa.eu.

³² Tietyn omaisuuserän vakuuslistalle otettava kansallinen keskuspankki on yleensä sen maan kansallinen keskuspankki, jossa omaisuuserä on joko listattu säännellyillä markkinoilla tai jossa sillä käydään kauppaa EKP:n hyväksymillä ei-säännellyillä markkinoilla. Jos omaisuuserä on listattu tai sillä käydään kauppaa useammilla markkinoilla, vakuuslistalle otosta vastuullista keskuspankkia voi tiedustella EKP:sta osoitteesta [ECB Eligible Assets Hotline, Eligible-Assets.hotline@ecb.europa.eu](mailto:ECB_Eligible_Assets_Hotline@ecb.europa.eu)

- *Julkisen sektorin liikkeeseenlaskijat tai takaajat euroalueella.* Jos jälkimarkkinakelpoisen omaisuuserän euroalueella sijaitseva liikkeeseenlaskija tai takaaja luetaan alue- tai paikallishallintoon tai julkisyhteisöksi vakavaraisuusdirektiivin määritelmän mukaisesti, menettely on seuraava.
 - Liikkeeseenlaskija tai takaaja sijoitetaan yhteen kolmesta luokasta vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti (ks. taulukko 1).³³
 - Liikkeeseenlaskijoille ja takaajille, jotka kuuluvat luokkiin 1 ja 2, saadaan viitteellinen luokitus ulkoisen luottoluokituslaitoksen niiden sijoittautumispaikan valtiolle myöntämän luottoluokituksen pohjalta. Viitteellisen luokituksen tulee olla vähintään eurojärjestelmän asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukainen. Luokkaan 3 kuuluville liikkeeseenlaskijoille/takaajille ei anneta viitteellistä luottoluokitusta.
- *Yrityssektorin liikkeeseenlaskijat tai takaajat euroalueella.* Jollei euroalueelle sijoittautuneiden yritysten³⁴ liikkeeseen laskemien tai takaamien jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien liikkeeseenlaskulla, liikkeeseenlaskijalla eikä takaajalla ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta, jonka perusteella luottokelpoisuusvaatimusten täyttyminen voitaisiin todeta, voidaan soveltaa samoja eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjä kuin lainasaamisiin, eli vastapuolet saavat käyttää esimerkiksi omia sisäisten luottoluokitusten menetelmiään, tai kolmansien osapuolten luottoluokitusvälinepalveluita. Yritysten liikkeeseen laskemia jälkimarkkinakelpoisia velkainstrumentteja, joilla ei ole julkista luottoluokitusta, ei julkaista vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listalla.

³³ Luettelot näihin kolmeen luokkaan luettavista yhteisöistä sekä kriteerit, joilla liikkeeseenlaskijat, velalliset ja takaajat jaotellaan luokkiin, on tarkoitus julkaista Euroopan pankkivalvojien komitean (Committee of European Banking Supervisors, CEBS) www-sivustossa (<http://www.eba.europa.eu>). Sivustossa tulee olemaan myös linkejä kansallisten rahoitusvalvontaviranomaisten www-sivustoihin.

³⁴ Yrityksen määritelmä on sama kuin Euroopan kansantalouden tilinpitäjärjestelmässä 1995 (EKT 95), ks. Tilastokeskuksen sektoriluokitus 2000 www-sivustossa <http://www.stat.fi/meta/luokitukset/sektoriluokitus/001-2000/index.html>

Taulukko 1.

Euroalueella olevien alue- tai paikallishallintoon tai julkisyhteisöihin¹⁾ luettavien liikkeeseenlaskijoiden, velallisten tai takaajien viitteellinen luottoluokitus, jos niillä ei ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta

	Liikkeeseenlaskijoiden, velallisten ja takaajien jaottelu luokkiin vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti	Liikkeeseenlaskijoille, velallisille tai takaajille eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa annettava viitteellinen luottoluokitus
Luokka 1	Alue- ja paikallishallintoon kuuluvat yhteisöt sekä julkisyhteisöt, joita asianomaisen maan rahoitusvalvontaviranomaisen mukaan voidaan käsitellä pääomavaatimusten osalta kuten valtiota	Ulkoisen luottoluokituslaitoksen kyseisen maan valtiolle antama luottoluokitus
Luokka 2	Alue- ja paikallishallintoon kuuluvat yhteisöt sekä julkisyhteisöt, joita asianomaisen maan rahoitusvalvontaviranomaisen mukaan voidaan käsitellä pääomavaatimusten osalta kuten [luotto]laitoksia	Luottoluokitus, joka on yhden luokan ²⁾ alempi kuin ulkoisen luottoluokituslaitoksen kyseisen maan valtiolle antama luottoluokitus
Luokka 3	Muut julkisyhteisöt	Kuten yksityisen sektorin liikkeeseenlaskijoilla tai velallisilla

- 1) Nämä yhteisöt määritellään Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmässä 1995 (EKT95), ks. Tilastokeskuksen sektoriluokitus 2000 www-sivustossa <http://www.stat.fi/meta/luokitukset/sektoriluokitus/001-2000/index.html>
2) Tietoa luottoluokituksista on julkaistu EKP:n www-sivustossa (www.ecb.europa.eu).

3.2.1.7 Luottokelpoisuus: ei-jälkimerkinakelpoiset omaisuuserät

Lainasaamiset

Vastapuolten on valittava käytettävissä olevien eurojärjestelmän hyväksymien luottoluokituslähteiden joukosta yksi ensisijaiseksi luottoluokituslähteeseen, jonka avulla ne varmistavat, että lainasaamisten velallisilla tai takaajilla on hyvä luottokelpoisuus. Vastapuolten on valittava luottoluokituslähteeseen kuuluvista luottoluokitusjärjestelmistä yksi. Poikkeuksen tästä muodostavat ulkoiset luottoluokituslaitokset, sillä tämän lähteen valinneet saavat hyödyntää kaikkia hyväksytyjen ulkoisten luottoluokituslaitosten luottoluokituksia. Vaihtoehtoiset luottoluokituslähteet on lueteltu kohdassa 3.2.1.9. Tiedot yksittäisistä hyväksytyistä luottoluokitusjärjestelmistä, lukuun ottamatta vastapuolien omia järjestelmiä, julkaistaan EKP:n verkkosivustossa (www.ecb.europa.eu).

Vastapuolen on ilmoitettava Suomen Pankille, minkä luottoluokitusjärjestelmän se aikoo ottaa käyttöönsä. Vastapuolen sisäisten luottoluokitusten menetelmän käytön hakemusmenettely on kuvattu kohdassa 3.2.1.9. Luottoluokituslaitosten luokitusten sekä julkisen sektorin viitteellisten luokitusten (ks. tästä alakohdasta iii) suunnitellusta käytöstä ilmoitetaan Suomen Pankista saatavalla lomakkeella. Suomen Pankin yhteystiedot ovat liitteessä 8.

Vastapuolten on sitouduttava käyttämään valitsemaansa luokituslähdettä vähintään vuoden ajan. Näin pyritään ehkäisemään luokituslähteiden jatkuva vaihtaminen (eli parhaan mahdollisen luottoluokituksen etsiminen eri lähteistä ja järjestelmistä kullekin velalliselle erikseen). Jos vastapuoli haluaa vaihtaa luokituslähdettä sen jälkeen, kun vuoden vähimmäisaika on kulunut, sen on toimitettava perusteltu pyyntö Suomen Pankille.

Perustellusta pyynnöstä vastapuolelle voidaan myös myöntää oikeus käyttää useampaa järjestelmää tai lähdettä luottokelpoisuuden arvioinnissa. Oletuksena on, että vastapuolen valitsema ensisijainen lähde kattaa suurimman osan vastapuolen vakuuksiksi tarjoamien pankkilainojen velallisista. Saadakseen luvan käyttää useampia luottoluokituslähteitä tai -järjestelmiä vastapuolen on toimitettava perusteltu hakemus Suomen Pankille. Mahdollisena perusteena voi olla

esimerkiksi ensisijaisen järjestelmän/lähteen riittämätön kattavuus.

Vastapuolten tulee ilmoittaa Suomen Pankille välittömästi kaikista tietoonsa tulevista luottota-
pahtumista, esimerkiksi vakuutena olevien pankkilainojen velallisten maksujen viivästymisestä,
ja tarpeen vaatiessa vetää pois vakuuskäytöstä tai korvata kyseiset omaisuuserät uusilla va-
kuuksilla. Lisäksi vastapuolten vastuulla on varmistaa, että niillä on käytössään kaikkein viimei-
sin saatavilla oleva ajantasainen luottoluokitus, jonka vastapuolen valitsema luottoluokituslähde
tai -järjestelmä on antanut vakuutena käytetyn pankkilainan velallisille³⁵ tai takaajille.

Velallisten/takaajien luottokelpoisuuden arviointi: Arvioitaessa lainasaamisten velallisten tai ta-
kaajien luottokelpoisuutta, tehdään ero julkisen sektorin ja yrityssektorin velallisten/takaajien vä-
lillä.

- *Julkisen sektorin velalliset tai takaajat:* seuraavia sääntöjä sovelletaan järjestyksessä:
 - (i) Jos julkisen sektorin velallisella/takaajalla on vastapuolen valitseman läh-
teen/järjestelmän luokitus, tarkastetaan, onko luokitus vähintään luottokelpoisuuden
alarajan mukainen.
 - (ii) Jos velallisella/takaajalla ei ole kohdassa i mainittua luokitusta, käytetään ulkoisen
luottoluokituslaitoksen luokitusta.³⁶
 - (iii) Jos velallisella/takaajalla ei ole kohdissa i ja ii mainittuja luokituksia, noudatetaan sa-
maa menettelyä kuin jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien tapauksessa:
 - Velallinen tai takaaja sijoitetaan yhteen kolmesta luokasta vakavaraisuusdi-
rektiivin mukaisesti (ks. taulukko 1).³⁷
 - Velallisille ja takaajille, jotka kuuluvat luokkiin 1 ja 2, saadaan viitteellinen
luokitus ulkoisen luottoluokituslaitoksen niiden sijoittautumispaikan valtiolle
myöntämän luottoluokituksen pohjalta. Viitteellisen luokituksen tulee olla
vähintään eurojärjestelmän asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukai-
nen.

Jos velallisella/takaajalla on vastapuolen valitseman lähteen tai järjestelmän antama luottoluoki-
tus (tai kohdan ii tapauksessa julkisen sektorin velallisella/takaajalla ulkoisen luottoluokituslai-
toksen luokitus) mutta luokitus on luottokelpoisuuden alarajan alapuolella, velallista/takaajaa ei
hyväksytä.

- *Yrityssektorin velalliset tai takaajat:* Jos vastapuolen valitsema luottoluokituslähde antaa
velalliselle tai takaajalle luottoluokituksen, joka on vähintään luottokelpoisuuden alarajan
mukainen, velallinen/takaaja hyväksytään.^{38, 39}

Jos velallisella/takaajalla on vastapuolen valitseman lähteen tai järjestelmän antama luotto-
luokitus mutta luokitus on luottokelpoisuuden alarajan alapuolella, velallista/takaajaa ei hy-
väksytä. Jos luottoluokitusta ei ole käytettävissä luottokelpoisuuden selvittämiseksi, velal-
lista/takaajaa ei hyväksytä.

Takaukset: Takauksen on täytettävä seuraavat edellytykset.

- Takaus katsotaan hyväksyttäväksi, jos takaaja on ehdoitta ja peruuttamattomasti taannut
velallisen veloitteet, jotka liittyvät lainapääoman, koron ja lainasaamisen haltijoille lai-
nasaamisen perusteella maksettavien muiden maksujen suorittamiseen, kunnes maksut on
kokonaan suoritettu. Takauksen ei tarvitse olla nimenomaisesti vakuudeksi tarjottavan lai-

³⁵ Tai liikkeeseenlaskijalle, jos kyseessä ovat yritysten liikkeeseen laskemat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät, joilla ei ole hyväksytyn ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta.

³⁶ Jos samalle liikkeeseenlaskijalle/velalliselle tai takaajalle on annettu useampia, mahdollisesti keskenään ristiriitaisia
luottoluokituslaitosten luokituksia, käytetään näistä parasta.

³⁷ Luettelot näihin kolmeen luokkaan luettavista yhteisöistä sekä kriteerit, joilla liikkeeseenlaskijat, velalliset ja takaajat
jaotellaan luokkiin, on tarkoitus julkaista Euroopan pankkivalvojen komitean (Committee of European Banking Su-
pervisors, CEBS) verkkosivulla (<http://www.eba.europa.eu>). Sivulla tulee olemaan myös linkkejä kansallisten rahoitus-
valvontaviranomaisten verkkosivuille.

³⁸ Jos vastapuoli on valinnut ensisijaiseksi luottoluokituslähteeseen ulkoiset luottoluokituslaitokset, se voi käyttää pa-
rasta saatavilla olevaa luokitusta.

³⁹ Yksittäisten luottoriskinarviointijärjestelmien kohdalla luottokelpoisuuden alarajaa voidaan muuttaa luottoriskinarvi-
ointien osuvuuden seurannan perusteella (ks. kohta 3.2.1.10).

nan takaus, vaan takaaja voi yhtä hyvin taata velallisen velat yleisesti, kunhan takaus kattaa myös vakuudeksi tarjottavan lainan.

- Takauksen on oltava omavelkainen (lainasta riippumatta). Veronkanton oikeutettujen julkisten yhteisöjen antamien takausten joko on oltava omavelkaisia, tai ne edellytetään muutoin maksettavan heti ja täsmällisesti maksukyvyttömyyden toteamisen jälkeen. Takaukseen perustuvien takaajan velvoitteiden on oltava vähintään yhdenvertaisia ja langettava maksettaviksi samanaikaisesti (*pari passu*) takaajan kaikkien muiden vakuudettomien sitoumusten kanssa.
- Takaukseen on sovellettava jonkin EU:n jäsenvaltion lainsäädäntöä, sen on oltava juridisesti pätevä ja sitova ja se tulee voida panna täytäntöön takaajaan nähden. *(Muutos 10.10.2010)*¹
- Takauksesta on toimitettava kopio Suomen Pankkiin etukäteen lainasaamisen vakuuskelpoisuuden toteamiseksi siinä tapauksessa, että takauksen antajana ovat veronkanton oikeutettu julkinen yhteisö.
- Jos takauksen antajana ei ole veronkanton oikeutettu julkinen yhteisö, Suomen Pankille on toimitettava takauksen juridisen pätevyyden, sitovuuden ja täytäntöönpanon oikeudellinen vahvistus.
- Oikeudellinen vahvistus on laadittava muodoltaan ja sisällöltään eurojärjestelmän hyväksymällä tavalla ennen kuin takauksen kohteena oleva omaisuuserä voidaan katsoa vakuuskelpoiseksi. Lisätietoja suomalaisen lainsäädännön mukaisen takauksen oikeudellisesta vahvistuksesta saa Suomen Pankista. Oikeudellisessa vahvistuksessa on vahvistettava myös, ettei takaus ole henkilökohtainen siten, että ainoastaan lainan velkoja voisi panna sen täytäntöön. Jos takaajan sijaintipaikka on muulla lainsäädäntöalueella kuin sillä, jonka lakia takaukseen sovelletaan, oikeudellisessa vahvistuksessa on vahvistettava myös, että takaus on pätevä ja saatettavissa voimaan takaajan sijaintipaikan lain mukaan.

Oikeudellinen vahvistus on jätettävä kansallisen keskuspankin tarkastettavaksi sillä lainsäädäntöalueella, jonka lakia lainasaamiseen sovelletaan. Täytäntöönpanovaatimukseen sovelletaan maksukyvyttömyyttä tai konkurssia koskevaa lainsäädäntöä, kohtuullisuutta koskevia yleisiä periaatteita ja muita vastaavia lakeja ja periaatteita, joita sovelletaan takaajaan ja jotka yleisesti vaikuttavat velkojien oikeuksiin takaajaan nähden.

Ei-jälkimarkkinakelpoiset asuntolainavakuudelliset velkainstrumentit

Ei-jälkimarkkinakelpoisten asuntolainavakuudellisten velkainstrumenttien tapauksessa hyvä luottokelpoisuus edellyttää, että instrumenttien luottoluokitus vastaa vähintään eurojärjestelmän yhdenmukaistetun luokitusasteikon luokkaa 2⁴⁰. *(Muutos 1.1.2011)*

3.2.1.8 Julkista luottoluokitusta vailla olevat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

Jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät eli joukkovelkakirjat ja yritystodistukset, joilla ei ole hyväksytyyn ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta tai muuta kohdan 3.2.1.6 mukaista hyvän luottokelpoisuuden osoitinta, hyväksytään vakuuskäyttöön vastapuolipankkikohtaisesti. Näiden omaisuuserien on ensinnäkin täytettävä jälkimarkkinakelpoisille omaisuuserille asetetut vakuuskelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 3.2.1.2) lukuun ottamatta liikkeeseenlaskijan sektoria ja sijoittautumispaikkaa. Näihin pätevät seuraavat kaksi sääntöä: 1) rahoitus- ja vakuutussektorin yritysten liikkeeseenlaskuja ei hyväksytä ja 2) liikkeeseenlaskijan sijoittautumispaikan on oltava euroalue. Toiseksi näiden omaisuuserien on täytettävä samat luottokelpoisuusvaatimukset kuin ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät (ks. kohta 3.2.1.7).

Jos vastapuolipankki on valinnut etukäteen luottoluokituslähteesen esimerkiksi sisäisten luottoluokitusten menetelmän ja arvioinut sen avulla liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuden riittävän vakuuskäyttöön, sen on otettava yhteyttä Suomen Pankkiin selvittääkseen kunkin hallussaan olevan emission vakuuskelpoisuuden. Suomen Pankin yhteystiedot ovat liitteessä 8.

⁴⁰ Ks. eurojärjestelmän yhdenmukaistettu luokitusasteikko, EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.europa.eu).

Jotta vastapuolipankki voi käyttää valitsemaansa luottoluokituslähdettä (sisäisten luottoluokitusmenetelmää tai luottoluokitusvälinepalvelua) lainasaamisten ja ilman julkista luottoluokitusta olevien papereiden luottokelpoisuuden arviointiin, sen on ensin otettava yhteyttä Suomen Pankkiin. Sisäisten luottoluokitusten menetelmän käyttöönoton lupamenettely on kuvattu kohdassa 3.2.1.9. Luottoluokitusvälinepalvelun käyttöönotto edellyttää niin ikään, että palvelu on arvioitu ja että eurojärjestelmä on hyväksynyt sen käytön.

Vastapuoli on velvollinen ilmoittamaan Suomen Pankille liikkeeseenlaskijan luottoluokituksen (joka on saatu joko pankin omasta järjestelmästä tai luottoluokitusvälinepalvelusta) muutokset välittömästi. Jos vastapuoli luopuu kyseisten emissioiden käytöstä vakuutena pidemmäksi aikaa eikä sen takia halua raportoida luottoluokitusmuutoksista Suomen Pankille, sen on ilmoitettava luopumisesta Suomen Pankille.

3.2.1.9 Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmien hyväksyminen

Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa käytetään luottoluokitustietoja neljästä eri lähteestä. Kuhunkin lähteeseen voi kuulua useita eri luottokelpoisuuden arviointijärjestelmiä. Lähteinä ovat ulkoiset luottoluokituslaitokset, vastapuolten sisäiset luottoluokitusmenetelmät, kolmansien osapuolien tarjoamat luottoluokitusvälinepalvelut ja kansallisten keskuspankkien luottoriskinarviointijärjestelmät. Arviointijärjestelmiä ovat yksittäisten toimijoiden järjestelmät, kuten esimerkiksi yhden luottoluokituslaitoksen järjestelmä tai yhden pankin sisäinen järjestelmä.

EKP:n verkkosivustossa (www.ecb.europa.eu) on luettelo hyväksytyistä ulkoisista luottoluokituslaitoksista, kansallisten keskuspankkien luottoriskinarviointijärjestelmistä ja kolmansien osapuolten tarjoamista luottoluokitusvälinepalveluista.⁴¹ Suomen Pankilla ei ole omaa luottoriskinarviointijärjestelmää. Kaikki eurojärjestelmän vastapuolet saavat kuitenkin halutessaan valita oman maansa ulkopuolella sijaitsevan keskuspankin järjestelmän vakuuksiensa luottoriskinarviointiin kohdassa 3.2.1.7 esitettyjen valintasääntöjen mukaisesti. Lisätietoja keskuspankkien luottoriskinarviointijärjestelmien käytöstä saa kyseisten keskuspankkien verkkosivuilta (ks. liite 1).

Ulkoiset luottoluokituslaitokset lähteenä

Ulkoisiin luottoluokituslaitoksiin luetaan laitokset, joiden luottoluokituksia luottolaitokset voivat käyttää riskipainojen määrittämiseksi EU:n vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti. Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa ulkoisille luottoluokituslaitoksille asetetaan seuraavat yleiset hyväksymisvaatimukset:

- Ulkoisten luottoluokituslaitosten tulee olla rahoitusvalvontaviranomaisten hyväksymiä niissä euroalueen maissa, joissa niitä käytetään, vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti.
- Ulkoisten luottoluokituslaitosten tulee täyttää tietyt toiminnalliset vaatimukset ja tarjota riittävän kattavia luokituspalveluita, jotta eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnin tehokkuus voidaan varmistaa. Tähdellistä eurojärjestelmän kannalta on, että luottoriskiarvioiteja koskeva tieto on saatavilla ja että tiedon perusteella voidaan vertailla ja arvioida eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa käytettäviä luottoluokkia ja luokitusten alarajaa. Lisäksi luottoriskinarvioinnin osuvuuden seurannan on oltava mahdollista (ks. kohta 3.2.1.10).

Eurojärjestelmä pitää itsellään oikeuden päättää ulkoisten luottoluokituslaitosten hyväksymisestä luotto-operaatioissaan. Päätöksenteon pohjana toimii muun muassa luottoriskinarviointien osuvuuden seuranta.

Eurojärjestelmän käyttämät ulkoiset luottoluokituslaitokset on lueteltu liitteessä 2.

Vastapuolen on ilmoitettava etukäteen Suomen Pankille aikomuksestaan käyttää ulkoisten luottoluokituslaitosten luokituksia vakuudeksi tarjottavien lainasaamisten luottoriskinarvioinnissa. Ilmoituslomakkeen saa Suomen Pankista (yhteystiedot liitteessä 8).

⁴¹ Eurojärjestelmän julkaisemat tiedot koskevat ainoastaan hyväksyntää eurojärjestelmän luotto-operaatioita varten, eikä eurojärjestelmällä ole vastuuta hyväksytyjä luottoriskinarviointijärjestelmiä koskevasta arvioistaan.

Vastapuolten sisäiset luottoluokitukset lähteenä

Jos vastapuoli haluaa käyttää sisäisten luottoluokitusten menetelmää lainasaamisten velallisten tai takaajien (tai ilman julkista luottoluokitusta olevien liikkeeseenlaskijoiden) luottokelpoisuuden arvioinnissa, sen on saatava lupa Suomen Pankilta. Hakemuslomakkeen saa Suomen Pankista (yhteystiedot liitteessä 8). Hakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat.⁴²

- Kopio asianomaisen EU-maan rahoitusvalvontaviranomaisten päätöksestä, jolla hyväksytään vastapuolen sisäisten luottoluokitusten menetelmän käyttäminen vakavaraisuusvaatimukseen liittyvässä laskennassa konsolidoidusti tai muutoin ja josta käyvät ilmi mahdolliset hyväksymisen ehdot. Jos rahoitusvalvontaviranomainen toimittaa tiedon hyväksynnästä suoraan Suomen Pankille, kopiota ei tarvita.
- Tiedot siitä, miten menetelmässä määritetään velallisten maksukyvyttömyyden todennäköisyys, sekä menetelmän luottoluokat ja niihin liittyvät maksukyvyttömyyden todennäköisyydet vuoden aikajänteellä, jotta voidaan määrittellä, minkä tasoiset luokitukset hyväksytään.
- Kopio Basel II -sopimuksen vakavaraisuussäännösten kolmannen pilarin (markkinakurin edellytysten parantaminen) mukaisista tiedoista, jotka vastapuolten on julkaistava säännöllisin väliajoin kolmannen pilarin ja vakavaraisuusdirektiivin nojalla.
- Asianomaisen rahoitusvalvontaviranomaisen ja ulkopuolisen tilintarkastajan nimet ja osoitteet.

Hakemuksessa tulee olla vastapuolen toimitus- tai talousjohtajan tai muun vastaavassa asemassa olevan johtajan tai jonkun näistä valtuuttaman henkilön allekirjoitus.

Edellä luetellut vaatimukset koskevat kaikkia vastapuolia, olivatpa ne emoyhtiöitä, tytäryhtiöitä tai sivukonttoreita, riippumatta siitä, hyväksyykö niiden sisäisen luottoluokitusmenetelmän saman maan rahoitusvalvontaviranomainen (emoyhtiöillä ja mahdollisesti tytäryhtiöillä) vai emoyhtiön kotivaltion valvontaviranomainen (sivukonttoreilla ja tytäryhtiöillä).

Kun Suomen Pankki (osana eurojärjestelmää) hyväksyy emoyhtiön sisäisen luottoluokitusmenetelmän käytettäväksi eurojärjestelmän luottoriskiarvioinnissa, se hyväksyy sen samalla myös kyseisen vastapuolen tytäryhtiöiden ja sivukonttoreiden käyttöön.

Suomen Pankki seuraa myös vastapuolten sisäisten luottoluokitusmenetelmien tuottamien arvioiden osuvuutta (ks. kohta 3.2.1.10). Arvioiden osuvuuden seurantaan varten vaadittavien tietojen lisäksi vastapuolten tulee toimittaa Suomen Pankille vuosittain (tai Suomen Pankin pyytäessä) seuraavat tiedot, ellei rahoitusvalvontaviranomainen toimita niitä suoraan keskuspankille.

- Kopio viimeisimmästä vastapuolen rahoitusvalvontaviranomaisen suorittamasta vastapuolen sisäisten luottoluokitusten menetelmän arvioinnista käännettynä jollekin kansallisen keskuspankin työkielille.
- Rahoitusvalvontaviranomaisen mahdollisesti suosittelemat tai vaativat muutokset vastapuolen luottoluokitusmenetelmään sekä tieto, mihin mennessä muutokset tulee toteuttaa.
- Basel II -sopimuksen vakavaraisuussäännösten kolmannen pilarin (markkinakurin edellytysten parantaminen) mukaiset vuositiedot, jotka vastapuolten on julkaistava säännöllisin väliajoin Basel II -sopimuksen ja vakavaraisuusdirektiivin nojalla.
- Asianomaisen rahoitusvalvontaviranomaisen ja ulkopuolisen tilintarkastajan yhteystiedot.

Vuositiedoissa tulee olla vastapuolen toimitus- tai talousjohtajan tai muun vastaavassa asemassa olevan johtajan tai jonkun näistä valtuuttaman henkilön allekirjoitus. Suomen Pankki toimittaa kopion tiedoista vastapuolen rahoitusvalvontaviranomaiselle ja tarvittaessa ulkopuolिसelle tilintarkastajalle.

⁴² Asiakirjat on tarvittaessa käännettävä jollekin kansallisen keskuspankin työkielille.

Kolmansien osapuolten tarjoamat luottoluokitusvälinepalvelut lähteenä

Luottoluokitusvälinepalveluilla tarkoitetaan yhteisöjä, jotka arvioivat velallisten luottokelpoisuuden käyttämällä ensisijaisesti kvantitatiivisia malleja systemaattisella ja mekaanisella tavalla ja tukeutuvat arviossaan muiden tietojen ohella tarkastettuihin tilinpäätöstietoihin ja joiden luottoluokituksia ei ole tarkoitettu yleisesti julkaistaviksi. Suomeen sijoittautuneen luottoluokitusvälinepalvelun tarjoajan, joka haluaa osallistua luottokelpoisuuden arviointiin eurojärjestelmässä, tulee toimittaa hakemus Suomen Pankille. Hakemuksessa on käytettävä eurojärjestelmän laatimaa lomaketta ja siihen on liitettävä hakulomakkeessa edellytetyt asiakirjat. Jos Suomen Pankin vastapuoli haluaa käyttää tarjoamiensa vakuuksien arvioinnissa jotakin tiettyä luottoluokitusvälinepalvelua, jota eurojärjestelmä ei ole vielä hyväksynyt, sen tulee toimittaa hakemus Suomen Pankille. Hakemuksessa on käytettävä eurojärjestelmän laatimaa lomaketta, ja siihen on liitettävä hakulomakkeessa edellytetyt asiakirjat. Hakulomakkeen voi pyytää Suomen Pankista (yhteystiedot liitteessä 8). Eurojärjestelmä päättää ehdotettujen luottoluokitusvälinepalvelujen hyväksymisestä arvioituaan, miten hyvin palvelu täyttää eurojärjestelmän asettamat hyväksymisvaatimukset.⁴³ (Muutos 10.10.2010)

Käyttäessään luottoluokitusvälinepalvelua vastapuolen tulee aina ilmoittaa palvelun tarjoajalle kaikista sillä itsellään tiedossa olevista luottotapahtumista, esimerkiksi vakuutena käytettyjen pankkilainojen velallisten maksujen viivästymisestä.

Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa hyväksytyjen luottoluokitusvälinepalvelujen tarjoajien on suostuttava siihen, että eurojärjestelmä seuraa niiden tuottamien arvioiden osuvuutta⁴⁴ (ks. kohta 3.2.1.10). Luottoluokitusvälinepalvelujen tarjoajan on sallittava, että Suomen Pankki seuraa hyväksytyjen velallisten joukkoa (static pool). Hyväksytyjen velallisten joukon on oltava eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnin sääntöjen mukainen. Palveluntarjoajan on tiedotettava Suomen Pankille arviointijärjestelmänsä osuvuudesta heti kun tieto on saatavissa. Tätä tarkoitusta varten palveluntarjoajan tulee laatia raportti tarkasteltavana olleelle velallisten joukolle annettujen luokitusten osuvuudesta. Palveluntarjoajien tulee säilyttää tarkasteltuja velallisten joukkoja ja maksukyvyttömyystapauksia koskevat tiedot viiden vuoden ajan.

3.2.1.10 Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmien seuranta

Suomen Pankki osana eurojärjestelmää seuraa luottoriskinarviointien osuvuutta vertaamalla vuosittain tarkasteluvuoden alussa luottokelpoisuudeltaan hyväksytyjen velallisten joukossa vuoden kuluessa tapahtuneita maksukyvyttömyystapauksia eurojärjestelmän asettamaan luottokelpoisuuden alarajaan, jonka viitearvo on tietty maksukyvyttömyyden todennäköisyys. Tarkoituksena on varmistaa, että eri järjestelmistä ja lähteistä saatavat luottoluokitukset ovat vertailukelpoisia. Tarkastelu tapahtuu vuoden kuluttua siitä, kun hyväksytyjen velallisten joukko on määritetty.

Tarkasteluvuoden alussa luottoriskinarvioija kokoaa hyväksyttävien velallisten joukon. Joukkoon otetaan kaikki yritys- ja julkisen sektorin velalliset, jotka luottoriskinarviointijärjestelmän mukaan täyttävät seuraavat ehdot (PD = maksukyvyttömyyden todennäköisyys vuoden aikajän-teellä, i = velallinen ja t = ajan kohta):

$PD(i,t) \leq 0,10 \%$, joka vastaa eurojärjestelmän luokitusasteikossa luokkia 1 ja 2, tai

$0,10 \% < PD(i,t) \leq 0,40 \%$, joka vastaa eurojärjestelmän luokitusasteikossa luokkaa 3.

Velalliset, jotka täyttävät jommankumman ehdon ajanjakson t alussa, otetaan hyväksyttävien velallisten joukkoon jaoteltuna ehtojen mukaisesti kahteen luokkaan ajanjaksoksi t. Kahdentois-ta kuukauden kuluttua lasketaan toteutuneiden maksukyvyttömyyksien osuus tarkastelluissa joukoissa tällä ajanjaksolla. Luottoriskinarvioijien tulee ilmoittaa Suomen Pankille / eurojärjestelmälle vuosittain, kuinka monta hyväksyttävää velallista kumpaankin tarkasteltavaan joukkoon otettiin tarkastelujakson alussa ja kuinka moni näistä velallisista tuli maksukyvyttömäksi kulu-neella 12 kuukauden ajanjaksolla (Muutos 1.1.2011)

⁴³ Hyväksymisvaatimukset on julkaistu EKP:n www-sivustolla (www.ecb.europa.eu).

⁴⁴ Vastapuolten tulee ilmoittaa luottoluokitusvälinepalvelun tarjoajalle välittömästi kaikista luottotapahtumista, joista saattaa seurata luottokelpoisuuden lasku.

Toteutunut maksukyvyttömyyden todennäköisyysprosentti tarkastellussa hyväksytyjen velallisten joukossa vuoden aikana on tärkeä mittayksikkö eurojärjestelmän luottoriskinarviointijärjestelmän seurantaprosessissa, jossa vuosiarvioinnin ohessa tarkastellaan arviointijärjestelmän osuvuutta usean vuoden aikana. Jos toteutunut maksukyvyttömyyden todennäköisyysprosentti tarkasteltavassa hyväksytyjen velallisten joukossa poikkeaa selvästi luottokelpoisuuden alarajan mukaisesta maksukyvyttömyyden todennäköisyysprosentista vuositasolla ja/tai monivuotisessa arvioinnissa, eurojärjestelmä pyrkii selvittämään poikkeaman syyt yhdessä luottoriskinarvioijan kanssa. Lopputuloksena voi olla, että järjestelmän luokituksiin sovellettavaa luottokelpoisuuden alarajaa muutetaan.

Eurojärjestelmä voi päättää luottokelpoisuuden arviointijärjestelmän hylkäämisestä joko väliaikaisesti tai kokonaan, jos sen luokitusten osuvuus ei parane vuosien kuluessa. Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmä voidaan hylätä myös, jos sen käytössä rikotaan eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjä.

3.2.2 Vakuuksien hallinta

3.2.2.1 Vakuudet sammiojärjestelmässä

Suomen Pankki käyttää vakuuksien hallinnassaan ensisijaisesti sammiojärjestelmää (pooling system). Tämä tarkoittaa, että Suomen Pankki kokoaa kaikki yhden vastapuolen esittämät vakuuskelpoiset koti- ja ulkomaiset vakuudet yhteen sammioon, josta vastapuolen koko vakuustarve voidaan kattaa.

Kokonaisvakuustarve muodostuu vastapuolen Suomen Pankin kanssa tekemistä avo-markkinaoperaatioista, maksuvalmiusluotosta, niiden koroista ja PM-tilin päivänsisäisestä luottolimiitistä. Yksittäisiä vakuuksia ei yhdistetä tiettyyn luottoon, vaan kaikki vakuudet ovat kaikkien luottojen ja PM-tililimiitin vakuutena. Suomen Pankki maksaa vastapuolen luoton tai suurentaa PM-tililimiittiä, jos vastapuolen vakuussammion arvo edellä mainitut toimenpiteet huomioon ottaen on vähintään kokonaisvakuustarpeen suuruinen.

Vakuussammio koostuu koti- ja ulkomaisista vakuuksista. Vakuudet voivat olla jälkimarkkinakelpoisia velkainstrumentteja tai ei-jälkimarkkinakelpoisia lainasaamisia (pankkilainat)¹. Kotimaisilla jälkimarkkinakelpoisilla vakuuksilla operoidaan Euroclear Finland Oy:n automaattisessa vakuushallintatilijärjestelmässä. Kotimaisten ei-jälkimarkkinakelpoisten lainasaamisten hallinnoimiseksi Suomen Pankki on puolestaan kehittänyt menettelyt. Ulkomaisilla vakuuksilla taas operoidaan kirjeenvaihtajakeskuspankkimallia (CCBM) tai EKP:n hyväksymiä arvopaperikeskusten välisiä linkkejä käyttäen.

Suomen Pankin vastapuolten tulee ottaa huomioon sammion kokonaisvakuusarvoa laskettaessaan vakuuksissa sovellettavat markkina-arvojen aliarvostukset, jotka riippuvat vakuuden jäljellä olevasta maturiteetista, korkotyypistä ja likviditeetistä.

Juridisesti kysymys on vakuudellisesta luotonannosta, jossa vakuudet pantataan Suomen Pankille. Menettely edellyttää Suomen Pankin kanssa tehtävää panttaussopimusta. Ulkomaisia vakuuksia käytettäessä voidaan poikkeuksellisesti joutua soveltamaan muita menettelyjä, jos panttaus ei ole mahdollista.

3.2.2.2 Kotimaiset jälkimarkkinakelpoiset vakuudet

Euroclear Finland Oy:n automaattinen vakuushallintatili

Suomen Pankki hallinnoi vakuussammiossa olevia kotimaisia jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia vastapuolten Euroclear Finland Oy:n järjestelmään avaamalla automaattisilla vakuushallintatileillä. Vastapuoli voi avata tilin joko omassa tai jonkin toisen tilinhoitajayhteisön osuusrekisterissä, ei kuitenkaan Suomen Pankin rekisterissä.

Jos tili on muussa kuin omassa osuusrekisterissä, tilinhoitajayhteisön tulee tehdä Suomen Pankin kanssa sopimus vakuushallintatilin pitämisestä.

Euroclear Finland Oy merkitsee tilille Suomen Pankin ilmoittamat vakuuskelpoisuusehdot ja vakuusarvotiedot. Vakuuskelpoisuusehdoissa määritellään, mitä Euroclear Finland Oy:ssä rekisteröityjä velkainstrumentteja saa käyttää tililtä vakuutena ja mitä ei. Vakuutena ei saa käyttää papereita, joiden liikkeeseenlaskijalla tai takaajalla on läheinen sidos tilinhal-tijaan kohdassa 3.2.1.4 määritellyllä tavalla tai jotka on määritelty pankkikohtaisesti vakuuskelpoisiksi jollekin muulle pankille (julkista luottoluokitusta vailla olevat velkainstrumentit). Sen lisäksi, mitä vakuuksien laadusta erikseen on ilmoitettu, tilillä pidettäväksi vakuudeksi voidaan tilapäisesti päivän aikana hyväksyä myös rahaa.

Suomen Pankki merkitsee vakuushallintatilille vastapuolen kirjallisesti ilmoittaman vakuus-

¹ Myös ei-jälkimarkkinakelpoiset asuntoluottovakuudelliset velkainstrumentit (retail mortgage-backed debt instruments) on määritelty vakuuskelpoisiksi omaisuuseriksi yhteislistalle. Tällä hetkellä tämäntyyppisiä vakuuksia on vain Irlannissa.

vaatimuksen, joka voi olla enintään tilin kulloisenkin vakuusarvon suuruinen. Euroclear Finland Oy:n järjestelmä laskee päivittäin vakuushallintatilillä olevien vakuuksien vakuusarvon ja estää vakuuksien siirron tililtä siinä tapauksessa, että tilin vakuusarvo alittaisi vakuusvaatimuksen. Muuten vastapuoli voi vapaasti siirtää tilillä olevia vakuuksia.

Vastapuoli voi pienentää vakuusvaatimusta vain silloin, kun kokonaisvakuustarve on toimenpiteen jälkeen edelleen täysimääräisesti katettu. Mikäli tilin vakuusarvo päivittäisen arvostuksen yhteydessä pienenee alle vakuusvaatimuksen, on vastapuolen korjattava tilanne ensi tilassa. Vastapuolen on tällöin joko toimitettava lisävakuuksia tai pienennettävä PM-tililiimiä, jos se ei ole täydessä käytössä.

3.2.2.3. Ulkomaiset jälkimarkkinakelpoiset vakuudet

Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli²

Kansalliset keskuspankit ja EKP ovat kehittäneet menetelmän, jonka avulla varmistetaan, että muissa jäsenvaltioissa liikkeeseen laskettuja jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia voidaan käyttää avomarkkinaoperaatioiden, maksuvalmiusluoton ja päivän sisäisen luoton vakuuksina. Menetelmää kutsutaan kirjeenvaihtajakeskuspankkimalliksi (CCBM). Tässä järjestelmässä kansalliset keskuspankit toimivat toistensa kirjeenvaihtajina ja arvopapereiden säilyttäjinä.

Toimittaessaan toisessa euroalueen valtiossa liikkeeseen laskettuja jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia vakuussammioonsa kirjeenvaihtajakeskuspankkijärjestelmän kautta vastapuolen tulee yksilöidä ne ilmoittamalla Suomen Pankille kirjallisesti niiden ISIN-koodi tai muu rekisteritunnus, määrä sekä vastapuolen oma ulkomainen säilyttäjä. Samanaikaisesti vastapuolen tulee myös ohjeistaa oma arvopapereiden säilyttäjänsä siirtämään vakuudet mahdollisimman nopeasti kirjeenvaihtajakeskuspankille säilytettäväksi Suomen Pankin lukuun.

Vastapuoli voi milloin tahansa kirjeenvaihtajakeskuspankkijärjestelmän aukioloaikana siirtää ulkomaisia jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia kirjeenvaihtajakeskuspankkiin Suomen Pankin lukuun. Vakuudet katsotaan pantatuksi Suomen Pankin hyväksi ja ne voidaan lukea vakuussammion vakuusarvoon vasta sen jälkeen, kun Suomen Pankki on vastaanottanut kirjeenvaihtajakeskuspankilta vahvistuksen siirron toteuttamisesta ja kaikki pätevän panttauksen edellytykset on täytetty.

Vastapuoli voi vähentää tai vaihtaa ulkomaisia jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia ilmoittamalla siitä kirjallisesti Suomen Pankille ja ohjeistamalla oman säilyttäjäpankkinsa. Suomen Pankki siirtää vakuudet vastapuolen ilmoittamalle säilyttäjälle. Vakuuksien vähentämisen ja vaihtamisen ehtona on kuitenkin, että vastapuolen vakuussammioon ei synny vajausta toimenpiteiden vuoksi.

Suomen Pankki arvostaa ulkomaiset jälkimarkkinakelpoiset vakuudet päivittäin kello 12.00:een mennessä kirjeenvaihtajakeskuspankeilta saamiensa hintatietojen sekä voimassa oleviin riskienhallintamenetelmiin pohjautuvien laskentasääntöjen perusteella. Mikäli sammioon syntyy arvostuksen yhteydessä vakuusvajetta, vastapuolen on katettava se ensi tilassa saatuaan siitä tiedon Suomen Pankilta.

Suomen Pankki maksaa hyväkseen pantattujen ulkomaisten jälkimarkkinakelpoisten vakuuksien kuoletukset ja kupongit vastapuolelle, jos vakuussammioon ei synny vajausta.

² Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin tarkempi kuvaus löytyy EKP:n www-sivustosta dokumentista "Correspondent central banking model (CCBM) procedure for eurosystem counterparties" (Muutos 10.10.2010)

Arvopaperikeskusten väliset linkit

Toisessa eurojärjestelmän maassa sijaitsevan arvopaperikeskuksen säilytyksessä olevia jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia voidaan siirtää omassa maassa sijaitsevaan arvopaperikeskukseen EKP:n hyväksymän linkin kautta ilman, että toimeksiantaja on ulkomaisen säilytyskeskuksen jäsen. Luettelo EKP:n hyväksymistä linkeistä on EKP:n WWW-sivustossa (www.ecb.europa.eu/paym/coll/coll/html/sss.en.html).

Euroclear Finland Oy on avannut saksalaisen Clearstream Banking Frankfurtin ja ranskalaisen Euroclear Francen kanssa tällaiset linkit.

Tilinhaltijat voivat toimittaa vakuussammioonsa automaattiselle vakuushallintatililleen ulkomaisia jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia Euroclear Finland Oy:n ja Clearstream Banking Frankfurtin keskinäisen linkin kautta. Samana päivänä vakuudeksi kelpaavia siirtokelpoisia vakuuksia ovat toistaiseksi Saksan valtion liikkeeseen laskemat obligaatiot. Jos vastapuoli haluaa siirtää muita vakuuskelpoisia Clearstream Banking Frankfurtissa liikkeeseen laskettuja arvopapereita vakuushallintatililleen, sen on otettava yhteyttä Suomen Pankkiin ja Euroclear Finland Oy:hyn tarkempia ohjeita varten.

Linkin kautta toimitettuja arvopapereita käsitellään vastapuolen automaattisella vakuushallintatililla kuten kotimaisia jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia.

Jos tilinhaltija haluaa siirtää Euroclear Francessa säilytyksessä olevia jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia automaattiselle vakuushallintatililleen Euroclear Finland Oy:ssä, sen on otettava yhteyttä Suomen Pankkiin ja Euroclear Finland Oy:hyn tarkempia ohjeita varten.

3.2.2.4 Kotimaiset ei-jälkimarkkinakelpoiset vakuudet

3.2.2.4.1 Kotimaisten lainasaamisten (pankkilainat) vakuuskäytön periaatteet

Kotimaisten lainasaamisten hallinnointia varten kukin eurojärjestelmän kansallinen keskuspankki on kehittänyt menettelyt kansallisen lainsäädännön ja toimintaympäristön edellyttämien vaatimusten mukaisesti. Yksityiskohtainen kuvaus toimenpiteistä, joita Suomen lainsäädännön mukaisten lainasaamisten vakuuskäyttö edellyttää, löytyy kappaleesta 3.2.2.4.2 "Suomen Pankin operatiiviset menettelyt lainasaamisten vakuuskäytössä".

Ennen lainasaamisten vakuuskäytön aloittamista Suomen Pankin vastapuolen tulee huolehtia, että sillä on kappaleen 3.2.2.4.2. mukaiset tekniset ja operatiiviset valmiudet käyttämään lainasaamisia vakuutena ja että sen vakuudeksi tarjoamat lainasaamiset täyttävät kappaleessa 3.2.1 mainitut oikeudelliset ja muut vaatimukset.

Lainasaamisten vakuuskäyttöä varten vastapuolen on toimitettava kutakin vakuutena käyttämäänsä lainaa koskevat yksityiskohtaiset tiedot Suomen Pankille, joka hallinnoi tietoja omassa järjestelmässään. Vastapuoli sitoutuu toimittamaan ajantasaiset tiedot käyttämistään lainasaamisista ja seuraamaan kappaleessa 3.2.2.4.2 mainittuja ohjeita, jotka koskevat lainasaamisen lisäystä vakuussammioon, aiemmin toimitettujen lainatietojen päivitystä ja lainasaamisen poistoa vakuussammioista.

Lainasaamisten panttausta varten vastapuolen on Suomen lainsäädännön mukaisesti joko ilmoitettava velalliselle etukäteen lainasaamisten käytöstä vakuutena ja informoitava Suomen Pankkia tästä, jos on kyse tavallisista velkakirjoista, tai tehtävä lainadokumentiin erillinen siirtomerkintä, jos on kyse juoksevista velkakirjoista. Vastapuoli varmistaa ja vakuuttaa kirjallisesti, että Suomen Pankille pantatut lainasaamiset täyttävät eurojärjestelmän määrittelemät kelpoisuusvaatimukset. (Muutos 1.1.2011)

Vakuuskäytön aikana lainasaamiset ovat osa vakuussammiota kuten jälkimarkkinakelpoiset vakuudetkin. Hallinnollisista syistä lainasaamisten käsittelyä ei välttämättä pystytä jär-

jestämään yhtä nopeasti kuin jälkimarkkinakelpoisten vakuuksien, joten vastapuolen on tarvittaessa oltava valmis kattamaan lainasaamisista mahdollisesti aiheutuvat vakuusva-
jeet muilla vakuuksilla.

Suomen Pankki soveltaa lainasaamisiin kappaleessa 3.2.1 mainittuja kelpoisuus- ja muita vakuuksien käyttöön liittyviä ehtoja sekä kappaleessa 3.2.3 selostettuja riskienhallintame-
netelmiä. Kansalliset keskuspankit on veloitettu tekemään jälkikäteen tiettyjä tarkastus-
toimenpiteitä lainasaamisten vakuuskäytön takia. (Muutos 1.1.2011)

3.2.2.4.2 Suomen Pankin operatiiviset menettelyt lainasaamisten vakuuskäytössä

Käyttäessään vakuutena Suomen lainsäädännön alaisia lainasaamia vastapuolten on
noudatettava seuraavia Suomen Pankin määrittelemiä menettelyjä.

Toimenpiteet ennen lainasaamisten vakuuskäytön aloittamista

Lainasaamisten vakuuskäytön aloittaminen edellyttää, että seuraavat tekniset ja operatiiviset toimet on tehty.

- Vastapuoli on allekirjoittanut erillisen, lainasaamia koskevan panttaussopimuksen Suomen Pankin kanssa.
- Vastapuoli on hyväksyttänyt Suomen Pankilla velallisen luottokelpoisuuden arviointiin käyttämänsä järjestelmän/järjestelmät.
- Vastapuoli on toimittanut Suomen Pankille kuvauksen menettelyistä, joilla se aikoo toimittaa Suomen Pankille tiedot vakuutena käyttämistään lainasaamisista, sekä menettelyistä, joiden mukaisesti se aikoo säilyttää Suomen Pankille panttaamia lainasaamia. (Muutos 1.1.2011)
- Vastapuoli on toimittanut Suomen Pankille tarvittavat allekirjoitusnäytteet seuraavia operatiivisia toimenpiteitä varten: panttausilmoituksen lähetys, Suomen Pankille pantiksi siirrettäviin lainasaamisiin tehtävän siirtomerkinnän allekirjoitus (juoksevien velkakirjojen tapauksessa), velalliselle lähetettävän siirtoilmoituksen allekirjoitus (tavallisten velkakirjojen tapauksessa) ja neljännesvuosittaisen vakuutuksen allekirjoitus. (Muutos 1.1.2011)
- Vastapuoli on toimittanut Suomen Pankille tiedon hyväksyttävien velallisten joukosta (ks. kohta 3.2.1.10), jos vastapuoli aikoo käyttää sisäisten luottoluokitusten menetelmää.
- Vastapuoli on suorittanut tarvittavan testauksen Suomen Pankin kanssa.

Lainasaamisten vakuuskäyttö

Vakuuskäyttöä varten vastapuolen on toimitettava lainasaamia koskevat yksityiskohtaiset tiedot Suomen Pankille, joka hallinnoi niitä omissa järjestelmissään. Lainatietojen toimittamista varten käytettävä lomake ("Lainasaamisten panttausilmoitus") löytyy liitteestä 5. Lomakkeessa luetellaan kustakin yksittäisestä lainasaamisesta vaadittavat tiedot. Vaadittujen tietojen lisäksi vastapuoli määrittelee lomakkeessa toimenpiteen, joka lainasaamisiin kohdistuu: joko uuden lainasaamisen lisäys vakuussammioon, aikaisemmin toimitettujen lainatietojen päivitys tai lainasaamisen poisto vakuussammioista.

Kun vastapuoli toimittaa uutta lainasaamista koskevat tiedot Suomen Pankille *ottaakseen lainan vakuuskäyttöön*, Suomen Pankki tallentaa tiedot omaan rekisteriinsä. Ennen kuin laina lisätään vastapuolen vakuussammioon, tulee myös sen panttaukseseen liittyvien toimenpiteiden olla asianmukaisesti hoidettu (ks. kappale "Lainasaamisten panttaus ja panttauksen purku").

Vastapuoli päivittää vakuussammiossa olevia lainasaamia koskevia tietoja aina silloin, kun ne muuttuvat esimerkiksi lainasaamisen ennakaisen, osittaisen tai täydellisen takaisinmaksun, velallisen luottokelpoisuusmuutosten tai lainan ehtojen olennaisten muutosten seurauksena. Muutoksista on ilmoitettava panttauslomakkeella Suomen Pankille välittömästi, kuitenkin viimeistään seuraavana pankkipäivänä. Mikäli lainasaamisen tietojen

muutos aiheuttaa sen, ettei kyseinen laina enää ole vakuuskelpoinen, vastapuolen on päivitystietojen lähettämisen sijaan pyydettävä poistamaan lainasaaminen vakuussammioista. Mikäli yhtä velallista koskeva muutos vaikuttaa useampaan vastapuolen käyttämään lainavakuuteen, vastapuolen on päivitettävä kaikkien näiden lainavakuuksien tiedot. Mikäli lainaehdotiin tehdään niin perusluonteisia muutoksia, että lainasaamista ei voida enää katsoa samaksi, vanha lainasaaminen on ensin poistettava vakuussammioista ja uutta lainasaamista varten on tehtävä uusi panttaus.

Halutessaan poistaa lainasaamisen vakuussammioista vastapuoli ilmoittaa tästä Suomen Pankille panttauslomakkeella, jossa se on valinnut suoritettavaksi toimenpiteeksi "Panttauksen purku". Lainasaamisen vakuusarvo poistetaan vastapuolen vakuussammioista tämän toimeksiannon perusteella, eikä lainasaaminen enää tämän jälkeen ole vakuutena. Tämän jälkeen vastapuolen on vielä hoidettava asianmukaisesti panttauksen purkamiseen liittyvät toimenpiteet (ks. kappale "Lainasaamisten panttaus ja panttauksen purku").

Poistaessaan lainasaamista vakuussammioista tai lähettäessään lainasaamista koskevia päivitystietoja, jotka vähentävät lainasaamisen vakuusarvoa, vastapuolen on huolehdittava, ettei toimenpiteestä aiheudu vakuusvajetta sen vakuussammioon.

Vastapuoli voi lähettää lainatietojen toimittamiseen tarvittavan lomakkeen Suomen Pankille faksilla. Vastapuoli voi myös sopia, että se toimittaa lainatiedot SWIFTNet FileActin kautta lähetettävällä määrämuotoisella tiedostolla, jonka Suomen Pankki on määritellyt erillisessä ohjeessa. Tarkemmat ohjeet elektronisen tiedoston käyttöönottoa varten vastapuoli voi pyytää Suomen Pankista. Jos toimitettava tiedosto ei ole Suomen Pankin voimassa olevien määritysten mukainen, Suomen Pankki ei vastaa siitä mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Vastapuoli voi lähettää lainatietoja Suomen Pankille TARGET2- Suomen Pankki -järjestelmän aukioloaikoina kuitenkin niin, että samana päivänä päivitettävät tiedot on toimitettava klo 17:ään mennessä. Suomen Pankki päivittää jo vakuutena olevan lainasaamisen tietoja ja poistaa lainasaamisen vakuussammioista vastapuolen toimeksiannon perusteella sen päivän aikana, kun toimeksianto on saapunut Suomen Pankkiin. Normaalisti myös uuden lainasaamisen lisäys vastapuolen vakuussammioon tehdään saman päivän aikana. Lainasaamisen lisäys vakuussammioon vaatii kuitenkin lainatietojen lähettämisen lisäksi, että panttauksen liittyvät toimenpiteet on suoritettu. Mikäli uuden lainasaamisen käsittelyyn kuluu hallinnollisista syistä pidempi aika, eikä Suomen Pankki pysty lisäämään uutta lainasaamista vastapuolen vakuussammioon lainatietojen toimituspäivänä, Suomen Pankki tiedottaa tästä vastapuolelle, ja lisäys pyritään toteuttamaan mahdollisimman pian.
(Muutos 1.1.2011)

Lainasaamisten panttaus ja panttauksen purku

Suomen lainsäädännön mukaan lainasaamisen panttauksen aikaansaamiseksi vaadittavat toimenpiteet riippuvat velkakirjojen juridisesta muodosta.

Edellytyksenä sille, että *tavallisia velkakirjoja saa* käyttää vakuutena on, että velalliselle (ja mahdolliselle takaajalle) on ilmoitettu etukäteen niiden käytöstä vakuutena (siirtoilmoitus). Vastapuoli toimittaa siirtoilmoituksen velalliselle noudattaen velallisen kanssa sopimaansa menettelyä. Siirtoilmoituksessa tulee mainita, että lainan korot ja kuoletukset suoritetaan edelleen vastapuolelle. Vastapuoli toimittaa kopion siirtoilmoituksesta Suomen Pankille sen jälkeen, kun siirtoilmoitus on vastapuolen ja velallisen sopimien aikarajojen mukaisesti tullut voimaan. Lainasaaminen voidaan lisätä vastapuolen vakuussammioon sen jälkeen, kun Suomen Pankki on vastaanottanut kopion siirtoilmoituksesta. Vastaavasti kun vastapuoli ilmoittaa lainasaamisen poistamisesta vakuussammioista ja panttaus osapuolten kesken katsotaan päättyneeksi, Suomen Pankki antaa vastapuolelle kirjallisesti luvan ilmoittaa velalliselle (ja mahdolliselle takaajalle) panttauksen päättymisestä.

Edellytyksenä sille, että *juoksevia velkakirjoja saa* käyttää vakuutena, on puolestaan, että vastapuoli tekee erillisen siirtomerkinnän alkuperäisiin lainadokumentteihin Suomen Pan-

kin hyväksi. Siirtomerkinnästä on toimitettava kopio Suomen Pankille. *(Muutos 1.1.2011)*

Panttauksen päättyessä alkuperäinen siirtomerkintä on toimitettava postitse kirjattuna kirjeenä Suomen Pankille, joka puolestaan siirtää lainadokumentit takaisin vastapuolelle. Tämän jälkeen Suomen Pankki toimittaa postitse alkuperäisen siirtomerkinnän takaisin vastapuolelle. *(Muutos 1.1.2011)*

Vastapuolen tulee säilyttää lainadokumentteja ja siirtomerkintöjä tiloissaan huolellisesti ja turvallisesti. *(Muutos 1.1.2011)*

Panttauksesta huolimatta vastapuolen ja velallisen asiakassuhde pysyy muuttumattomana eli velallinen suorittaa lainan korkojen ja kuoletusten maksun edelleen vastapuolelle. Siinä tapauksessa, että vastapuoli tulee maksukyvyttömäksi tai jättää täyttämättä veloitteen, jonka vakuutena lainasaaminen on, Suomen Pankki toimittaa velalliselle siirtoilmoituksen lainasaamisen käyttämisestä vakuutena keskuspankin hyväksi ja kehottaa velallista maksamaan lainasaamisen korot ja kuoletukset vastedes Suomen Pankille. Tällöin vastapuolen on toimitettava Suomen Pankille kaikki tarvittavat asiakirjat. *(Muutos 1.1.2011)*

Mikäli lainasaamisella on sentyyppisiä vakuuksia, jotka vaativat erityistä hallinnointisopimusta, vastapuolen on otettava ajoissa etukäteen yhteyttä Suomen Pankkiin sopiakseen asiasta erikseen. *(Muutos 1.1.2011)*

Lainasaamisten olemassaolon ja lainatietojen tarkastukset

Suomen Pankki varmistaa vakuudeksi tarjottavien lainasaamisten olemassaolon ja lainatiedot eurojärjestelmän määräysten mukaisesti seuraavasti:

- Ennen vakuuskäytön aloittamista vastapuoli toimittaa Suomen Pankin tarkastettavaksi kuvaukset menettelyistä, joilla se aikoo toimittaa Suomen Pankille tiedot vakuutena käyttämistään lainasaamisista, sekä menettelyistä, joiden mukaisesti se aikoo säilyttää Suomen Pankille panttaamia lainasaamia. *(Muutos 1.1.2011)*
- Suomen Pankki lähettää neljännesvuositain vastapuolelle kootusti tiedot sen vakuutena käyttämistä lainasaamisista. Vastapuoli tarkastaa tiedot, allekirjoittaa tietojen yhteydessä olevan vakuutuksen ja palauttaa sen Suomen Pankille.

Suomen Pankki tarkastaa ajoittain pistokoeluonteisesti vakuutena käytettävien lainasaamisten tietojen paikkansapitävyyden ja ajantasaisuuden. Suomen Pankki ilmoittaa vastapuolelle pääasiassa etukäteen tarkastuskäynnin ajankohdan ja päivämäärän, jolta lainatiedot halutaan tarkastaa.

3.2.2.5 Ulkomaiset ei-jälkimarkkinakelpoiset vakuudet

Suomen Pankin vastapuolet voivat käyttää vakuutena myös sellaisia ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä, joihin sovelletaan jonkin muun euroalueen maan kuin Suomen lakia. Tällaisia ulkomaisia lainasaamia (ja periaatteessa myös ei-jälkimarkkinakelpoisia asuntoluottovakuudellisia velkainstrumentteja³) voidaan käyttää vakuutena kappaleessa 3.2.2.3. kuvatun kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin avulla. Kirjeenvaihtajakeskuspankkina toimii sen maan keskuspankki, jonka lainsäädäntöä lainasaamiseen sovelletaan. *(Muutos 1.1.2011)*

Ulkomaisten lainasaamisten vakuuskäytössä pätevät kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin yleisperiaatteet, mutta jokainen kirjeenvaihtajakeskuspankki on määritellyt kussakin maassa sovellettavat yksityiskohtaiset menettelytavat kyseisen maan lainsäädännöllisiä vaatimuksia seuraten. Jos Suomen Pankin vastapuolet käyttävät vakuutena tällaisia ulkomaisia lainasaamia, ne toimittavat vakuuskäyttöä varten vaadittavat tiedot kirjeenvaihtaja-

³ Tällä hetkellä ei-jälkimarkkinakelpoisia asuntoluottovakuudellisia velkainstrumentteja (retail mortgage-backed debt instruments) on vain Irlannissa.

keskuspankille ja varmistavat lainasaamisten juridisesti pätevän panttauksen kirjeenvaihtajakeskuspankin antamien ohjeiden perusteella.

Suomen Pankin vastapuolen on otettava myös huomioon, että vaikka kyse olisi Suomen lainsäädännön mukaisesta lainasta, mutta laina on myönnetty ulkomaiselle velalliselle, voi kyseisen lainan vakuuskäyttö edellyttää erityisiä, ulkomaisen lainsäädännön mukaisia toimenpiteitä. Tällaisissa tapauksissa sen maan keskuspankki, johon velallinen on sijoittautunut, toimii ns. avustavana keskuspankkina ja antaa tarvittaessa tietoa kyseisen maan lainsäädännön edellyttämistä lisätoimenpiteistä.

Kukin eurojärjestelmän kansallinen keskuspankki on laatinut menettelytapaohjeet ("Terms and Conditions"), joita ulkomaisten vastapuolten tulee seurata silloin, kun kyseinen keskuspankki toimii kirjeenvaihtajakeskuspankin tai avustavan keskuspankin roolissa. Kun Suomen Pankin vastapuolet haluavat käyttää vakuutena lainasaamisia, joihin sovelletaan jonkin muun euroalueen maan kuin Suomen lainsäädäntöä, tai lainasaamisia, jotka on myönnetty muuhun euroalueen maahan kuin Suomeen sijoittaneelle velalliselle, ne voivat löytää kirjeenvaihtajakeskuspankkien julkaisemat menettelytapaohjeet näiden keskuspankkien www-sivustoilta.

Mikäli muuhun euroalueen maahan kuin Suomeen sijoittautunut vastapuoli haluaa käyttää vakuutena lainasaamisia, joihin sovelletaan Suomen lainsäädäntöä, tai lainasaamisia, jotka on myönnetty Suomeen sijoittautuneelle velalliselle, tulee sen vastaavasti seurata Suomen Pankin määrittelemiä menettelytapaohjeita. Suomen Pankin menettelytapaohjeet löytyvät liitteestä 6.

3.2.2.6. Arvostuksen aiheuttaman lisävakuustarpeen kattaminen sammiojärjestelmässä

Vastapuolen kokonaisvakuustarve (PM-tililimiitti + luotot [myös korot]) vaihtelee yhtäältä sen mukaan, millaisia avomarkkinaoperaatioita, maksuvalmiusluottoja ja PM-tililimiitin muutoksia vastapuoli tekee, ja toisaalta sen mukaan, miten sen toimittamien vakuuksien päivittäinen arvostus vaihtelee. Suomen Pankki varmistaa oman vakuushallintajärjestelmänsä avulla, ettei vastapuoli voi muuttaa vastuitaan ilman riittäviä vakuuksia. Päivittäisen arvostuksen (myös lainasaamisten osittaiset tai täydelliset takaisinmaksut) vuoksi sammioon saattaa kuitenkin syntyä vakuusvaje. Vastapuolen on katettava tällainen vaje ensi tilassa jollakin seuraavista tavoista:

- a) Vastapuoli voi lisätä Euroclear Finland Oy:n vakuushallintatilin vakuusvaatimusta. Tällöin vakuushallintatilille on tarvittaessa toimitettava lisää kotimaisia vakuuksia.
- b) Vastapuoli voi pienentää PM-tililimiittiä, jos se ei ole täydessä käytössä.
- c) Vastapuoli voi toimittaa ulkomaisia jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin mukaisesti tai linkin kautta. Järjestely saattaa kuitenkin viedä niin paljon aikaa, ettei se käytännössä sovellu nopeaa toimintaa edellyttävien vakuusvajaiden hoitamiseen. Tästä syystä vastapuolten on ulkomaisia vakuuksia käyttäessään syytä jatkuvasti ylläpitää riittävää marginaalia kokonaisvakuustarpeen ja sammiossa olevien vakuuksien arvon välillä.
- d) Vastapuoli voi toimittaa lainasaamisia vakuudeksi. Sekä kotimaisten että ulkomaisten lainasaamisten vakuuskäyttöön toimittaminen saattaa kuitenkin viedä niin paljon aikaa, ettei se käytännössä sovellu nopeaa toimintaa edellyttävien vakuusvajaiden hoitamiseen. Tästä syystä vastapuolten on lainasaamisia käyttäessään syytä jatkuvasti ylläpitää riittävää marginaalia kokonaisvakuustarpeen ja sammiossa olevien vakuuksien arvon välillä.

3.2.2.7 Ulkomaisiin vakuuksiin liittyviä erityismenettelyjä

3.2.2.7.1 Ulkomaisiin jälkimarkkinakelpoisiin velkainstrumentteihin liittyvät verotusmenettelyt ja yhtiötaphtumat

Vastapuolen vastuulla on tuntee vakuutena käytettävien ulkomaisten velkainstrumenttien verotusperiaatteet. Mikäli vastapuoli käyttää kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin (CCBM) mukaisesti vakuutena velkainstrumentteja, joiden korkotulo on ennakonpidätyksen alaista tuloa, sen on pystyttävä todistamaan verostatuksensa. Ennen korkokupongin irtoamisajan-kohtaa kirjeenvaihtajana toimiva keskuspankki voi pyytää Suomen Pankilta verostatuksen todistamiseksi edellytettävää dokumentaatiota. Suomen Pankki välittää pyynnön eteenpäin vastapuolelle, joka toimittaa dokumentaation kulloinkin vaadittuun määräaikaan mennessä Suomen Pankille.

Suomen Pankki toimittaa verotuksen edellyttämän dokumentaation kirjeenvaihtajakeskuspankille parhaan kykynsä mukaan ja normaalia huolellisuutta noudattaen. Mikäli tästä huolimatta aiheutuu vahinkoa taikka jos vastapuoli ei ole toimittanut verostatuksen todistamiseksi tarvittavaa dokumentaatiota tai jos dokumentaatioissa on ollut virheitä, Suomen Pankki ei vastaa mahdollisesta veronpidätyksestä eikä veronpalautusprosessista.

Suomen Pankki suosittelee, että vastapuolet välttävät käyttämästä kuponkimaksujen eräpäivien aikana sellaisia vakuuksia, joiden kuponkimaksut ovat ennakonpidätyksen alaista korkotuloa.

Suomen Pankki toimittaa vastapuolelle kirjeenvaihtajakeskuspankilta saamansa yhtiötaphtumiin liittyvät ilmoitukset. Mikäli vastapuoli haluaa osallistua yhtiötaphtumiin, Suomen Pankki toimittaa vastapuolelta saamansa dokumentaation edelleen kirjeenvaihtajakeskuspankille parhaan kykynsä mukaan ja normaalia huolellisuutta noudattaen.

3.2.2.7.2 ETAn ulkopuolisissa G10-maissa sijaitsevien yhteisöjen liikkeeseen laskemiin jälkimarkkinakelpoisiin velkainstrumentteihin liittyvät verotuskysymykset ja yhtiötaphtumat

Sen lisäksi, mitä edellä kohdassa 3.2.2.7.1 on säännelty ulkomaisiin jälkimarkkinakelpoisiin velkainstrumentteihin sovellettavasta verotusmenettelystä, vastapuolten tulee ottaa huomioon ETAn ulkopuolisissa G10-maissa sijaitsevien yhteisöjen liikkeeseen laskemiin velkainstrumentteihin liittyvät erityiset verotuskysymykset. Jos vakuutena käytettävän velkainstrumentin korkotulo on ennakonpidätyksen alaista tuloa, vastapuolen on toimitettava oman verostatuksensa todistamiseksi vaadittava dokumentaatio jo riittävän hyvissä ajoin ennen kyseisen velkainstrumentin ottamista vakuuskäyttöön. Vastapuolen on huolehdittava myös toimittamansa dokumentaation ajantasaisuudesta. Operatiivisten prosessien sujuvuuden takaamiseksi vastapuolen on mahdollista käyttää vain sellaisia vakuuksia, joiden tosiasiallinen edunsaaja se itse on tai joiden tapauksessa se toimii ns. qualified intermediary -tehtävässä (jälkimmäinen vaihtoehto koskee vain yhdysvaltalaisia liikkeeseenlaskuja)⁴.

Vastapuolia, jotka aikovat ottaa ETAn ulkopuolisissa G10-maissa sijaitsevien yhteisöjen liikkeeseen laskemia velkainstrumentteja vakuuskäyttöön, kehoitetaan ottamaan hyvissä ajoin yhteyttä Suomen Pankkiin tarkempia ohjeita varten.

Suomen Pankki toimittaa vastapuolelle kirjeenvaihtajakeskuspankilta saamansa yhtiötaphtumiin liittyvät ilmoitukset. Mikäli vastapuoli haluaa osallistua yhtiötaphtumiin, Suomen Pankki toimittaa vastapuolelta saamansa dokumentaation edelleen kirjeenvaihtajakeskuspankille parhaan kykynsä mukaan ja normaalia huolellisuutta noudattaen.

⁴ Suomen Pankki varaa itselleen oikeuden poiketa tästä periaatteesta vastapuolen erillisen hakemuksen perusteella.

3.2.2.7.3 Korvamerkitty repokauppa tai vakuus käyttäen oikeuden luovutus- (assignment) tai kiinnitys (floating charge) -menetelmää

Ulkomaisten vakuuksien ollessa kyseessä voidaan joutua soveltamaan tiettyjä erityismenettelyjä juridisesti pätevän vakuuden aikaansaamiseksi. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallissa voidaan poikkeuksellisesti joutua tekemään jälkimarkkinakelpoisten vakuuksien yhteydessä korvamerkitty repokauppa siinä tapauksessa, että panttaus ei ole mahdollista. Ulkomaisten ei-jälkimarkkinakelpoisten vakuuksien yhteydessä voidaan vastaavasta syystä joutua käyttämään oikeuden luovutus (assignment) tai kiinnitys (floating charge) -menetelmää. Kotimaisia vakuuksia käytettäessä nämä menetelmät eivät ole mahdollisia.

Käytettäessä ulkomaisia jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia, joiden panttaus on juridisesti ongelmallista, voidaan poikkeuksellisesti tehdä korvamerkitty repokauppa, jossa jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien omistusoikeus siirtyy. Kaupan kohteen arvon pitää tällöin olla vähintään vastapuolen kanssa huutokaupassa sovitun tasasumman suuruinen.

Korvamerkityn vakuuden operointi on kirjeenvaihtajakeskuspankkimallia käytettäessä hyvin pitkälti samanlaista kuin toimitettaessa pantattuja ulkomaisia vakuuksia Suomen Pankin hallinnoimaan vakuussammioon. Vastapuoli pyytää ulkomaista säilyttäjäänsä siirtämään arvopaperit kirjeenvaihtajakeskuspankkiin Suomen Pankin lukuun säilytettäväksi. Suomen Pankki voi siirtää rahat vastapuolten PM-tilille vasta saatuaan kirjeenvaihtajakeskuspankin ilmoituksen, että tämä on vastaanottanut vakuudet. Suomen Pankin vakuushallintajärjestelmässä jokainen korvamerkitty repokauppa käsitellään erikseen eikä näitä vakuuksia sisällytetä vastapuolikohtaisiin vakuussammioihin. Vakuus arvostetaan samoin kuin pantattu vakuus. Mikäli päivittäisen arvostuksen yhteydessä syntyy vakuusvaje, se voidaan kattaa vastapuolen vakuussammioista. Korvamerkityn repokaupan vakuudet voidaan vaihtaa. Vakuutta vaihdettaessa vastapuoli on vastuussa siitä, ettei vaihdon missään vaiheessa synny vakuusvajetta.

Käytettäessä ulkomaisia ei-jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia, joiden panttaus ei ole mahdollista, voidaan joutua käyttämään ns. oikeuden luovutus (assignment) tai kiinnitys (floating charge) -menetelmää. Tarkempaa tietoa näiden menetelmien käytännön toteutuksesta saa sen maan keskuspankista, jonka lainsäädäntöä kyseiseen ei-jälkimarkkinakelpoiseen vakuuteen sovelletaan.

3.2.2.8 Vakuushallinnan tariffi

Euroclear Finland Oy perii tilinhaltijalta tariffinsa mukaiset kulut vakuussammioon kuuluvan vakuushallintatilin käytöstä. Suomen Pankki ei peri kuluja Euroclear Finland Oy:n vakuushallintatilillä hallinnoituista vakuuksista.

CCBM-järjestelmän kautta toimitettavista vakuuksista (jälkimarkkinakelpoiset ja ei-jälkimarkkinakelpoiset vakuudet) Suomen Pankki perii seuraavat EKP:n määrittelemät kulut:

- Säilytys- ja hallinnointimaksuna vakuuksien keskimääräisestä nimellisarvosta⁵ 0,0069 % / vuosi
- Tapahtumamaksuna jokaiselta vakuuden lisäykseltä 30 euroa / vakuus.

Kotimaisiin ei-jälkimarkkinakelpoisiin vakuuksiin sovelletaan vuosina 2007–2011 kussakin eurojärjestelmän maassa kansallisesti määritellyjä tariffeja. Suomen Pankki perii kotimaisen lainasaamisen käytöstä käsittelymaksun, joka on suuruudeltaan 0,0020 % / vuosi vakuutena olevien pankkilainojen vakuusarvosta.

Suomen Pankki laskuttaa palkkiot jälkikäteen kuukausittain.

⁵ Tiettyjen ABS- ja MBS-tyyppisten vakuusinstrumenttien nimellisarvo on korjattu pool factor -kertoimella.

3.2.3 Vakuuksiin sovellettava riskienhallinta ja sanktiot

3.2.3.1 Yleistä riskienhallintamenetelmistä

Eurojärjestelmän luotto-operaatioissa käytettävien omaisuuserien riskejä valvotaan, jotta eurojärjestelmää voitaisiin suojata taloudellisilta tappioilta siinä tapauksessa, että omaisuuserät joudutaan realisoimaan vastapuolen maksukyvyttömyyden takia.

Eurojärjestelmä, Suomen Pankki mukaan lukien, käyttää erityisiä riskienhallintamenetelmiä vastapuolen tarjoamien omaisuuserien tyypistä riippuen. Riskienhallintamenetelmät ovat yleisesti ottaen yhdenmukaiset koko euroalueella¹, ja niillä pyritään varmistamaan, että vakuuskelpoisten omaisuuserätyyppien kohtelu on johdonmukaista, avointa ja yhtäläistä eri puolilla euroaluetta.

Markkina-arvon aliarvostus

Markkina-arvon aliarvostusta sovelletaan vakuutena oleviin omaisuuseriin. Omaisuuserät arvostetaan siten, että markkina-arvosta vähennetään tietty prosenttimäärä (hair-cut). (Muutos 10.10.2010)

Kattamattomien (vakuudettomien) velkainstrumenttien käyttöä koskevat rajoitukset

Suomen Pankki osana eurojärjestelmää soveltaa kattamattomien velkainstrumenttien vakuuskäyttöä koskevia rajoituksia, jotka on kuvattu kohdassa 3.2.3.2. (Muutos 10.10.2010)

Suomen Pankki osana eurojärjestelmää pidättää itsellään oikeuden soveltaa tarvittaessa muitakin riskienhallintamenetelmiä varmistaakseen, että eurojärjestelmän oikeudet on riittävästi turvattu EKPJ:n perussäännön artiklan 18.1. mukaisesti. Tällaisia johdonmukaisesti, avoimesti ja yhtäläisesti sovellettavia riskienhallintamenetelmiä voidaan soveltaa myös yksittäisiin vastapuoliin, jos eurojärjestelmän oikeuksien turvaaminen sitä edellyttää.

Muita riskienhallintamenetelmiä

- Alkumarginaalit
Eurojärjestelmä saattaa soveltaa alkumarginaalia likviditeettiä lisäävissä käänteisoperaatioissa. Vastapuolten toimittamien arvopapereiden arvon olisi tällöin oltava vähintään yhtä suuri kuin eurojärjestelmän myöntämän likviditeetin arvon ja alkumarginaalin summa. (Muutos 10.10.2010)
- Liikkeeseenlaskija- /velallis- tai takaajakohtaiset limiitit
Eurojärjestelmä voi kattamattomiin (vakuudettomiin) velkainstrumentteihin sovellettavien rajoitusten lisäksi asettaa myös muita liikkeeseenlaskija- /velallis- tai takaajakohtaisia limiittejä. Limiiteillä voidaan rajoittaa tiettyjen omaisuuserien käyttöä vakuutena myös vastapuolikohtaisesti, etenkin jos vakuuksien luottokelpoisuus näyttää olevan vahvasti yhteydessä niitä tarjoavan vastapuolen luottokelpoisuuteen. (Muutos 10.10.2010)
- Lisääaliarvostuksen soveltaminen
Eurojärjestelmä voi soveltaa lisääaliarvostusta, jos se on tarpeen sen varmistamiseksi, että eurojärjestelmä on riittävästi suojattu riskeiltä EKPJ:n perussäännön 18.1 artiklan mukaisesti. (Muutos 10.10.2010)

¹ Jäsenvaltioiden toiminnallisten erojen takia riskienhallintamenetelyissä saattaa yhä olla joitakin eroavaisuuksia. Esimerkiksi vastapuolten omaisuuserien toimituksissa kansallisille keskuspankeille saatetaan noudattaa eri menettelytapoja (kansallisissa keskuspankissa oleva vakuussammio tai yksilöityihin omaisuuseriin perustuvat takaisinostosopimukset), jolloin arvostuksen ajoituksessa ja muissa riskienhallinnan käytännöissä voi esiintyä vähäisiä eroja. Ei-jälkimerkinakelpoisissa omaisuuserissä eroja voi olla myös arvostustekniikoiden tarkkuudessa, mikä vaikuttaa aliarvostusprosentteihin yleensä (ks. kohta 3.2.3.3).

- Lisätakaukset
Eurojärjestelmä voi vaatia vakavaraisten yhteisöjen antamia lisätakauksia ennen kuin se hyväksyy tietyt omaisuuserät. (Muutos 10.10.2010)
- Vakuuskäytöstä poistaminen
Eurojärjestelmä voi poistaa tietyt omaisuuserät vakuuskäytöstä rahapoliittisissa ope-
raatioissaan. Poissulkemista voidaan soveltaa myös vastapuoliakohtaisesti, etenkin
jos vakuuksien luottokelpoisuus näyttää olevan vahvasti yhteydessä niitä tarjoavan
vastapuolen luottokelpoisuuteen. (Muutos 10.10.2010)

3.2.3.2 Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien riskienhallinta

Jälkimarkkinakelpoiisiin omaisuuseriin sovelletaan aliarvostuksia ja pankkien liikkeeseen laskemiin kattamattomiin joukkolainoihin lisäksi limiittejä.

Aliarvostuksien määrittämiseksi jälkimarkkinakelpoiset velkainstrumentit jaetaan viiteen likvidiysluokkaan² liikkeeseenlaskijaryhmän ja instrumenttityypin perusteella siten, että likvidiys vähenee siirryttäessä luokasta I luokkiin II, III IV ja V. Luokissa I–IV aliarvostuksen suuruus riippuu velkainstrumentin jäljellä olevasta maturiteetista ja korkotyypistä. Luokan V aliarvostuksessa ei oteta huomioon maturiteettia eikä korkotyyppejä. (Muutos 1.1.2011).

I likvidiysluokka

- Keskushallinnon liikkeeseen laskemat velkainstrumentit
- Kansallisten keskuspankkien liikkeeseen laskemat velkainstrumentit³

II likvidiysluokka

- Alueellisten ja paikallisviranomaisten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit
- Jumbolainat (katettuja pankkien joukkovelkakirjalainoja)⁴
- Valtiosidonnaisten laitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit⁵
- Ylikansallisten laitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit

III likvidiysluokka

- Perinteiset katetut pankkien joukkovelkakirjalainat
- Yritysten ja muiden liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemat velkainstrumentit⁵
- Muut pankkien katetut joukkovelkakirjalainat⁶ (Muutos 1.1.2011)

IV likvidiysluokka

- Luottolaitosten liikkeeseen laskemat kattamattomat (vakuudettomat) velkainstrumentit

² Yleensä likvidiysluokka määräytyy liikkeeseenlaskijaryhmän mukaan. Poikkeuksena tästä ovat kaikki omaisuusvakuudelliset arvopaperit, jotka kuuluvat V likvidiysluokkaan liikkeeseenlaskijan ryhmästä riippumatta, ja jumbolainat (katetut pankkien joukkovelkakirjalainat), jotka kuuluvat II likvidiysluokkaan, kun taas perinteiset pankkien katetut joukkovelkakirjalainat ja muut luottolaitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit kuuluvat III ja IV likvidiysluokkaan

³ EKP:n liikkeeseen laskemat velkasitoumukset ja kansallisten keskuspankkien omissa maissaan ennen euron käyttöönottoa liikkeeseen laskemat velkainstrumentit sisältyvät I likvidiysluokkaan.

⁴ Instrumentit luetaan kuuluviksi jumbolainoihin (katettuihin pankkien joukkovelkakirjalainoihin) vain, jos niiden emissioiden volyymi on vähintään 1 miljardi euroa ja jos vähintään kolme markkinatakaajaa antaa niille säännöllisesti osto- ja myyntinoteeraukset.

⁵ Ainoastaan EKP:n valtiosidonnaisiksi laitoksiksi luokittelemien liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät kuuluvat II likvidiysluokkaan. Muiden valtiosidonnaisten laitosten liikkeeseen laskemat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät kuuluvat III tai IV likvidiysluokkaan liikkeeseenlaskijan ja omaisuuserättyypin mukaan.

⁶ Muut kuin sijoitusrahastodirektiivin mukaiset (*non-UCITS*) katetut joukkovelkakirjalainat, mukaan lukien strukturoidut katetut joukkovelkakirjalainat ja usean liikkeeseenlaskijan katetut joukkovelkakirjalainat, kuuluvat likvidiysluokkaan III

- Muiden rahoitusyriyten kuin luottolaitosten liikkeeseenlaskemat (vakuudettomat) velkainstrumentit (*Muutos 1.1.2011*)

V likvidiysluokka

- Omaisuusvakuudelliset arvopaperit.

Kiinteä- ja nollakorkoisiin instrumentteihin sekä omaisuusvakuudellisiin arvopapereihin sovelletaan taulukossa 1 esitettyjä aliarvostusprosentteja.

Likvidiysluokkiin I–IV kuuluvien kiinteäkorkoisten velkainstrumenttien aliarvostusprosentteja voidaan soveltaa myös sellaisiin velkainstrumentteihin, joiden korko on sidottu mahdollisiin muutoksiin velkainstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksessa, tai inflaatioindeksiin sidottuihin joukkovelkakirjalainoihin.

Likvidiysluokkiin I–IV kuuluviin vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin, joissa korko on sidottu viitekorkoon ja joissa korkoa vastaava koronasetantakausi ei ole vuotta pidempi, sovelletaan samaa aliarvostusprosenttia kuin taulukon 1 kiinteäkorkoisiin instrumentteihin maturiteettiluokassa 0–1 vuotta (*Muutos 1.1.2011*)

Likvidiysluokkiin I–IV kuuluviin vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin, joiden koronasetantakausi on pidempi kuin yksi vuosi, sovelletaan samaa aliarvostusprosenttia kuin taulukon 1 kiinteäkorkoisiin instrumentteihin jäljellä olevan maturiteetin mukaan.

Omaisuusvakuudellisiin arvopapereihin (likvidiysluokka V) sovellettava instrumenttikohtainen aliarvostus on 16 % maturiteetista ja korosta riippumatta. Jos omaisuusvakuudelliset arvopaperit, pankkien katetut joukkovelkakirjalainat (pankkien katetut jumbolainat, perinteiset pankkien joukkovelkakirjalainat sekä muut pankkien katetut joukkovelkakirjalainat) ja luottolaitosten vakuudettomat velkainstrumentit arvostetaan teoreettisen hinnan perusteella, hinnoittelun yhteydessä vähennetään instrumentin teoreettisesta arvosta 5 % ja aliarvostusta (haircut) sovelletaan vasta tämän arvonalennuksen jälkeen. (*Muutos 1.1.2011*)

Likvidiysluokkiin I–IV kuuluviin käänteisesti vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin sovelletaan taulukossa 2 esitettyjä aliarvostusprosentteja.

Useammantyyppisiä koronmaksuja sisältävien likvidiysluokkiin I–IV kuuluvien velkainstrumenttien aliarvostusprosenttia määritettäessä otetaan huomioon vain jäljellä olevat koronmaksut. Tällaisiin instrumentteihin sovelletaan markkina-arvon aliarvostusta, joka on suurin mahdollinen jäljellä olevien koronmaksutyypin ja jäljellä olevan maturiteetin perusteella.

Taulukko 1. Vakuuskelpoisiin kiinteä- ja nollakorkoisiin instrumentteihin (I–IV luokat) sekä omaisuusvakuudellisiin arvopapereihin (V luokka) sovellettavat aliarvostusprosentit (*Muutos 1.1.2011*).

Luotto- luokitus	Jäljellä oleva maturi- teetti (vuotta)	Likvidiysluokat								V luokka ⁷
		I luokka		II luokka ⁷		III luokka ⁷		IV luokka ⁷		
		Kiin- teäkor- koinen	Nolla- korkoi- nen	Kiin- teäkor- koinen	Nolla- korkoi- nen	Kiin- teäkor- koinen	Nollako- rkoinen	Kiinteä korkoin- en	Nollako- rkoinen	
Luokat 1 ja 2 (AAA–A-) ⁸	0-1	0,5	0,5	1,0	1,0	1,5	1,5	6,5	6,5	16
	1-3	1,5	1,5	2,5	2,5	3,0	3,0	8,5	9,0	
	3-5	2,5	3,0	3,5	4,0	5,0	5,5	11,0	11,5	
	5-7	3,0	3,5	4,5	5,0	6,5	7,5	12,5	13,5	
	7-10	4,0	4,5	5,5	6,5	8,5	9,5	14,0	15,5	
	>10	5,5	8,5	7,5	12,0	11,0	16,5	17,0	22,5	
		Likvidiysluokat								
Luotto- luokitus	Jäljellä oleva maturi- teetti (vuotta)	I luokka		II luokka ⁷		III luokka ⁷		IV luokka ⁷		V luokka ⁷
		Kiin- teäkor- koinen	Nolla- korkoi- nen	Kiin- teäkor- koinen	Nolla- korkoi- nen	Kiin- teäkor- koinen	Nolla- korkoi- nen	Kiin- teäkor- koinen	Nolla- korkoi- nen	
Luokka 3 (BBB+– BBB-) ⁸	0-1	5,5	5,5	6,0	6,0	8,0	8,0	15,0	15,0	Ei vakuus- kelpoinen
	1-3	6,5	6,5	10,5	11,5	18,0	19,5	27,5	29,5	
	3-5	7,5	8,0	15,5	17,0	25,5	28,0	36,5	39,5	
	5-7	8,0	8,5	18,0	20,5	28,0	31,5	38,5	43,0	
	7-10	9,0	9,5	19,5	22,5	29,0	33,5	39,0	44,5	
	>10	10,5	13,5	20,0	29,0	29,5	38,0	39,5	46,0	

⁷ Jos omaisuusvakuudelliset arvopaperit, pankkien katetut joukkovelkakirjalainat (pankkien katetut jumbolainat, perinteiset pankkien katetut joukkovelkakirjalainat sekä muut pankkien katetut joukkovelkakirjalainat) ja kattamattomat pankkien joukkovelkakirjalainat arvostetaan 3.2.3.4. kohdan mukaisesti teoreettisen hinnan perusteella, arvostuksessa käytetään ylimääräistä aliarvostusta (haircut).). Aliarvostus tehdään vähentämällä suoraan 5 % kunkin velkainstrumentin teoreettisesta hinnasta.

⁸ Luokitukset sellaisina kuin ne on täsmennetty eurojärjestelmän yhdenmukaistetussa arviointiasteikossa on julkaistu EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.europa.eu)

Taulukko 2. Likvidiysluokkiin I-V kuuluviin vakuuskelpoisiin käänteisesti vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin sovellettavat aliarvostusprosentit. (Muutos 1.1.2011)

Luottoluokitus	Jäljellä oleva maturiteetti (vuotta)	Käänteisesti vaihtuvakorkoinen instrumentti
Luokat 1 ja 2 (AAA–A-)	0-1	7,5
	1-3	11,5
	3-5	16,0
	5-7	19,5
	7-10	22,5
	>10	28,0
<hr/>		
Luottoluokitus	Jäljellä oleva maturiteetti (vuotta)	Käänteisesti vaihtuvakorkoinen instrumentti
Luokka 3 (BBB+–BBB-)	0-1	21,0
	1-3	46,5
	3-5	63,5
	5-7	68,0
	7-10	69,0
	>10	69,5

Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien julkiselle vakuuslistalle hyväksytyjen arvopapereiden instrumenttikohtaiset aliarvostusprosentit ovat nähtävillä EKP:n WWW-sivustossa vakuuskelpoisten arvopapereiden listalla (https://mfi-assets.ecb.int/query_EA.htm tai https://mfi-assets.ecb.int/dla_EA.htm).

Suomen Pankki osana eurojärjestelmää rajoittaa sellaisten kattamattomien velkainstrumenttien käyttöä, joiden liikkeeseenlaskijana on luottolaitos tai mikä tahansa muu yhteisö, johon kyseisellä luottolaitoksella on 3.2.1.4.kohdassa tarkoitettu läheinen sidos. Vastapuoli voi käyttää tällaisia läheisesti sidoksissa olevien yhteisöjen omaisuuseriä vakuutena ainoastaan siltä osin kuin eurojärjestelmän kyseisille vakuuksille määrittämä arvo aliarvostusten jälkeen on yhteensä enintään 5 prosenttia kyseisen vastapuolen toimittamien vakuuksien yhteenlasketusta arvosta aliarvostusten jälkeen. Tätä rajoitusta ei sovelleta omaisuuseriin, joiden takaajana on veronkantoon oikeutettu julkinen viranomainen, eikä silloin, jos omaisuuserien arvo aliarvostusten jälkeen on enintään 50 miljoonaa euroa. Siinä tapauksessa, että omaisuuserien liikkeeseenlaskijoista kaksi tai useampi sulautuu tai tällaisten liikkeeseenlaskijoiden välille muodostuu läheinen sidos, liikkeeseenlaskijoita kohdellaan liikkeeseenlaskijaryhmänä tämän rajoituksen osalta ainoastaan vuoden ajan sulautumisesta tai läheisen sidoksen muodostumisesta. (Muutos 1.1.2012).

3.2.3.3 Ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien riskienhallinta

Vakuuskelpoisten lainasaamisten riskienhallinta kattaa seuraavat keskeiset alueet:

- Yksittäisiin lainasaamisiin sovelletaan erityistä markkina-arvon aliarvostusta. Aliarvostuksen suuruus määräytyy jäljellä olevan maturiteetin, koronmaksutyypin (kiinteä vai vaihtuva korko), luottokelpoisuusluokan ja kansallisen keskuspankin soveltaman arvostusmenettelyn mukaan, kuten taulukossa 3 esitetään⁹. Suomen Pankki soveltaa arvostusperusteena lainan jäljellä oleva pääomaa.
- Kiinteäkorkoisten lainasaamisten aliarvostusprosentteja voidaan soveltaa myös sellaisiin lainasaamisiin, joiden korko on sidottu inflaatioon.
- Vaihtuvakorkoisiin lainasaamisiin, joissa korko on sidottu viitekorkoon ja joissa korkoa vastaava koronasetantakausi ei ole vuotta pidempi, sovelletaan samaa aliarvostusprosenttia kuin taulukon 3 kiinteäkorkoisiin lainasaamisiin maturiteettiluokassa 0–1 vuotta.
- Vaihtuvakorkoisiin lainasaamisiin, joiden koronasetantakausi on pidempi kuin yksi vuosi, sovelletaan samaa aliarvostusprosenttia kuin taulukon 3 kiinteäkorkoisiin instrumentteihin jäljellä olevan maturiteetin mukaan.
- Useantyyppisiä koronmaksuja sisältäviin lainasaamisiin sovelletaan riskienhallintamenetelmää, jossa otetaan huomioon vain lainasaamisen jäljellä olevat koronmaksut. Jos lainasaamisen jäljellä olevana juoksuaikana on useammantyyppisiä koronmaksuja, jäljellä olevat koronmaksut katsotaan kiinteäkorkoisiksi maksuiksi; kiinteäkorkoisten lainasaamisten aliarvostus määräytyy lainasaamisen jäljellä olevan maturiteetin mukaan. *(Muutos 1.1.2011)*

⁹ Kiinteäkorkoisten lainasaamisten aliarvostusprosentteja voidaan soveltaa myös sellaisiin lainasaamisiin, joiden korko on sidottu inflaatioon

Taulukko 3. Kiinteäkorkoisiin lainasaamisiin sovellettavat aliarvostusprosentit (*Muutos 1.1.2011*)

Luottoluokitus	Jäljellä oleva matu- riteetti (vuotta)	Arvostusmenetelmä	
		Kiinteä korko ja kansallisen keskuspankin arvostusperusteena teoreettinen hinta	Kiinteä korko ja kansallisen keskuspankin arvostusperusteena jäljellä oleva lainapääoma
Luokat 1 ja 2 (AAA–A-)	0-1	8,0	10,0
	1-3	11,5	17,5
	3-5	15,0	24,0
	5-7	17,0	29,0
	7-10	18,5	34,5
	>10	20,5	44,5
Luokka 3 (BBB+–BBB-)	0-1	15,5	17,5
	1-3	28,0	34,0
	3-5	37,0	46,0
	5-7	39,0	51,0
	7-10	39,5	55,5
	>10	40,5	64,5

Ei-jälkimarkkinakelpoisiin asuntolainavakuudellisiin velkainstrumentteihin sovelletaan 24 prosentin aliarvostusta. (*Muutos 1.1.2011*)

Määräaikaistalletukset

Määräaikaistalletuksiin ei sovelleta markkina-arvon aliarvostusta. (*Muutos 1.1.2011*)

3.2.3.4 Vakuuksien hinnoittelu ja arvostus

Jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

Suomen Pankki arvostaa vakuutena olevat arvopaperit päivittäin edellisen päivän hintojen perusteella kello 12.00:een mennessä. Vakuuksien arvon määrittämisessä noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Keskuspankit yksilöivät kullekin jälkimarkkinakelpoiselle, kelpoisuusvaatimukset täyttävälle arvopaperille yhden viitemarkkinapaikan hinnan määrittämiseksi. Jos arvopapereita listataan tai noteerataan tai niillä käydään kauppaa useammassa kuin yhdessä markkinapaikassa käytetään alinta noteerausta (yleensä tarjoushintaa) hinnan määrittämiseen.
- Keskuspankit määrittävät kunkin markkinapaikan edustavimman hinnan, jota käytetään markkina-arvojen laskemiseen.
- Jälkimarkkinakelpoisten arvopapereiden arvo lasketaan arvostuspäivää edeltävän pankkipäivän edustavimman hinnan perusteella.
- Ellei tietylle arvopaperille ole saatavissa edustavaa hintaa arvostuspäivää edeltävältä pankkipäivältä, käytetään viimeistä kaupantekohintaa. Jos kaupantekohintaakaan ei ole käytettävissä tai se on yli viiden päivän takainen, tai mikäli se ei ole muuttunut viiteen päivään, arvopaperille määritetään teoreettinen hinta.
- Velkainstrumentin markkina-arvo tai teoreettinen arvo lasketaan kertynyt korko mukaan lukien.
- Suomen Pankille pantattujen arvopapereiden tuotot siirretään vastapuolelle, jos vastapuolen vakuustilanne niin sallii. *(Muutos 10.10.2010)*

Ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

Ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät arvostetaan joko teoreettisen hinnan perusteella tai jäljellä olevan lainapääoman mukaan. Suomen Pankki soveltaa jälkimmäistä tapaa.

Jos kansallinen keskuspankki käyttää jäljellä olevaa lainapääomaa arvostusperusteena, käytäntö saattaa johtaa suurempiin markkina-arvon aliarvostusprosentteihin lainasaamisen tapauksessa (ks. kohta 3.2.3.3, taulukko 3).

3.2.3.5 Sanktiot

Jos vastapuoli käyttää luottojensa vakuutena vakuudeksi kelpaamattomia omaisuuseriä tai omaisuuseriä, joiden liikkeeseenlaskijana, velallisena tai takaajana on joko vastapuoli itse tai muu yhteisö, joka on vastapuolen kanssa läheisesti sidoksissa (katso läheisen sidoksen määritelmä luvusta 3.2.1.4), Suomen Pankki voi määrätä vastapuolen maksamaan ylimääräistä korkoa, joka on maksuvalmiusluoton korko lisättynä 2,5 prosenttiyksiköllä. Seuraavia sääntöjä sovelletaan myös, kun vastapuolen antama tieto esimerkiksi käytetyn lainasaamisen jäljellä olevasta pääomasta osoittautuu virheelliseksi tai vanhentuneeksi ja heikentää vakuusarvoa. *(Muutos 10.10.2010)*

Jos kyseessä on ensimmäinen tai toinen kerta, kun vastapuoli on viimeisten 12 kuukauden aikana käyttänyt vakuudeksi kelpaamattomia omaisuuseriä tai sellaisia omaisuuseriä, joita vastapuoli ei saa käyttää vakuutena, ylimääräinen korko lasketaan kyseisten vakuudeksi kelpaamattomien omaisuuserien määrälle, edellyttäen että vakuuksia ei ole vaihdettu vakuuskelpoisiin omaisuuseriin 20 pankkipäivän kuluessa siitä, kun ne tulivat vakuudeksi kelpaamattomiksi kyseiselle vastapuolelle tai siitä, kun vastapuoli ei enää saanut käyttää

niitä vakuutena. Laskelmassa käytettävä kerroin on 1/360. Jos vastapuoli käyttää viimeisten 12 kuukauden aikana kolmannen tai sitä useamman kerran vakuudeksi kelpaamattomia omaisuuseriä vakuuksina, se voidaan ylimääräisen koron perimisen lisäksi sulkea pois seuraavasta avomarkkinaoperaatiosta. Poikkeustapauksissa, joissa veloitteiden laiminlyönnit ovat vakavia, vastapuoli voidaan ylimääräisen koron perimisen lisäksi sulkea pois kaikista rahapoliittisista operaatioista kolmen kuukauden ajaksi.

Vastapuoli on velvollinen ilmoittamaan Suomen Pankille, jos sen Suomen Pankin hyväksi panttaaman muutoin vakuuskelpoisen omaisuuserän liikkeeseenlaskijan, velallisen tai takajan ja vastapuolen välille syntyy läheinen sidos¹⁰. Suomen Pankille on niin ikään ilmoitettava, jos vastapuoli aikoo siirtää tällaisia omaisuuseriä Euroclear Finland Oy:ssä olevalle automaattiselle vakuushallintatililleen. Saman omaisuuserän siirroista ilmoitetaan vain kerran. Suomen Pankin yhteyshenkilöiden puhelinnumerot ilmenevät liitteestä 8.

Jos vastapuolen rikkomukseen voidaan soveltaa eri perusteella useita sanktioita, määrätään kuitenkin vain yksi sanktio, joka yleensä on sovellettavista sanktioista ankarin.

Esimerkki vakuuksiin liittyvien sääntöjen rikkomisesta

Kansallisen keskuspankin tekemä tarkistus paljastaa, että vastapuolella X on vakuuksia, joiden liikkeeseenlaskijaan sillä on läheinen sidos, eikä vastapuoli ole vaihtanut näitä vakuuksia toisiin 20 pankkipäivän kuluessa siitä, kun sidos on muodostunut. Vakuuksien arvo on 27 milj. euroa.¹¹ Maksuvalmiusluoton korko on tarkasteluhetkellä 4,5 %.

Ratkaisu: X:lle määrättävä ylimääräinen korko on

$$27\,000\,000 \times \frac{4,5 + 2,5}{100} \times \frac{1}{360} = 5\,250$$

¹⁰ Tällaisessa tapauksessa omaisuuserän vakuusarvo lasketaan seuraavana arvostuspäivänä nolnaan ja keskuspankki joutuu mahdollisesti pyytämään lisää vakuuksia.

¹¹ Jälkimarkkinakelpoisten arvopapereiden osalta tämä arvo on markkina-arvo. Ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien arvona pidetään niiden vakuusarvoa rahapoliittisissa operaatioissa riskienhallintamenetelmien (alivastukset) soveltamisen jälkeen

3.2.4 Muiden kuin euromääräisten vakuuksien hyväksyminen poikkeustilanteissa

Euroopan keskuspankin neuvosto voi joissain tilanteissa päättää, että vakuudeksi hyväksytään myös euroalueen ulkopuolisten G10-valtioiden liikkeeseen laskemia niiden kotimaan valuutan määräisiä jälkimarkkinakelpoisia velkainstrumentteja. Jos tällainen päätös tehdään, vastapuolille tiedotetaan sovellettavista kelpoisuuskriteereistä, ulkomaisten vakuuksien valinta- ja vakuudeksiottomenettelyistä, arvostuksessa käytettävistä lähteistä ja arvostusperiaatteista, riskienhallintamenettelyistä sekä maksu- ja toimitusmenettelyistä.

Tällaiset poikkeustilanteissa vakuudeksi hyväksyttävät omaisuuserät voivat olla talletettuihin/rekisteröityihin (laskettuna liikkeeseen) Euroopan talousalueen ulkopuolella ja niitä voidaan säilyttää ja toimittaa niin ikään Euroopan talousalueen ulkopuolella toisin kuin kohdassa 3.2.1.2 normaalivakuuksien osalta säädetään. Kuten edellä on todettu, niiden ei myöskään tarvitse olla euromääräisiä. Niiden on kuitenkin oltava niitä vakuutena käyttävän vastapuolen omistuksessa.

Vastapuolet, jotka ovat sellaisten luottolaitosten sivukonttoreita, joiden kotipaikka on Euroopan talousalueen tai Sveitsin ulkopuolella, eivät voi käyttää tällaisia omaisuuseriä vakuutena. *(Muutos 10.10.2010)*

Liite 1

EUROALUEEN KESKUSPANKKIEN WWW-SIVUT

Euroopan keskuspankki	www.ecb.europa.eu
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	www.nbb.be tai www.bnb.be
Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Eesti Pank	www.eestipank.ee
Banc Ceannais na hÉireann/Central Bank of Ireland	www.centralbank.ie
Bank of Greece	www.bankofgreece.gr
Banco de España	www.bde.es
Banque de France	www.banque-france.fr
Banca d'Italia	www.bancaditalia.it
Central Bank of Cyprus	www.centralbank.gov.cy
Banque centrale du Luxembourg	www.bcl.lu
Bank Ċentrali ta` Malta / Central Bank of Malta	www.centralbankmalta.org
De Nederlandsche Bank	www.dnb.nl
Oesterreichische Nationalbank	www.oenb.at
Banco de Portugal	www.bportugal.pt
Národná banka Slovenska	www.nbs.sk
Banka Slovenije	www.bsi.si
Suomen Pankki	www.bof.fi

Liite 2

Eurojärjestelmän käyttämät ulkoiset luottoluokituslaitokset

Eurojärjestelmän vakuuksien luottokelpoisuuden arvioinnissa käytetään seuraavien ulkoisten luottoluokituslaitosten luokituksia:

DBRS

Fitch Ratings

Moody's Investors Service

Standard & Poor's

Liite 3

Vakuushallinnan aukioloajat ja määräajat

Aukioloaika

Suomen Pankin vakuushallinnassa noudatetaan TARGET2- Suomen Pankki -järjestelmän aukioloaikoja.

Suomen Arvopaperikeskuksen vakuushallintatilillä hallinnoitavia jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia voidaan lisätä ja vähentää Euroclear Finland Oy:n aukioloaikoina.

Ulkomaisia vakuuksia voidaan lisätä ja vähentää kirjeenvaihtajakeskuspankkijärjestelmää käyttäen. Järjestelmä avautuu klo 10.00 ja sulkeutuu klo 17.00, mutta saman päivän arvolla toimitettavien vakuuksien vastaanottopyynnön on saavuttava toivottuna arvopäivänä Suomen Pankin vakuushallinnan asiakaspalveluun viimeistään klo 16.30.

Siirrettäessä ulkomaisia jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia linkkien kautta saman päivän arvolla, kirjaus on tehtävä Euroclear Finland Oy:n järjestelmään viimeistään klo 16.00.

Kotimaisia lainasaamisia koskevia tietoja voi lähettää Suomen Pankille TARGET2- Suomen Pankki -järjestelmän aukioloaikoina kuitenkin niin, että samana päivänä päivitettävät tiedot on toimitettava klo 17:ään mennessä.

Määräajat

Suomen Pankki arvostaa vakuudet päivittäin edellisen päivän markkinahinnoilla viimeistään klo 12.00 ja tarkistaa tilinhaltijan vakuustilanteen.

Liite 4

Vakuushallinnan sanomaliikenne – jälkimarkkinakelpoiset vakuudet

I Kotimaisten jälkimarkkinakelpoisten vakuuksien käyttö

Kun vastapuoli haluaa tehdä muutoksia Suomen Pankille panttaamaansa Euroclear Finland Oy:ssä hallinnoitavan vakuushallintatilinsä vakuusvaatimukseen, sen on ilmoitettava asiasta puhelimitse Suomen Pankin vakuushallinnan asiakaspalveluun (puh. 010 831 2171) ja vahvistettava muutos joko Swiftillä tai faksilla (nro 010 831 2920).

II Ulkomaisten jälkimarkkinakelpoisten vakuuksien käyttö

Kun Suomen Pankin vastapuoli haluaa lisätä tai vähentää Suomen Pankin vakuussammiossa olevia ulkomaisia jälkimarkkinakelpoisia vakuuksia kirjeenvaihtajakeskuspankkijärjestelmää hyväksi käyttäen, se ilmoittaa asiasta puhelimitse (puh. 010 831 2171) ja lähettää vakuutena käytettävien arvopapereiden tiedot Suomen Pankin vakuushallinnan asiakaspalveluun faksilla (nro 010 831 2920) tai Swiftillä oheisen ohjeen mukaisesti (liite 4, sivu 3).

Vastapuoli ottaa samanaikaisesti yhteyttä näiden vakuuksien ulkomaiseen säilyttäjään ja pyytää sitä toimittamaan vakuudet tämän maan keskuspankin tilille Suomen Pankin hyväksi, tai jos kyseessä on vakuuden vähennys, ilmoittaa säilyttäjälleen vakuuksien vastaanotamisesta.

Kun Suomen Pankki saa kyseisen maan keskuspankilta vahvistuksen vakuuksien siirron toteutumisesta, vakuuksien arvo luetaan vastapuolen vakuustilin hyväksi.

Kun vastapuoli haluaa vähentää ulkomaisia vakuuksia, vakuuksien arvo vähennetään vakuustililtä heti, kun vastapuolen kirjallinen vahvistus on saapunut Suomen Pankkiin.

Kun Suomen Pankin vastapuoli haluaa toimittaa Euroclear Finland Oy:n automaattiselle vakuushallintatililleen arvopapereita vakuudeksi linkkejä hyväksi käyttäen, se pyytää ulkomaisista säilyttäjäänsä toimittamaan kyseisen arvopaperikeskuksen kautta arvopaperit tililleen Euroclear Finland Oy:ssä. Linkin kautta toimitettuja vakuuksia hallinnoidaan Euroclear Finland Oy:ssä ja Suomen Pankissa kuten kotimaisia vakuuksia.

Vastaanottaja

Suomen Pankki

Puhelin: 010 831 2171

TARGET/Vakuushallinta Asiakaspalvelu

Faksi: 010 831 2920

ILMOITUS EUROCLEAR FINLAND OY:N VAKUUSVAATEEN/PÄIVÄNSISÄISEN LIMIITIN MUUTOKSESTA

Pankin nimi: _____

Lähtäjän puhelinnumero: _____

Lähtäjän nimi: _____

Päivämäärä: _____

Euroclear Finland Oy:n vakuusvaateen muutos	
Vakuushallintatilin numero:	
Muutoksen arvopäivä:	
Voimassa oleva määrä (EUR):	
Muutos (EUR):	
Uusi määrä (EUR):	

Päivän sisäisen limiitin muutos	
Muutoksen arvopäivä:	
Voimassa oleva määrä (EUR):	
Muutos (EUR):	
Uusi määrä (EUR):	

Varmista faksin lähetyksen onnistuminen soittamalla TARGET/Vakuushallinta Asiakaspalveluun.

Allekirjoitus

Allekirjoitus

Nimen selvennys

Nimen selvennys

Vastaanottaja

Suomen Pankki
TARGET/Vakuushallinta asiakaspalvelu

Puhelin: 010 831 2171
Faksi: 010 831 2920

ILMOITUS ULKOMAISEN VAKUUDEN KÄYTÖSTÄ

Pankin nimi: _____

Lähtäjän puhelinnumero: _____

Lähtäjän nimi: _____

Päivämäärä: _____

Ulkomaisten vakuuden käyttö	
Vakuuden lisäys ☐	Vakuuden palautus ☐
Kaupparäpäivä	
Arvopäivä	
ISIN –koodi	
Liikkeeseenlaskija	
Arvopaperin nimellisarvo	
Eräpäivä	
Seuraava korkopäivä	
Lähtäjän osapuolen ¹ BIC-koodi ja tilinumero säilytyspaikassa	
Säilytyspaikan BIC –koodi	
Selvityspaikka (SSS) ²	

Varmista faksin lähetyksen onnistuminen soittamalla TARGET/Vakuushallinta Asiakaspalveluun.

Allekirjoitus

Allekirjoitus

Nimen selvitys

Nimen selvitys

¹ Osapuoli itse tai osapuolen säilyttäjä
² Sanoman MT540/MT542 kenttä 95P/R:/ PSET/

Liite 5

Lainasaamisten panttausilmoitus

Kun vastapuoli haluaa lisätä vakuussammioon uuden lainasaamisen, päivittää aiemmin toimittamiensa lainatietoja tai poistaa lainasaamisen vakuussammioista, sen tulee ilmoittaa asiasta puhelimitse (puh. 010 831 2171) ja lähettää lainatiedot faksilla (nro 010 831 2920) oheista panttausilmoitusta käyttäen Suomen Pankin vakuushallinnan asiakaspalveluun.

Vastapuoli voi myös sopia, että se toimittaa lainatiedot SWIFTNet FileActin kautta lähetettävällä määrämuotoisella tiedostolla, jonka Suomen Pankki on määritellyt erillisessä ohjeessa. Tarkemmat ohjeet elektronisen tiedoston käyttöönottoa varten vastapuoli voi pyytää Suomen Pankista. Jos toimitettava tiedosto ei ole Suomen Pankin voimassa olevien määrittysten mukainen, Suomen Pankki ei vastaa siitä mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

LAINASAAMISTEN PANTTAUSILMOITUS

Vastaanottaja

Suomen Pankki Puhelin: 010 831 2171
TARGET/Vakuushallinta Asiakaspalvelu Faksi: 010 831 2920

LÄHETTÄJÄN TIEDOT

Nimi	
Pankki	
Puhelin	
Faksi	

LAINATIETOJEN TOIMITUS

Laina-ID			
Toimenpide	☐ Uusi panttaus	☐ Päivitystiedot	☐ Panttauksen purku
Lähetyspäivämäärä			

LAINAN TIEDOT

Lainasopimuksen teko-pvm			
Lainan eräpäivä			
Lainan jäljellä oleva määrä	EUR		
Lainan juridinen tyyppi Suomen lainsäädännössä	☐ Tavallinen velkakirja	☐ Juokseva velkakirja	
Lainan korkotyyppi	☐ Kiinteä tai nollakorkoinen	☐ Vaihtuvakorkoinen	
Vaihtuvakorkoisen lainan koronasetantakauden pituus	☐ ≤ 1 Vuosi	☐ > 1 Vuosi	

VELALLISTIEDOT

Velallisen nimi						
Velallisen Y-tunnus						
Velallisen sijaintimaa						
Velallisen sektori	☐ Valtionhallinto	☐ Muu julkisyhteisö	☐ Yritys (ei rahoitus-vakuutus)			
Velallisen luottoriskin arviointilähde	☐ Sisäinen luottoluokitus (IRBA)	☐ Moody's	☐ S&P	☐ Fitch	☐ DBRS	
	☐ Julkisyhteisöluokka (PSE) 1	☐ Julkisyhteisöluokka (PSE) 2	☐ Luottoluokitusväline (RT)			
Velallisen PD-% / luottoluokitus						
Velalliselle annettun sisäisen luottoluokituksen (IRBA) arviointipäivämäärä						

TAKAAJATIEDOT

Takaajan nimi	
Takaajan Y-tunnus	
Takaajan sijaintimaa	

Takaajan sektori	☐ Valtionhallinto	☐ Muu julkisyhteisö	☐ Yritys (ei rahoitus-vakuutus)		
Takaajan luottoriskin arviointilähde	☐ Sisäinen luottoluokitus (IRBA)	☐ Moody's	☐ S&P	☐ Fitch	☐ DBRS
	☐ Julkisyhteisöluokka (PSE) 1	☐ Julkisyhteisöluokka (PSE) 2	☐ Luottoluokitusväline (RT)		
Takaajan PD-% / luottoluokitus					
Takaajalle annetun sisäisen luottoluokituksen (IRBA) arviointipäivämäärä					

ALLEKIRJOITUKSET (nimen selvennys)

--	--

OHJE LAINASAAMISTEN PANTTAUSILMOITUKSEN TÄYTTÖÖN

Kaikki pakolliset tiedot on täytettävä lomakkeeseen joka kerta.

Lähtäjän tiedot

Lainasaamisten panttausilmoituksen lähettävän henkilön ja pankin nimi sekä puhelin- ja faksinumero ovat pakollisia tietoja.

Lainatietojen toimitus

Kaikki lainan toimitusta koskevat tiedot ovat pakollisia.

"Laina-ID": Lainan yksilöintikoodi, jonka on pysyttävä muuttumattomana ja jonka on oltava sekä pankin että velallisen tiedossa.

"Toimenpide": Uusi panttaus = uuden lainan lisäys vakuussammioon. Päivitystiedot = lainan päivitys tietojen muuttumisen johdosta. Panttauksen purku = lainan poisto vakuussammioista.

"Lähetyspäivämäärä": Päivämäärä, jolloin panttausilmoitus on lähetetty Suomen Pankille.

Lainan tiedot

Kaikki lainaa koskevat tiedot ovat pakollisia.

"Lainasopimuksen tekopäivämäärä": Lainan velkakirjasta löytyvä päivämäärä, jolloin lainasopimus on allekirjoitettu. Lainan vakuuskelpoisuus alkaa kuitenkin vasta sitten, kun laina on nostettu.

"Lainan eräpäivä": Päivämäärä, jolloin viimeinen osa lainasta kulloinkin voimassa olevan maksuohjelman mukaan erääntyy maksettavaksi.

"Lainan jäljellä oleva määrä": Kulloinkin jäljellä oleva lyhentämätön velkapääoma, X euroa. Vakuudeksi tuotaessa lainan jäljellä olevan määrän on oltava vähintään 500 000 euroa.

"Lainan juridinen tyyppi Suomen lainsäädännössä": Valitaan, onko velkakirja myönnetty tavallisena vai juoksevana velkakirjana. Juridinen tyyppi määrittää sen, miten lainan panttaus on suoritettava.

"Lainan korkotyyppi": Valitaan, onko lainan korkotyyppi kiinteä vai vaihtuva.

"Vaihtuvakorkoisen lainan koronasetantakauden pituus": Vaihtuvakorkoisten lainojen ollessa kyseessä on merkittävä, määritetäänkö lainan korko kerran vuodessa / useammin vai harvemmin kuin kerran vuodessa.

Velallistiedot

Kohdat "Velallisen nimi", "Velallisen Y-tunnus", "Velallisen sijaintimaa" ja "Velallisen sektori" ovat aina pakollisia. Y-tunnus annetaan seuraavassa muodossa: seitsemän numeroa, väliviiva ja tarkistusmerkki eli esimerkiksi 1234567-8. Velallisen sijaintimaan ilmaisemiseen käytetään kaksikirjaimista maakoodia³. Kohdat "Velallisen luottoriskin arviointilähde", "Velallisen PD-% / luottoluokitus" ja "Velalliselle annetun sisäisen luottoluokituksen (IRBA) arviointipäivämäärä" voidaan jättää täyttämättä, mikäli vastapuoli hyväksyy lainan sen takaajan eikä velallisen luottokelpoisuuden perusteella.

"Velallisen luottoriskin arviointilähde": Valitaan luottoriskin arvioinnissa käytetty lähde, jon-

³ Euroalueeseen kuuluvien maiden ISO-maakoodit: BE, CY, DE, GR, ES, FR, IE, IT, LU, MT, NL, AT, PT, SK, SI, FI.

ka tulee olla etukäteen hyväksytetty Suomen Pankilla. Julkisyhteisöluokkaan 1 ja 2 kuuluvat ne ilman julkista luottoluokitusta olevat julkisyhteisöt, joille Rata on määritellyt saman vakavaraisuuslaskennassa käytetyn riskipainon kuin valtiolle tai laitoksille.

"Velallisen PD-% / luottoluokitus": Ilmoitetaan velallisen arvioitu maksukyvyttömyyden todennäköisyys kolmen desimaalin tarkkuudella, esim. 0,100 %, tai luottoluokitus kunkin ulkoisen luottoluokittajan merkintätavan mukaisesti, esim. A3, A-, jne. "PD-%/luottoluokitus"-kohta jätetään tyhjäksi (koska PD-%/luottoluokitusta ei ole), jos luottoriskin arvioimiseen käytetyksi lähteeksi on merkitty julkisyhteisöluokka 1 tai 2.

"Velalliselle annetun sisäisen luottoluokituksen (IRBA) arviointipäivämäärä": Mikäli luottoriskin arvioimisessa käytettäväksi lähteeksi on valittu "sisäinen luottoluokitus", annetaan arvioinnin tekopäivämäärä. Mikäli lähteenä on käytetty jotain muuta menetelmää, voidaan tämä kohta jättää tyhjäksi.

Takaajaa koskevat tiedot

Kohdat "Takaajan nimi", "Takaajan Y-tunnus", "Takaajan sijaintimaa" ja "Takaajan sektori" ovat aina pakollisia, mikäli lainalla on takaaja. Y-tunnus annetaan seuraavassa muodossa: seitsemän numeroa, väliviiva ja tarkistusmerkki eli esimerkiksi 1234567-8. Takaajan sijaintimaan ilmaisemiseen käytetään kaksikirjaimista maakoodia.

Kohdat "Takaajan luottoriskin arviointilähde", "Takaajan PD-% / luottoluokitus" ja "Takaajalle annetun sisäisen luottoluokituksen (IRBA) arviointipäivämäärä" tarvitaan, mikäli lainan vakuuskelpoisuus määräytyy takaajan luottokelpoisuuden perusteella. Tällöin vastapuolen on täytynyt etukäteen toimittaa Suomen Pankille tarpeen mukaan joko takaus tai oikeudellinen vahvistus, joka on laadittava muodoltaan ja sisällöltään eurojärjestelmän hyväksymällä tavalla. Mallikopion oikeudellisesta vahvistuksesta saa Suomen Pankista.

"Takaajan luottoriskin arviointilähde": Valitaan luottoriskin arvioinnissa käytetty lähde. Käytetyn lähteen pitää olla etukäteen hyväksytetty Suomen Pankilla.

"Takaajan PD-% / luottoluokitus": Ilmoitetaan takaajan arvioitu maksukyvyttömyyden todennäköisyys kolmen desimaalin tarkkuudella, esim. 0,100 %, tai luottoluokitus kunkin ulkoisen luottoluokittajan merkintätavan mukaisesti, esim. A3, A-, jne. "PD-%/luottoluokitus"-kohta jätetään tyhjäksi (koska PD-%/luottoluokitusta ei ole), jos luottoriskin arvioimiseen käytetyksi lähteeksi on merkitty julkisyhteisöluokka 1 tai 2.

"Takaajalle annetun sisäisen luottoluokituksen (IRBA) arviointipäivämäärä": Mikäli luottoriskin arvioimisessa käytetyksi lähteeksi on valittu "sisäinen luottoluokitus", ilmoitetaan arvioinnin tekopäivämäärä. Mikäli lähteenä on käytetty jotain muuta menetelmää, voidaan tämä kohta jättää tyhjäksi.

Liite 6

Suomen Pankin menettelyohjeet - ei-jälkimerkkinakelpoisten vakuuksien käyttö kirjenvaihtajakeskuspankin kautta

Terms & Conditions of Bank of Finland, when acting as CCB

Counterparties may use credit claims to collateralise Eurosystem credit operations on a cross-border basis (i.e. counterparties may obtain funds from their respective home central bank (HCB) – the national central bank of the Member State where they are located – by making use of credit claims governed by a law other than the national law of the HCB). The national central bank of the country whose law governs the credit claim acts as correspondent central bank (CCB).

The following provisions apply when Bank of Finland acts as CCB. Some of these provisions may not apply to all NCBs.

Eurosystem counterparties that wish to use, as collateral in credit operations with other Eurosystem NCBs, credit claims governed by Finnish law have to comply with the following provisions, which complement the terms and conditions currently applicable between counterparties and their respective HCB.

When the HCB provides interface services between its counterparties and the CCB, the HCB is purely acting as the messenger for the counterparty without taking any responsibility. The obligation to comply with the requirements – in particular the legal requirements – remains with the counterparty.

1. Legal requirements

- a) The legal technique used for the creation of a security interest is pledge.
- b) Depending on the juridical type of the credit claim, different legal arrangements are needed in order to create a valid pledge. Notification of the debtor (and the guarantor) prior to the mobilisation of the credit claims is required in case of ordinary promissory notes. However, notification is not required if negotiable promissory notes are used as collateral.
- c) When another NCB (which is not the CCB) plays the role of HCB, notification/registration may also be required, in accordance with the requirements of the conflict of law rules of the HCB and/or the CCB. Registration/notification will be performed according to the rules of the jurisdiction that requires registration/notification.
- d) Notification to the debtor after the mobilisation of the credit claim is required following certain events (e.g. event of default and similar events).
- e) To fulfil the requirements regarding the enforcement of the security interest, in case of negotiable promissory notes, an endorsement of the original credit claim have to be done on behalf of the HCB.
- f) The rules that have to be observed regarding the management of the collateral are presented in the Bank of Finland rules for counterparties and account holders.
- g) The credit claim agreement needs to fulfil the general requirements set out in the Bank of Finland rules for counterparties and account holders.
- h) The other requirements that need to be fulfilled for the purpose of creating valid and enforceable security interest over the credit claim are presented in the Bank of Finland rules for counterparties and account holders.

2. Operational requirements

- a) The counterparty has to submit to the Bank of Finland a list of authorised signatures directly/via the HCB.
- b) The counterparty has to indicate to the Bank of Finland the ECAF sources/system used for assessing credit claims, when sending the information on credit claims to the Bank of Finland.
- c) To use credit claims on a cross-border basis, the counterparty has to send to the Bank of Finland the credit claim information according to the template/format message presented in the Bank of Finland rules for counterparties and account holders.
- d) The template/format message has to be sent via fax / SWIFTNet FileAct by 16.00 CET.
- e) The counterparty undertakes to preserve with due diligence and in a safe custody any credit claims pledged to the benefit of the HCB, including attached collateral and other documentation.
- f) Each credit claim and debtor/guarantor has to be assigned a standard identification number. This is assigned by the Bank of Finland on the basis of the credit claim identification number/business identity code used by the counterparty.
- g) Credit claims will be accepted once their eligibility has been checked and notification/endorsement of the credit claim documentation is confirmed.
- h) By the end of the business day following the acceptance, counterparties will receive confirmation about the value assigned to the accepted claims from the CCB/HCB, which will then be available for use as collateral in credit operations with the respective HCB.
- i) Counterparties have to promptly communicate to the Bank of Finland any change which affects the eligibility and valuation of the credit claim. This update can be done by sending via fax/SWIFTNet FileAct the template/format message presented in the Bank of Finland rules for counterparties and account holders.
- j) To ensure that credit claim details are continuously updated, counterparties have to re-submit the full set of details on the credit claims every time that any change occurs by using the procedure explained in point (c) above.
- k) Counterparties will receive from the relevant HCB/CCB periodical reporting about the outstanding amount of collateral deposited and available for further use.
- l) In case of withdrawal of credit claims, the counterparty must instruct the Bank of Finland. Furthermore, in order to unwind the pledge, a new notification needs to be sent to the debtor/ the endorsement needs to be done by the HCB.

In addition to these Terms and Conditions, the foreign counterparties wishing to use as collateral credit claims governed by the Finnish law have to follow the detailed instructions and templates described in the publication "Bank of Finland rules for counterparties and account holders" (http://www.bof.fi/eng/6_julkaisut/6.1_SPh_julkaisut/6.1.8_Ohjeet_ja_saannot/index.stm) that applies to the domestic counterparties as well.

Terms & Conditions of Bank of Finland, when acting as Assisting NCB

The following provisions apply when Bank of Finland acts as Assisting NCB (ACB), i.e. in those situations where the debtor/guarantor/creditor is located in Finland, but the credit claim agreement is governed by the law of another country.

These provisions complement the terms and conditions currently applicable between counterparties and their respective home central bank (HCB).

- a) Notification of the debtor (and the guarantor) prior to the mobilisation of the credit claims is required, if the credit claim qualifies as an ordinary promissory note according to the Finnish legislation. Notification can be performed following the procedures agreed between the counterparty and its home central bank.
- b) When another NCB plays the role of HCB, notification/registration may also be required, in accordance with the requirements of the conflict of law rules of the HCB and/or the ACB. Registration/notification will be performed according to the rules of the jurisdiction that requires registration/notification.
- c) Notification to the debtor after the mobilisation of the credit claim is required following certain events (e.g. event of default and similar events).

Liite 7

Esimerkkilaskelma vakuustarpeesta ja vakuuksien arvostamisesta

I Kokonaisvakuustarpeen laskeminen

Kokonaisvakuustarpeen muodostuminen päivän sisällä:

Suomen Pankin vastapuolelle on myönnetty 1 000 000 euron määräinen PM-tililimiitti ja 1 000 000 euron määräinen luotto huutokaupassa 3,5 prosentin korolla. Luoton juoksuaika on 14 päivää.

PM-tililimiitin päivänsisäinen luotto	1 000 000,00
Luotto	1 000 000,00
Luoton korko $1 \text{ milj.} \times 14/360 \times 3,5 \% =$	1 361,10
	<u>1 001 361,10</u>
Kokonaisvakuustarve	2 001 361,10

II Vakuuksien arvostaminen

Sekä kotimaiset että ulkomaiset vakuudet arvostetaan päivittäin viimeistään klo 12.00 edellisen päivän markkinahintojen perusteella. Vakuuksien arvon on aina katettava kokonaisvakuustarve.

15.1.2010

1) Euroclear Finland Oy:n vakuushallintatilillä oleva Suomen Pankille pantattu, markkinahintaan arvostettu vakuusvaatimus, jossa Euroclear Finland Oy ottaa automaattisesti huomioon EKP:n määrittämät aliarvostusprosentit	2 000 000
2) Ulkomaisten vakuuksien ⁴ markkina-arvo 14.1. noteerattuihin hintoihin	1 863 000
Aliarvostusprosentit ⁵ huomioon ottaen	-162 000
	<u>1 701 000</u>
Vakuuksien kokonaisvakuusarvo 15.1. (1 + 2)	3 701 000

⁴ Tällä tarkoitetaan SP:n vakuussammiossa olevien vastapuolen kaikkien ulkomaisten arvopapereiden yhteismäärää.

⁵ Kaikkien vakuussammiossa olevien arvopapereiden aliarvostusprosenttien yhteismäärä.

16.1.2010

1) EUROCLEAR FINLAND OY:n vakuushallintatilillä oleva Suomen Pankille pantattu, markkinahintaan arvostettu vakuusvaatimus, jossa EUROCLEAR FINLAND OY ottaa huomioon automaattisesti EKP:n määrittämät aliarvostusprosentit

2 000 000

2) Ulkomaisten vakuuksien markkina-arvo

15.1. noteerattuihin hintoihin

1 843 000

Markkina-arvon aliarvostus

-159 000

1 684 000

Vakuuksien kokonaisvakuusarvo 16.1. (1 + 2)

3 684 000

Liite 8

Vakuushallinnan yhteystiedot

Vakuushallinnan asiakaspalvelu

puh. 010 831 2171

faksi 010 831 2920

Sähköpostiosoitteet:

Vakuushallinnan asiakaspalvelu

t2service@bof.fi

Vakuuskelpoisuuteen liittyvät tiedustelut

eligibleassets@bof.fi

Juridiset kysymykset; Eija Brusila

puh. 010 831 2786

Liite 8

Vakuushallinnan yhteystiedot

Vakuushallinnan asiakaspalvelu

puh. 010 831 2171

faksi 010 831 2920

Sähköpostiosoitteet:

Vakuushallinnan asiakaspalvelu

t2service@bof.fi

Vakuuskelpoisuuteen liittyvät tiedustelut

eligibleassets@bof.fi

Juridiset kysymykset; Eija Brusila

puh. 010 831 2786